

treballem

per una economia més propera

**Pla de Desenvolupament Econòmic
d'Horta-Guinardó 2018-2022**

Més col·laborativa · Més social · Més redistributiva · Més propera · Més solidària · Més plural · Més implicada · Més sostenible

**Ajuntament de
Barcelona**

**Districte
d'Horta-Guinardó**

**Barcelona
Activa**

Benvolgudes i benvolguts,

El **Pla de Desenvolupament Econòmic d'Horta-Guinardó 2018-2022** neix amb l'objectiu de generar **activitat econòmica sostenible i de qualitat**, és a dir, arrelada al territori, generadora d'ocupació entre el veïnat, adreçada a la generació de béns i serveis necessaris per a la comunitat i respectant i promovent les singularitats dels barris d'Horta-Guinardó. Impulsat pel Districte d'Horta-Guinardó i Barcelona Activa, el pla compta amb la implicació, participació i aportació de les diferents àrees de l'Ajuntament dedicades a la promoció socioeconòmica així com de les entitats i serveis del territori vinculades.

Al llarg d'aquests anys, volem estar **al costat de les persones del Districte que busquen feina o pateixen situacions de vulnerabilitat de drets laborals**. Per això, aproparem al territori els serveis d'ocupació, oferint-los a Ca n'Andalet i al Mas Guinardó. Estem treballant, també, en nous protocols que ens permetin **connectar ofertes amb demandes de contractació de persones dins el mateix territori**.

En relació amb la creació d'activitat econòmica, un dels principals projectes serà el **nou espai de cotreball amb retorn social al barri de la Clota**. D'igual manera, impulsarem **estudis de viabilitat econòmica de models de negoci** i continuarem amb les **convocatòries de subvencions a l'activitat socioeconòmica amb impacte territorial i les d'Economia Social i Solidària**, recentment engegades i que han suposat més de 130.000€ per a projectes d'aquestes característiques a Horta-Guinardó el 2017.

Pel que fa al comerç de proximitat, continuarem donant **suport a l'associacionisme comercial**, intensificarem les **propostes formatives** i les complementarem amb assessorament personalitzat. Treballarem també en **projectes de millora de l'accessibilitat** de la mà de les associacions com s'ha fet a Sant Genís, i comptarem amb un nou **web d'establiments comercials**, més pràctic i atractiu.

I tot això ho volem fer impulsant l'**Economia del Bé Comú**, filosofia i metodologia en la qual venim treballant els darrers anys, orientada a l'impuls d'un lideratge basat en la gestió i distribució de recursos incorporant valors socials i mediambientals.

La muntanya, els equipaments sanitaris, centres universitaris i de recerca, el caliu i la petita economia dels nostres barris. Tenim molta feina al endavant, moltes oportunitats i un Pla.

Gerardo Pisarello Prados
Primer tinent d'alcaldia
d'Economia i Treball, Ciutat
Digital i Relacions Internacionals

Mercedes Vidal Lago
Regidora del districte
d'Horta-Guinardó,
Regidora de Mobilitat

Índex

01. PRESENTACIÓ	5
01.1 Què és un Pla de Desenvolupament Econòmic?	5
01.2 Com entenem el desenvolupament local?	6
01.3 Context per al desenvolupament econòmic local	8
01.4 Com s'ha elaborat aquest Pla?	14
02. DIAGNOSI I VISIÓ	16
02.1 Diagnosi	16
02.1.1 Perfil socioeconòmic d'Horta-Guinardó	16
02.1.2 Activitat econòmica al territori	31
02.2 Potencialitats d'Horta-Guinardó	45
02.3 Visió de futur	53
02.3.1 Dinàmiques socioeconòmiques que cal revertir	53
02.3.2 Sectors o àmbits econòmics que cal potenciar	55
02.3.3 Persones amb prioritat d'atenció	57
03. LÍNIES ESTRATÈGIQUES I MESURES	60
03.1 Desenvolupament i economia de proximitat	60
03.2 Ocupació de qualitat	71
03.3 Nou lideratge públic	80
03.4 Economia Social i Solidària	82
04. CRONOGRAMA	87
05. RECURSOS	90
06. GOVERNANÇA	91
07. ANNEX	93

01. Presentació

01.1 QUÈ ÉS UN PLA DE DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC?

El Pla de Desenvolupament Econòmic és un instrument que vol impulsar el desenvolupament local d'Horta-Guinardó i, per tant, generar una activitat econòmica equilibrada, sostenible i arrelada al territori, que contribueixi a satisfer les necessitats del seu veïnat a partir de la concertació d'una estratègia amb els actors del Districte.

Neix amb la vocació de ser un paraigua que integri el conjunt d'intervencions de desenvolupament econòmic de tots els actors d'Horta-Guinardó, ja siguin impulsades o coimpulsades per l'Administració, el teixit social i comunitari o econòmic. En aquest moment, el Pla vol generar un marc coherent i coordinat d'intervenció de les accions preexistents i de les que sorgeixen per donar resposta a altres necessitats i que, en definitiva, es retroalimenten.

El Pla es dirigeix i vol implicar al veïnat dels barris que es troben en situació d'atur, persones que treballen en condicions precàries, iniciatives comunitàries, comerços i serveis de proximitat, entitats existents d'Economia Social i Solidària (ESS), així com a persones que volen desenvolupar iniciatives emprenedores d'economia convencional i d'altres economies.

És, per tant, un full de ruta d'activació econòmica del districte d'Horta-Guinardó, que s'estableix per al període 2018-2022, fruit d'un procés d'anàlisi, reflexió i debat, que defineix i focalitza estratègies i accions. En qualsevol cas, el Pla ha de ser flexible i viu per tal de poder agregar totes aquelles iniciatives que, en l'àmbit socioeconòmic, es puguin donar en el transcurs d'aquests quatre anys per part de qualsevol dels actors del territori, així com per poder redefinir de forma consensuada actuacions.

El Pla de Desenvolupament Econòmic que es presenta consta de set línies estratègiques i 31 mesures que s'organitzen en quatre àmbits: desenvolupament i economia de proximitat, ocupació de qualitat, nou lideratge públic i Economia Social i Solidària.

01.2 COM ENTENEM EL DESENVOLUPAMENT LOCAL?

Aquest Pla entén que el desenvolupament econòmic local té com a objectiu promoure activitat econòmica orientada a solucionar les necessitats de les persones que habiten un territori, amb perspectiva de distribució de la riquesa, de gènere, intercultural i de sostenibilitat ambiental. És un desenvolupament que aprofita els recursos propis de la zona per configurar un ecosistema econòmic plural que acull diferents pràctiques econòmiques i estimula diferents sectors d'activitat econòmica, mitjançant la concertació de polítiques i projectes entre l'Administració pública, el teixit comunitari, el sector social i el privat.

De manera més desglossada, és un desenvolupament que:

- Posa al centre les necessitats de la població i la millora de la seva qualitat de vida. No contempla únicament el creixement de la riquesa, sinó que es fixa en com la riquesa es distribueix i beneficia al conjunt de la societat. És part d'una economia plural al servei de la ciutadania que promou condicions de treball justes, en un entorn saludable i que té en compte la protecció ambiental i la cohesió social.
- Considera el territori de forma integral, amb especial atenció a com generar dinàmiques virtuoses, la qual cosa implica treballar des de la interrelació entre els diferents àmbits de la promoció econòmica: formació, ocupació, empresa i emprenedoria convencionals i la mirada de l'Economia Social i Solidària i de l'economia de les cures.
- Contempla allò local com l'oportunitat d'impulsar estratègies concertades de dinamització econòmica entre els diferents agents del territori –públics, privats i comunitaris–, amb clar lideratge públic que facilita, acompanya, promou o es vincula a allò que es voldria que fos el lideratge comunitari. També promou activament el treball transversal i cooperatiu entre les diferents administracions implicades i entre les diferents àrees de l'Ajuntament, buscant la màxima alineació i coherència entre les actuacions que es duen a terme per tal que siguin més eficaces.
- Estimula el sector privat per aconseguir un major retorn social i ambiental per a totes les persones, alhora que impulsa el sector de l'Economia Social i Solidària, perquè es basa en relacions més justes i democràtiques i pel seu alt valor de sostenibilitat i resiliència, que resisteix millor els embats de la crisi, entre altres característiques.
- Té una mirada de gènere, en la mesura que atén les necessitats específiques de les dones, posa èmfasi en millorar les seves condicions de vida –tenint en compte que pateixen una major taxa d'atur, tenen majors nivells de precarietat en el món laboral i de pobresa i reben menors salaris i pensions–, i alhora pretén dignificar i donar valor a aquelles feines tradicionalment fetes per dones fora del mercat formal i, per tant, devaluades, però que tanmateix són imprescindibles pel benestar i la vida, com ara la neteja o la cura de les persones.
- Té una mirada intercultural en les seves diagnosis i intervencions i creu, per tant, en les polítiques efectives de foment de la igualtat de drets, deures i oportunitats que combatin situacions d'exclusió i discriminació per procedència o diferències culturals.

El desenvolupament local entès d'aquesta manera té el seu origen en les noves línies estratègiques de l'Ajuntament de Barcelona, que situen la proximitat i la territorialització com a criteris generals d'actuació. Pel que fa al model de dinamització econòmica impulsat per Barcelona Activa es tradueix en serveis i accions als territoris –més a prop de la ciutadania–, que arribin a més sectors socials i es dissenyin en coproducció amb els districtes i els actors del territori. Els Plans de Desenvolupament Econòmic de Districte, com és el cas del d'Horta-Guinardó, són un exemple d'aquesta forma de fer desenvolupament local de proximitat, que també conviu i es relaciona amb altres intervencions de desenvolupament local a escala de ciutat o en altres perspectives territorials que incorporen més d'un districte.

01.3 CONTEXT PER AL DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC LOCAL

A l'hora de plantejar un full de ruta en matèria de promoció socioeconòmica a Horta-Guinardó, aquest s'ha d'emmarcar i relacionar amb altres intervencions de desenvolupament econòmic a escala local de ciutat i districte, així com amb els objectius d'altres instruments de planificació estratègica del mateix Districte.

Ens estem referint bàsicament:

- A la mesura de govern de les *Línies d'Actuació del districte d'Horta-Guinardó 2016-2019*, que s'elabora en el marc del procés participatiu Programa d'Actuació Municipal (PAM)/Programa d'Actuació de Districte (PAD), com a instrument d'articulació de prioritats dels veïns i les veïnes de Districte, especialment pel que fa a l'impuls de l'activitat econòmica.
- A instruments de planificació que tenen com a objectiu l'impuls de l'ocupació a Barcelona: *l'Estratègia per l'Ocupació de Barcelona (EOB) 2016-2020*, *el Pla d'Actuació per l'Ocupació a Barcelona 2017*, *el Pla per al Foment de l'Ocupació Juvenil de Qualitat 2016-2020*, *el Pla d'Acció per l'Ocupació Juvenil 2017*, el programa d'inserció Làbora.
- Altres polítiques, estratègies i plans vinculats al desenvolupament socioeconòmic del territori: *el Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2016-2019*, *l'Estratègia d'Impuls del Consum Responsable 2016-2019*, *l'Estratègia d'Impuls de la Política Alimentària 2016-2019*, *l'Estratègia contra la feminització de la pobresa i la precarietat*, *el Pla de Barris*, *el Balanç de l'Economia del Bé Comú d'Horta-Guinardó* i *el Pla de Dinamització del comerç del Guinardó*.

Tot seguit fem un repàs més detallat de cadascun d'aquests instruments. Un repàs que no seria complet sense esmentar la tasca que realitzen les entitats del barri a l'entorn comunitari; sense el seu treball no seria possible considerar les mesures de desenvolupament econòmic des de la perspectiva de la proximitat, tant geogràfica com d'adequació a les necessitats i potencialitats de cada territori.

Mesura de govern de les *Línies d'Actuació del districte d'Horta-Guinardó 2016-2019*

Aquesta mesura de govern recull les actuacions que s'impulsaran en l'actual mandat.

Les actuacions que presentem d'Horta-Guinardó són fruit del treball de la ciutadania, les entitats i el govern del Districte, però s'han de llegir en paral·lel a les de la resta dels districtes i a les de la ciutat, dividides sempre en els següents cinc eixos que han englobat:

- Una Barcelona diversa que asseguri el bon viure.
- Barcelona amb empenta per a una economia plural.
- Una Barcelona més humana i en transició ecològica.
- Barcelona participativa que garanteixi el bon viure.
- Una Barcelona oberta i compromesa amb el món.

El marc actual ve definit primerament pel Programa d'Actuació Municipal i el Programa d'Actuació de districte d'Horta-Guinardó, instruments de planificació encara pendents d'aprovació on es recullen les línies prioritàries, els objectius i les actuacions que el govern municipal es compromet a desenvolupar durant el mandat. Aquests documents essencials s'han elaborat de forma participativa a partir d'un procés enfocat a debatre i construir col·lectivament les actuacions i prioritats de l'acció de govern amb la ciutadania amb especial protagonisme dels barris i la participació presencial i digital dels veïns i les veïnes.

Entre les prioritats de l'actuació en l'àmbit socioeconòmic d'aquests fulls de ruta, tant a escala de ciutat com d'Horta-Guinardó, destaquen la voluntat d'impulsar l'Economia Social i Solidària, l'aposta per diversificar el model productiu, l'impuls de l'ocupació de qualitat i el foment d'una economia de proximitat més arrelada i capaç d'aprofitar les potencialitats existents al territori.

Instrumentes de planificació que tenen com a objectiu l'impuls de l'ocupació a Barcelona:

Estratègia per a l'Ocupació a Barcelona (EOB) 2016-2020

L'EOB defineix un total de 30 mesures que serveixen com a punt de partida per treballar conjuntament amb les persones clau vinculades a l'ocupació, prioritzant en les intervencions l'atenció a les persones més vulnerables, la proximitat i la territorialització per lluitar contra l'atur i la precarietat laboral. L'EOB ha estat elaborada per la Taula d'Ocupació de Barcelona, que reuneix a representants d'una cinquantena d'institucions i entitats del sector públic i del món acadèmic, social, econòmic i veïnal, com ara sindicats, patronals, cambres de comerç, administracions, entitats socials, universitats, escoles de negoci o gremis empresarials, entre d'altres. Aquesta estratègia consensuada i compartida de foment per a l'ocupació vol promoure una major articulació i concertació de les polítiques de promoció de l'ocupació, garantint de manera transversal una major perspectiva de gènere i atenció a la diversitat; incrementar les actuacions ocupacionals; transversalitzar la prioritat de l'ocupació al conjunt de les àrees municipals i apropar els serveis al territori i a les necessitats de les persones. L'EOB prioritzarà les actuacions i recursos adreçats a les persones en risc de vulnerabilitat o precarietat laboral: dones, joves, persones majors de 45 anys en situació de desocupació de llarga durada, persones discapacitades i persones sense papers. A Horta-Guinardó, l'EOB servirà com a referència per al desplegament d'accions d'impuls de l'ocupació.

Pla d'Actuació per a l'Ocupació a Barcelona, 2017

En el marc de l'*Estratègia per a l'Ocupació a Barcelona (EOB) 2016-2020*, el *Pla d'Actuació per a l'Ocupació 2017* considera prioritària l'atenció i el foment de l'ocupació de persones en situacions de vulnerabilitat, com ara les dones, els joves o els majors de 45 anys en situació d'atur de llarga durada, així com les persones migrades, les que tenen un baix nivell formatiu o es troben amb majors dificultats per incorporar-se al mercat.

L'EOB defineix un marc de treball consensuat i compartit amb una cinquantena d'actors socials i econòmics que poden incidir en la generació de més i millor ocupació a la ciutat i que formen part de la Taula per a l'Ocupació. A partir de les propostes plantejades des de Barcelona Activa i amb les aportacions dels diferents agents, s'ha definit el *Pla d'Actuació per a l'Ocupació 2017* que incorpora mesures d'orientació, formació, contractació i intermediació i que aposta per la territorialització dels serveis quan es consideri adient.

Pla per al Foment de l'Ocupació Juvenil de Qualitat 2016-2020

El *Pla per al Foment de l'Ocupació Juvenil de Qualitat 2016-2020* té la missió de promoure l'ocupació juvenil entre les persones de 16 a 29 anys per tal de reduir els desequilibris territorials i les desigualtats de gènere existents, fomentar la capacitació professional i millora competencial dels i les joves i vetllar per unes condicions laborals dignes i una major qualitat de l'ocupació. Aquest Pla està dividit en quatre eixos: foment de l'orientació professional per a un major èxit educatiu i acompanyament al món laboral de la població jove; promoció de la formació i la capacitació professional; foment de l'ocupació i la contractació juvenil; i cura d'un mercat laboral amb condicions dignes per al jovent.

El programa d'inserció Làbora

Làbora és un programa integral de foment de l'ocupació de les persones amb dificultats d'accés al mercat laboral basat en el treball en xarxa de les entitats del tercer sector amb l'Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona. El programa, implantat a Horta-Guinardó entre altres districtes de la ciutat, posa a l'abast de les persones en risc d'exclusió social un mercat laboral reservat. Les entitats treballen així per fer l'encaix entre els usuaris i les usuàries derivats pels serveis socials i les ofertes facilitades per les empreses, i ofereixen suport, formació i acompanyament en el procés d'inserció laboral.

Altres polítiques, estratègies i plans vinculats al desenvolupament socioeconòmic del territori:

Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2016-2019

L'Economia Social i Solidària està vinculada a fórmules empresarials diverses, com les cooperatives, les societats laborals, les associacions, les fundacions o les mutualitats; tanmateix, no es pot reduir aquesta forma de fer economia a una categoria jurídica, ja que aquesta per si sola no explica la pertinença a aquest paradigma socioempresarial. El *Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2016-2019*, del Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum, defineix l'Economia Social i Solidària com *el conjunt d'iniciatives socioeconòmiques de tota mena, formals o informals, individuals o col·lectives, que prioritzen la satisfacció de les necessitats dels seus membres i/o d'altres persones per sobre del lucre; quan són col·lectives, la propietat també ho és i la gestió és democràtica; són independents respecte als poders públics, actuen orientades per valors com l'equitat, la solidaritat, la sostenibilitat, la participació, la inclusió i el compromís amb la comunitat, i són promotores de canvi social.*

En l'essència de l'ESS hi trobem valors molt importants per al desenvolupament local i la dinamització dels territoris com a actius que cal potenciar i promocionar. Des d'aquesta perspectiva, tot i que el Pla de Desenvolupament hi té un apartat específicament dedicat, l'esperit de l'ESS és transversal. La seva capacitat de generar ocupació, de mantenir-la i, en general, la seva potencialitat transformadora.

Desenvolupar una estratègia que promogui la territorialització i l'acció comunitària és una de les cinc línies de treball del Pla d'Impuls a què fèiem referència. Una estratègia que es definirà districte a districte.

Estratègia d'Impuls del Consum Responsable 2016-2019

El consum responsable té en compte les repercussions col·lectives i integrals, indirectes i en el mitjà i llarg termini del nostre consum. El Pla aposta pel foment del consum (i la vida) de proximitat: comerç de barri, productes i serveis locals i aposta per les PIMES i l'ESS, mobilitat no motoritzada i col·lectiva, oci i turisme de proximitat, reducció de consums i embolcalls superflus. Aquest model aporta beneficis tant a nivell econòmic com en la qualitat de vida de les persones. Es contempla desplegar mesures contra el malbaratament alimentari i per promoure productes ecològics i de proximitat, de la mà de Comerç, Mercats i Mercabarna.

Estratègia d'Impuls de la Política Alimentària 2016-2019

El Pla marca l'inici d'una nova política local de consum que configuri, per una banda, un relat coherent i integrador amb altres àmbits d'actuació com l'habitatge, l'energia (pobresa energètica),

el turisme, o les finances (banca ètica) i, per l'altra, la incorporació d'una nova línia d'actuació i l'impuls d'un nou model de consum, l'anomenat consum responsable.

Les accions que preveu l'*Estratègia d'Impuls del Consum Responsable (EICR)* estan orientades a aconseguir cinc objectius estratègics, que s'engloben dins de set àmbits d'actuació diferents.

Els objectius que persegueix l'*Estratègia d'Impuls del Consum Responsable* són els següents:

1. Estendre la cultura del consum responsable.
2. Disposar per fer-ho de les regulacions adients.
3. Impulsar el consum responsable en les actuacions de l'Ajuntament.
4. Impulsar el comerç i l'empresa locals amb la promoció del seu vincle amb el consum responsable. Promoció del comerç local i del consum de productes de proximitat amb èmfasi en els seus valors en termes de cohesió social i gestió ambiental.
5. Impulsar l'Economia Social i Solidària mitjançant el reforç del seu vincle amb el consum responsable.

Estratègia contra la feminització de la pobresa i de la precarietat

Aquesta estratègia s'emmarca en la mesura de govern *Accions urgents de lluita contra la pobresa: per una Barcelona més justa i equitativa*, presentada al Ple de l'Ajuntament el 23 de juliol de 2015. L'objectiu principal d'aquesta estratègia és establir un full de ruta clar i compartit pel conjunt de l'Ajuntament que, més enllà d'actuacions assistencials i de caràcter puntual en alguns plans, permeti avançar cap a una equitat real i efectiva entre dones i homes eliminant els obstacles que aprofundeixen en la feminització de la pobresa i de la precarietat.

La finalitat d'aquesta estratègia contra la feminització de la pobresa i de la precarietat és la reducció de la pobresa de les dones, a mitjà i llarg termini, a la ciutat de Barcelona. Per tant, aquest document presenta una actuació municipal que posa l'accent tant en les arrels del procés de feminització de la pobresa i de la precarietat com en els instruments i les mesures per combatre'n els aspectes més estructurals.

Els dos principis que de manera transversal inclou són: d'una banda, la interseccionalitat de gènere amb altres categories de desigualtat i, de l'altra, l'*empoderament* i la participació sociopolítica de les dones.

Mesura de govern per a una *Democratització de les cures 2017-2020*

Aquesta mesura pretén a mitjà i llarg termini impulsar una altra manera d'organitzar socialment la cura, des d'un punt de vista transformador. Per aconseguir-ho, s'han establert tres objectius principals: reconèixer la cura com a part central de la vida socioeconòmica de la ciutat, promoure la corresponsabilitat de totes les persones actores socials a l'hora de garantir el dret a una cura digna i de qualitat, i reduir les desigualtats socials i de gènere que actualment caracteritzen tant la provisió com la recepció de les cures.

El gran potencial de la democratització de l'economia de les cures és contribuir a treure la cura de la reclusió i la invisibilització històricament patida, a deslligar-la de la concepció que és un treball propi de les dones a les llars i/o de sectors laborals precaritzats, i a polititzar-la i construir-la com un fenomen objecte d'intervenció pública i d'acció social i econòmica i de responsabilitat social col·lectiva.

Pla Estratègic de Turisme 2020 (PET20) i Estratègies de Gestió Turística als Districtes (EGTD)

El Pla Estratègic de Turisme 2020 (PET20), fruit d'un procés de diagnosi i reflexió compartides amb nombrosos agents de la ciutat, fixa el full de ruta de les polítiques turístiques que està desplegant el govern municipal, amb el propòsit de gestionar la destinació tot vetllant per la seva sostenibilitat, conciliar al màxim els elements en joc i promoure el major retorn social de les activitats turístiques, però satisfent alhora el gaudi de tots i totes les persones visitants de Barcelona.

És també objecte d'aquest pla estratègic afavorir el desenvolupament econòmic local al voltant de l'activitat turística amb la col·laboració del sector compromès amb el foment d'un turisme responsable. El desplegament del Pla ja ha posat en marxa mesures relatives a l'allotjament, la mobilitat o la gestió d'espais de gran afluència, a les quals en seguiran d'altres que aborden el màrqueting de la destinació.

Pel que fa a la declinació territorial del PET20, les estratègies de gestió turística als districtes (EGTD) (mesura de govern durant el primer trimestre del 2018) constitueixen el full de ruta en matèria de gestió turística dels districtes per als pròxims 4 anys (2+2) i han estat elaborades amb un enfocament de baix a dalt. Les EGTD contenen les eines necessàries per facilitar l'acció dels territoris per tal de respondre a les diferents situacions i reptes que presenten pel que fa al turisme. Aquestes sorgeixen amb una finalitat triple:

1. Repensar i actualitzar l'estratègia de desconcentració territorial de l'activitat turística, que es concretava en els plans de turisme de districte 2013 – 2015.
2. Materialitzar els principis i directrius continguts en el PET20 a nivell territorial.
3. Construir de forma coordinada amb cadascun dels districtes del seu pla d'acció/full de ruta en matèria de gestió turística incidint en les seves especificitats, característiques, capacitat d'acollida i atractius de visita.

El turisme, sempre que es desenvolupi sota criteris de sostenibilitat, constitueix una oportunitat clau per obtenir un major retorn social i per esdevenir un generador d'activitat econòmica a escala local i una palanca de canvi i dinamització del territori.

En el cas del districte d'Horta-Guinardó, tot i que el PDE no contempla un eix concret sobre turisme, es tindran en compte les sinergies de projectes entre l'estratègia i el Pla.

Pla de Barris de Sant Genís dels Agudells i Teixonera

El Pla de Barris contra les desigualtats, iniciat l'any 2016 amb una durada estimada de cinc anys, és una de les principals mesures del govern municipal en clau social. Preveu invertir fins a 150 milions d'euros en 10 Plans de Barris a zones especialment sacsejades per la crisi, amb l'objectiu principal de reduir les desigualtats. Es marca reptes com recuperar l'activitat econòmica, fer front a dèficits urbanístics o apoderar el veïnat, a partir d'actuacions coproduïdes entre el teixit veïnal de la zona i el consistori en el seu conjunt.

Els barris objecte d'aquest programa s'han determinat analitzant variables com el nivell de renda mitjana, els indicadors socioeconòmics, educatius i socio-sanitaris, però també punts com els dèficits urbanístics o l'estat del parc d'habitatge. Estan repartits entre els districtes de Nou Barris, Sant Andreu, Sant Martí, Horta-Guinardó, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella. En el cas d'Horta-Guinardó, els barris amb Pla de Barris són: Sant Genís dels Agudells i la Teixonera.

Tot i que els recursos provenen en gran part del pressupost municipal, el Pla de Barris contra les desigualtats recupera a grans trets els eixos principals de l'anterior Llei de barris 2/2004, en aquest cas amb especial èmfasi als quatre eixos d'intervenció: educació, drets socials, activació econòmica i medi urbà. El conjunt d'actuacions definides en l'eix d'activació econòmica per a cadascun dels territoris quedarà integrat en el mateix Pla. En el moment de redacció d'aquest document les corresponents a Sant Genís dels Agudells i la Teixonera són:

- Promoure projectes de formació i ocupació en l'àmbit dels serveis sanitaris, la salut i les cures.
- Promoure l'Economia Social i Solidària: projectes d'acompanyament a gent gran, dinamització de Can Soler i la Campa i difusió de l'ESS.

Balanç de l'economia del bé comú

Durant l'any 2016, el districte d'Horta-Guinardó va impulsar una anàlisi de tota la seva activitat sota els paràmetres del balanç del bé comú, que mesura les activitats de les organitzacions mitjançant l'encreuament de valors com la solidaritat, la participació o la sostenibilitat ecològica, amb agents vinculats a una activitat com les persones o empreses que proveeixen, el personal que treballa, la ciutadania o qui finança. Moltes empreses arreu d'Europa ja ho estan posant en pràctica i l'Administració pública, amb la seva essència de servei públic i atenció ciutadana, convergeix en aquesta pauta de mesura per trobar línies de millora en el sistema de gestió i desenvolupament dels seus projectes i serveis.

Pla de Dinamització del Comerç del Guinardó

Durant el període 2016-2017, s'ha dut a terme un estudi de la situació actual del comerç al Guinardó amb l'objectiu d'implementar el Pla de Dinamització del Mercat del Guinardó i de l'Associació Comercial de l'Entorn del Mercat del Guinardó.

Aquest estudi és la base per definir i prioritzar els temes que cal abordar, coordinar les iniciatives i proposades i definir els mitjans que cal proveir per impulsar-les.

Pla de Desenvolupament Comunitari del Carmel

Un Pla de Desenvolupament Comunitari (PDC) és el conjunt d'accions socials dissenyades i desenvolupades de forma col·lectiva per millorar la cohesió i la qualitat de vida d'un territori. Un PDC entén que tothom qui hi conviu i hi treballa (veïnat, professionals d'equipaments i serveis, entitats...) és corresponsable del seu benestar i ha de tenir instruments per promoure'l de forma col·lectiva. És per això que els PDC estableixen mecanismes i espais de trobada (grups i comissions de treball o activitats) perquè tots aquests agents diagnostiquin els problemes del barri, sumin esforços i acordin accions conjuntes per abordar-los des de diferents àmbits (salut, educació, treball, urbanisme, cultura, convivència...).

En el cas del districte d'Horta-Guinardó, el barri que compta amb un PDC és el Carmel.

01.4 COM S'HA ELABORAT AQUEST PLA?

El Pla de Desenvolupament Econòmic d'Horta-Guinardó parteix del Pla d'Actuació del Districte i de l'estratègia de territorialització de Barcelona Activa. S'ha elaborat en diferents fases, implicant totes les àrees de l'Ajuntament vinculades a la promoció socioeconòmica així com al teixit social i econòmic del Districte. Les fases d'elaboració es detallen a continuació:

1. Constitució del **Grup Impulsor** del PDE d'Horta-Guinardó.
2. Elaboració de la **versió zero** del PDE d'Horta-Guinardó.
3. **Sessions de treball consultives** sobre la versió zero amb diferents actors del territori.
4. Elaboració **versió 1** del PDE.
5. **Sessions de devolució** del PDE als actors del territori.
6. Elaboració del **document final**.

Constitució del Grup Impulsor del Pla de Desenvolupament Econòmic d'Horta-Guinardó

El 7 de novembre de 2016 es va constituir el Grup Impulsor del Pla de Desenvolupament Econòmic d'Horta-Guinardó, amb l'objectiu d'elaborar el document i de servir d'espai de coordinació de les diferents àrees de l'Ajuntament en matèria d'intervencions relacionades amb el desenvolupament econòmic a Horta-Guinardó. Està integrat per l'equip tècnic i polític del districte d'Horta-Guinardó; la Direcció de Comerç i la Direcció de Turisme; el Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum; Foment de Ciutat (com a oficina tècnica del Pla de Barris municipal) i diferents direccions operatives de Barcelona Activa (Ocupació, Innovació Socioeconòmica i Proximitat, aquesta última com a encarregada de la convocatòria i la facilitació). Té una periodicitat mensual i fins al moment de presentació del Pla de Desenvolupament Econòmic d'Horta-Guinardó s'ha reunit en 13 ocasions.

Elaboració del document zero del Pla

El document zero del Pla s'ha nodrit del Pla d'Actuació de Districte d'Horta-Guinardó i el procés participatiu precedent, així com de la diagnosi de l'equip tècnic i polític de Districte i de l'expertesa de Barcelona Activa, amb més de 30 anys d'experiència en el disseny i l'execució de programes de foment de l'ocupació, l'emprenedoria i l'empresa i l'activitat econòmica en general, en clau de ciutat i, amb força creixent en els darrers anys, en clau de barri, així com de l'expertesa d'altres àrees de l'Ajuntament en matèria econòmica.

Aquest encreuament de documents inicials va donar pas a un document zero on es van emmarcar una sèrie de línies i mesures que van servir com a punt de partida per a les sessions de treball consultives amb les tècniques i tècnics de les Administracions públiques al territori i el teixit associatiu, comunitari i empresarial en el marc de l'impuls de la responsabilitat social corporativa (RSC).

Sessions consultives per a l'elaboració del Pla

S'han dut a terme quatre sessions consultives, de dues hores de durada, entre els mesos de maig i setembre de 2017, on han participat **78 persones que representen 37 actors o entitats del territori**. En aquestes sessions han participat tècnics i tècniques de l'Administració que treballen al territori, associacions de comerciants, projectes i plans comunitaris i entitats que treballen en l'activació econòmica i entitats d'Economia Social i Solidària.

Elaboració de la versió 1 del PDE

En les sessions de treball descrites es va debatre sobre les diferents línies i mesures que es plantejaven en el document zero, la qual cosa va donar lloc a **162 aportacions**.

Per elaborar la primera versió del PDE es va fer un treball intern amb tots els membres del Grup Impulsor i altres espais de l'Ajuntament per tal d'incorporar les diferents aportacions, així com per actualitzar l'estat de diferents mesures i estratègies de ciutat i la manera en què podien revertir en els barris d'Horta-Guinardó.

Del total d'aportacions fetes a les sessions consultives, un 68,5% es van incloure al document i un 27,2% es van desestimar per no ser competència del PDE o no ser proposades pròpiament.

Sessions de devolució del Pla als actors participants

Durant el mes de febrer de 2018 s'han convocat dues sessions **de devolució** del procés, a les quals han assistit 20 persones.

02. Diagnosi i visió

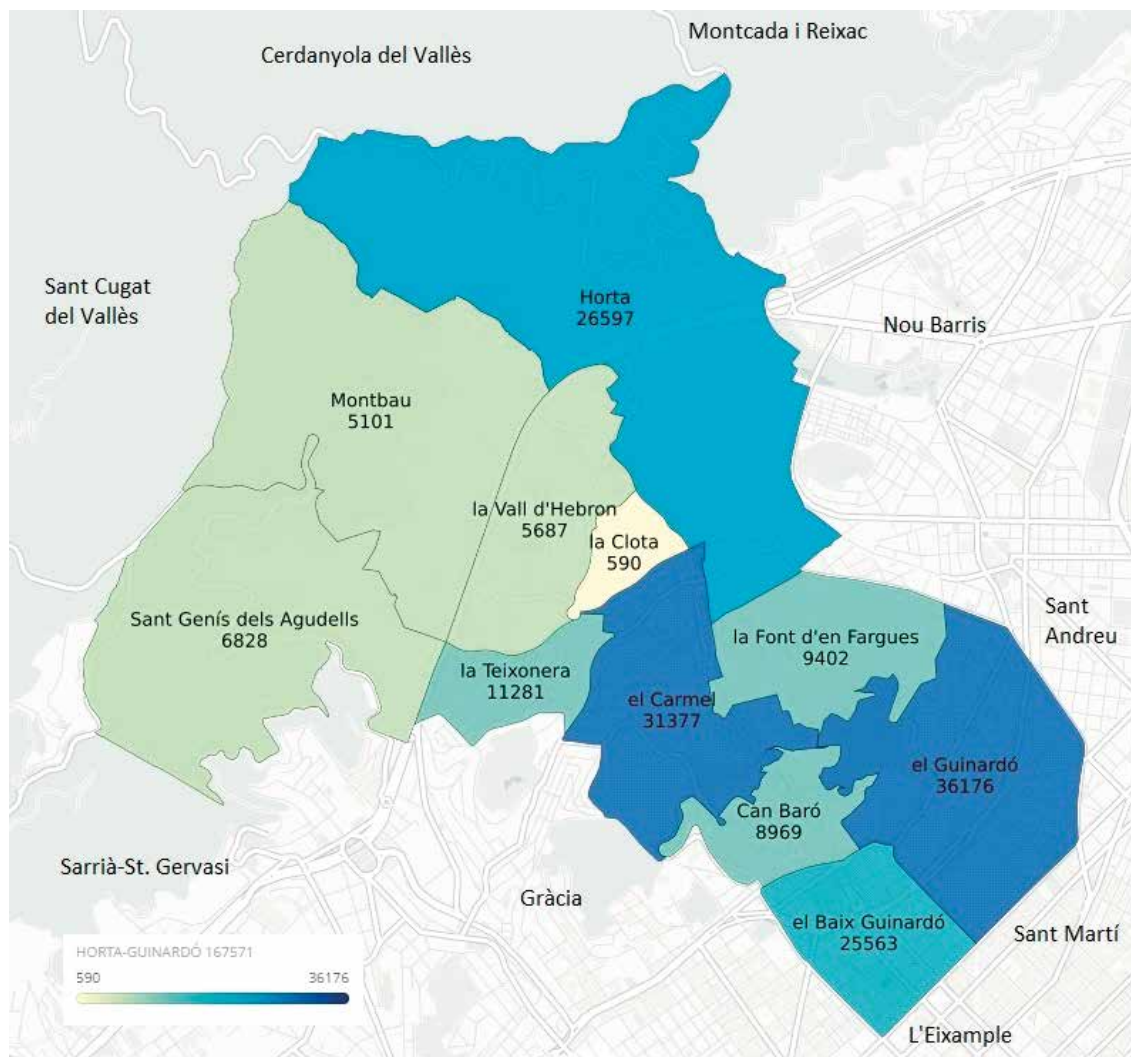
02.1 DIAGNOSI

02.1.1 Perfil socioeconòmic d'Horta-Guinardó

El districte d'Horta-Guinardó comprèn els barris del Baix Guinardó, Can Baró, el Guinardó, la Font d'en Fargues, el Carmel, la Teixonera, Sant Genís dels Agudells, Montbau, la Vall d'Hebron, la Clota i Horta.

Situat al nord de Barcelona, Horta-Guinardó fa frontera amb els districtes barcelonins de Nou Barris, Sant Andreu, Sant Martí, l'Eixample, Gràcia i Sarrià-Sant Gervasi i amb els municipis de Sant Cugat del Vallès, Cerdanyola del Vallès i Montcada i Reixac.

Població dels barris d'Horta-Guinardó, 2016

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Demografia

Amb 167.571 habitants el 2016, **Horta-Guinardó concentra el 10,4% de la població de Barcelona.** La població **s'ha mantingut pràcticament estable entre el 2015 i 2016 (+0,2%),** com també ha succeït al conjunt de la ciutat.

Indicadors socioeconòmics d'Horta-Guinardó, 2015-2016

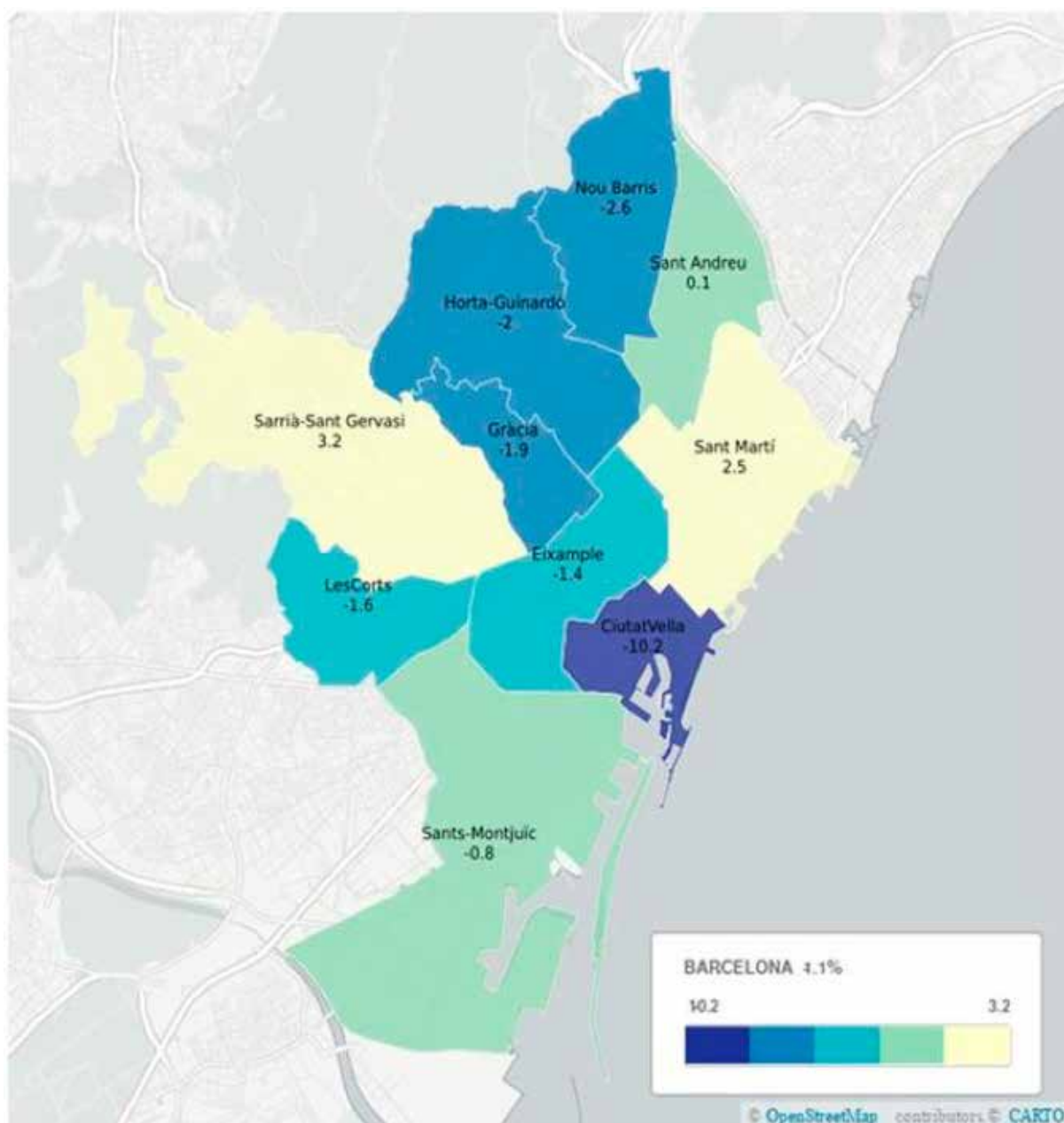
DEMOGRÀFICS	HORTA-GUINARDÓ	BARCELONA	(%) Horta-Guinardó/Barcelona
Població (padró municipal d'habitants)*	167.571	1.610.427	10,4%
% Increment interanual població	0,2%	0,1%	-
% Increment de la població (2008-2016)	-2%	-1,1%	-
Densitat neta de població (hab/ha) (2015)	564	619	-
Homes (%)	47%	47,3%	10,3%
Dones (%)	53%	52,7%	10,5%
% Població jove (16-24 anys)	7,7%	8%	10%
Índex d'envelliment	183,7%	161,1%	+22,6%
Esperança de Vida	83,6%	83,8%	
% Població 16-64 anys	62,8%	65%	10,1%
% Població sense estudis o estudis primaris	24,1%	22,1%	12,1%
% Població femenina sense estudi o estudis primaris	26,6%	31,7%	
% Població educació universitària	23,7%	30%	7,9%
% Població femenina amb educació universitària	25,2%		
% Població estrangera sobre el total	11,7%	16,6%	7,3%
% Principal país d'origen de població estrangera al Districte	Itàlia (8,2%)	Itàlia (10,1%)	Bolívia (12,0%)

*Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 1 de gener de 2016.

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Des de l'inici de la crisi el 2008 la població d'Horta-Guinardó ha perdut població (-2%) com també ha succeït al conjunt de Barcelona de forma més suau (-1,1%) i a sis districtes més de la ciutat.

Evolució de la població als districtes de Barcelona, 2008-2016 (en %)

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

El pes de la població en edat de treballar (62,8% del total) se situa 2,2 punts per sota de la mitjana de la ciutat, mentre que el de la població jove (7,7% del total) és molt proper a la mitjana.

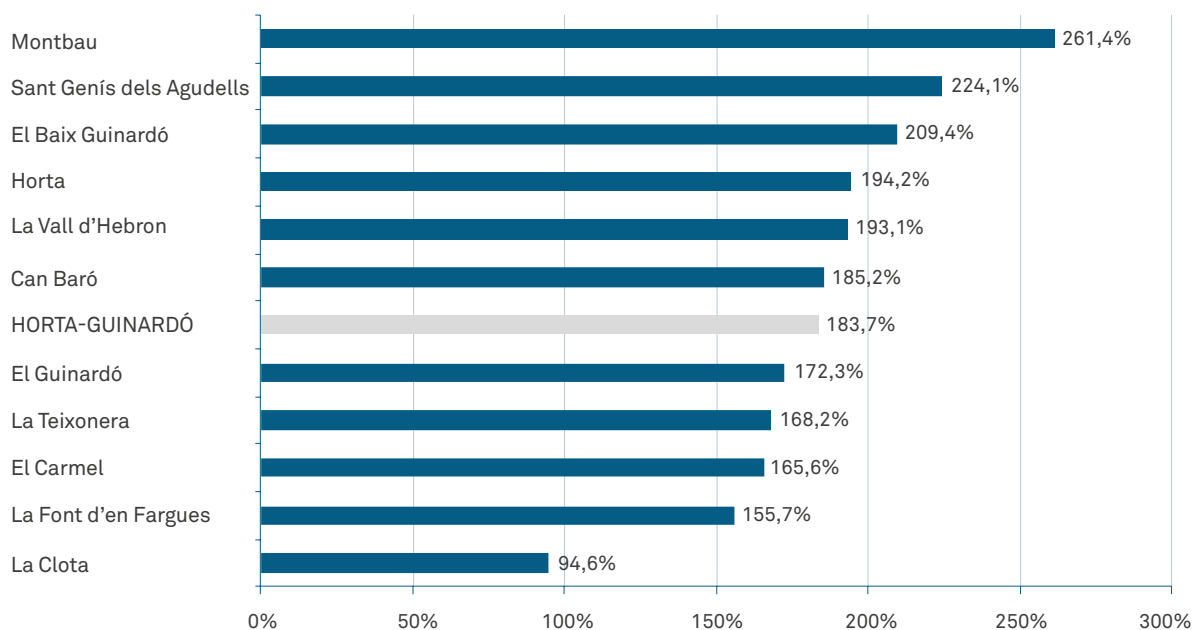
Per barris, la major concentració de població es troba al Guinardó, que amb 36.176 habitants representa el 21,6% dels i les residents al Districte, seguit del Carmel (18,7%), Horta i el Baix Guinardó, amb el 15,9% i el 15,3% de les persones residents, respectivament. A continuació, se situen la Teixonera, la Font d'en Fargues, Can Baró, Sant Genís dels Agudells, la Vall d'Hebron i Montbau, amb una població d'entre 11.200 i 5.100 habitants (entre un 6,7% i un 3% del total,

respectivament), mentre que a la Clota només s'hi troba el 0,4% de la població del Districte. Pel que fa a la densitat, destaquen els valors extrems del Baix Guinardó seguit del Carmel (1.073 i 798 hab./ha, respectivament) davant el mínim de la Clota (89 hab/ha), mentre que els barris del Guinardó, la Vall d'Hebron, Can Baró i la Teixonera se situen al voltant de la mitjana de la ciutat (619 hab/ha) i la resta de barris estan clarament per sota d'aquest indicador.

Pel que fa a l'evolució de la població el 2016, respecte a l'any anterior es registren augments a Sant Genís dels Agudells, la Vall d'Hebron i Montbau (+2%, +1,3% i +0,6%, respectivament) i la resta de barris es mantenen estables –amb variacions d'entre el +0,3% i el -0,4%–, mentre que durant el període 2008-2016 només la Clota, el Guinardó i la Vall d'Hebron guanyen residents (+29,4%, +2,3% i +2%, respectivament) i la resta en perd, essent especialment acusades les reduccions que experimenten el Carmel (-5%) i Sant Genís dels Agudells (-4,8%).

L'índex d'envelliment, que mesura la relació entre el nombre de persones majors de 65 anys i la població de 0-15 anys, se situa en el 183,7% –és a dir, a Horta-Guinardó, per cada nen hi ha prop de dues (1,8) persones grans– i supera l'indicador de Barcelona (161,5%) en 22,6 punts percentuals. Per barris, només el barri de la Clota **té més població de 0-15 anys que de més de 65 anys**. En canvi, al Baix Guinardó, Sant Genís dels Agudells i Montbau es compten més de dues persones grans per cada infant.

Índex d'envelliment*, 2015

* Població de 65 i més/població 0-15 anys

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

L'esperança de vida a Horta-Guinardó és de 83,3 anys, la qual cosa representa una dada molt similar a la mitjana de Barcelona. Els homes tenen una esperança de vida de 80 anys –igual que la de la ciutat– i les dones de 86,2 anys, només 0,2 anys inferior a la mitjana del conjunt de Barcelona.

Esperança de vida a Horta-Guinardó (anys), 2009-12013

DEMOGRÀFICS	Total	Homes	Dones
El Baix Guinardó	84,2	81,2	86,5
Can Baró	83,5	80,9	86
El Guinardó	84,1	80,1	87,6
La Font d'en Fargues	82,8	80,1	85,3
El Carmel	83,4	79,4	87,2
La Teixonera	83,2	80	86,1
Sant Genís dels Agudells	83,2	81	85,1
Montbau	80	77,4	82,3
La Vall d'Hebron	83,2	80,5	85,8
La Clota	82	77,8	87,8
Horta	82,8	79,6	85,6
HORTA-GUINARDÓ	83,3	80	86,2
BARCELONA	83,4	80	86,4

Font: Agència de Salut Pública de Barcelona.

Els barris del Guinardó, el Baix Guinardó i Can Baró superen la mitjana del Districte i de Barcelona, mentre que el Carmel, la Vall d'Hebron, Sant Genís dels Agudells, la Teixonera, la Font d'en Fargues i Horta conformen el grup de barris que es troben propers a la mitjana del Districte. Els barris amb una menor esperança de vida són Montbau i la Clota.

El 2016 un 11,7% de la població del Districte és d'origen estranger, dada força inferior al valor mitjà de la ciutat (16,6%). Itàlia, Bolívia i el Marroc són els principals llocs d'origen.

Per barris, la major concentració de persones residents d'origen estranger es troba al Guinardó, el Carmel i el Baix Guinardó –amb més de 4.700, gairebé 4.000 i més de 3.300 persones, respectivament–. D'altra banda, en la proporció de residents d'origen estranger al barri destaquen per sobre de la mitjana les dades del Districte el Guinardó, la Clota, el Baix Guinardó, Can Baró i el Carmel –que se situen aproximadament en un 13%–, mentre que la Font d'en Fargues, la Vall d'Hebron i Montbau no arriben al 10%. Entre les **nacionalitats més freqüents** al Districte destaca la forta presència de persones italianes al Baix Guinardó, a Can Baró i a la Font d'en Fargues, que absorbeixen el 13% al primer i el 9,5% al segon, respectivament, de les persones estrangeres del barri i també representen més del 6% a 5 barris més. D'altra banda, les persones pakistaneses representen el 49,4% de la població estrangera de la Clota i són més del 6% a la Teixonera i a Can Baró. Cal destacar també la forta presència de persones xilenes al barri de Montbau, on representen l'11% de la població estrangera.

Principals nacionalitats de la població estrangera als barris d'Horta-Guinardó, 2016
(en % s/pobl. total del barri)

	Itàlia	Bolívia	Marroc	Equador	Perú	Resta de països	Total població estrangera	% s/pobl. total barri
El Guinardó	1,1%	0,6%	0,6%	0,6%	0,7%	9,5%	4.739	13,1%
El Carmel	0,7%	1,4%	0,8%	1,1%	0,6%	8,2%	3.996	12,7%
El Baix Guinardó	1,6%	0,4%	0,4%	0,4%	0,7%	9,4%	3.317	13%
Horta	0,7%	0,6%	0,7%	0,4%	0,4%	7,5%	2.712	10,2%
La Teixonera	0,9%	0,7%	0,5%	0,6%	0,7%	8,6%	1.369	12,1%
Can Baró	0,1%	0,3%	0,3%	0,5%	0,5%	11,3%	1.163	13%
Sant Genís dels Agudells	0,7%	0,4%	0,8%	0,4%	1,1%	7,6%	760	11,1%
Montbau	0,4%	0,4%	0,5%	0,2%	0,4%	8%	501	9,8%
La Font d'en Fargues	0,5%	0,4%	0,2%	0,3%	0,1%	3,7%	484	5,1%
La Vall d'Hebron	0,7%	0%	0,2%	0,1%	0,6%	6,7%	469	8,2%
La Clota	0,3%	0%	0%	0,7%	0,0%	12,0%	77	13,1%
HORTA-GUINARDÓ	1,0%	0,7%	0,6%	0,6%	0,6%	8,3%	19.587	11,7%
BARCELONA	1,7%	0,6%	0,8%	0,5%	0,5%	12,6%	267.790	16,6%

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

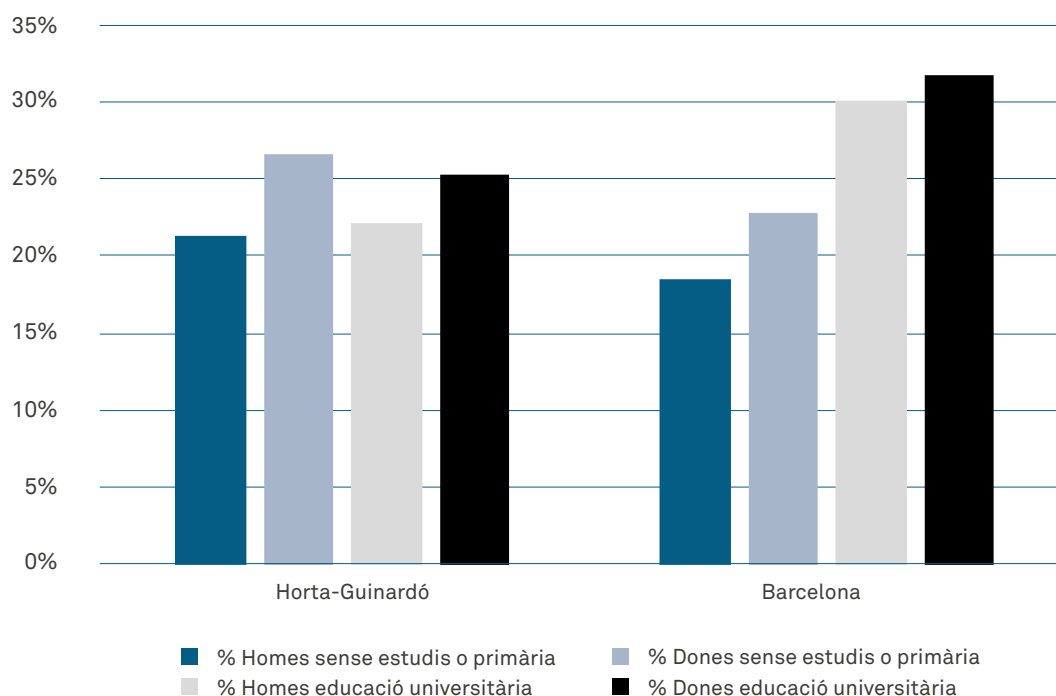
Dades socioeconòmiques:

Nivell d'estudis

Un 25,6% de la població del Districte no té estudis o té estudis primaris (dada 3,5 punts superior a la de la ciutat). Malgrat que va augmentant la població del Districte amb estudis universitaris i cicles formatius superiors, el pes dels més grans de 16 anys amb estudis postobligatoris (47,6%) és inferior a la mitjana de la ciutat (54,4%).

Per sexe, el nivell educatiu de les dones del Districte està més polaritzat que el dels homes, ja que elles tenen una major incidència tant entre el grup universitari com en el grup sense estudis o primaris.

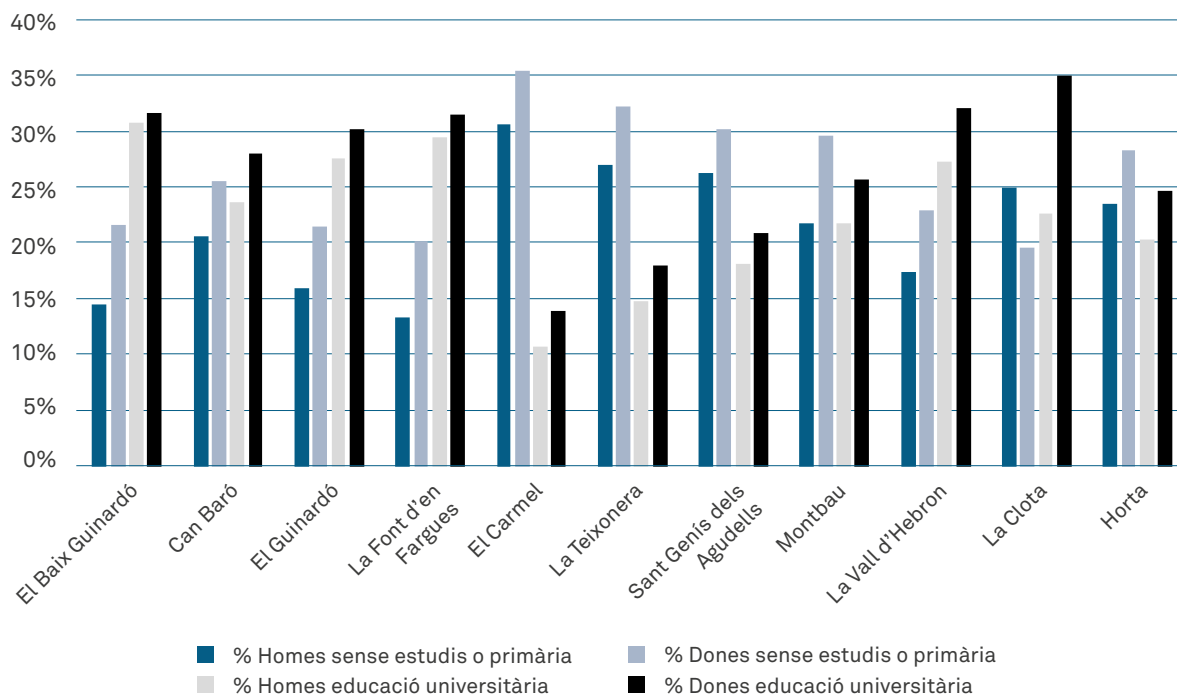
Distribució del nivell educatiu segons sexe, 2017

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Per barris es manté també la pauta d'un major pes de les dones en els dos grups d'estudis analitzats, amb l'única excepció del barri de la Clota on el pes dels homes amb estudis primaris o sense estudis supera el de les dones. D'altra banda, hi ha diferències significatives de nivell d'estudis per barris; en aquest sentit, cal destacar els resultats més contrastats del Carmel –el barri amb major pes del grup de sense estudis o primaris i menor en el d'estudis universitaris– que juntament amb la Teixonera, Sant Genís dels Agudells, Montbau i Horta mostren un pes superior tant de dones com d'homes amb estudis primaris o sense estudis que amb estudis universitaris, contràriament a la resta de barris –el Baix Guinardó, Can Baró, el Guinardó, la Font d'en Fargues, la Vall d'Hebron i la Clota– on la població femenina i masculina amb estudis universitaris supera la del grup de primària o sense estudis.

Distribució del nivell educatiu segons sexe per barris, 2017

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

El 59% de l'alumnat de 0 a 16 anys a Horta-Guinardó està escolaritzat en centres concertats i privats, i el 41%, als centres públics. Els i les alumnes de batxillerat també estudien majoritàriament en centres concertats i privats (52%) però els de formació professional ho fan principalment en centres públics (71%). Al Districte, el pes de l'alumnat de 0 a 16 anys és, en relació amb Barcelona (10,7%), lleugerament superior al pes d'aquesta franja d'edat (10,2%).

Pel que fa als **indicadors d'èxit escolar**, la taxa de persones graduades a 4t d'ESO a Horta-Guinardó ha anat millorant durant els darrers anys, i el curs 2013-2014 arriba al 90% de l'alumnat avaluat amb la qual cosa se situa just per sobre de la mitjana de Barcelona (89,6%).

Atur

Les 8.313 persones registrades en situació d'atur a Horta-Guinardó l'abril de 2017 representen el 10,8% d'aquest col·lectiu a Barcelona.

L'abril de 2017 el 54,3% de les persones en situació d'atur al Districte són dones i el 15,4% són d'origen estranger, dada inferior a la mitjana de Barcelona (18,5%) i superior al pes del veïnat d'origen estranger sobre la població del Districte (11,7%).

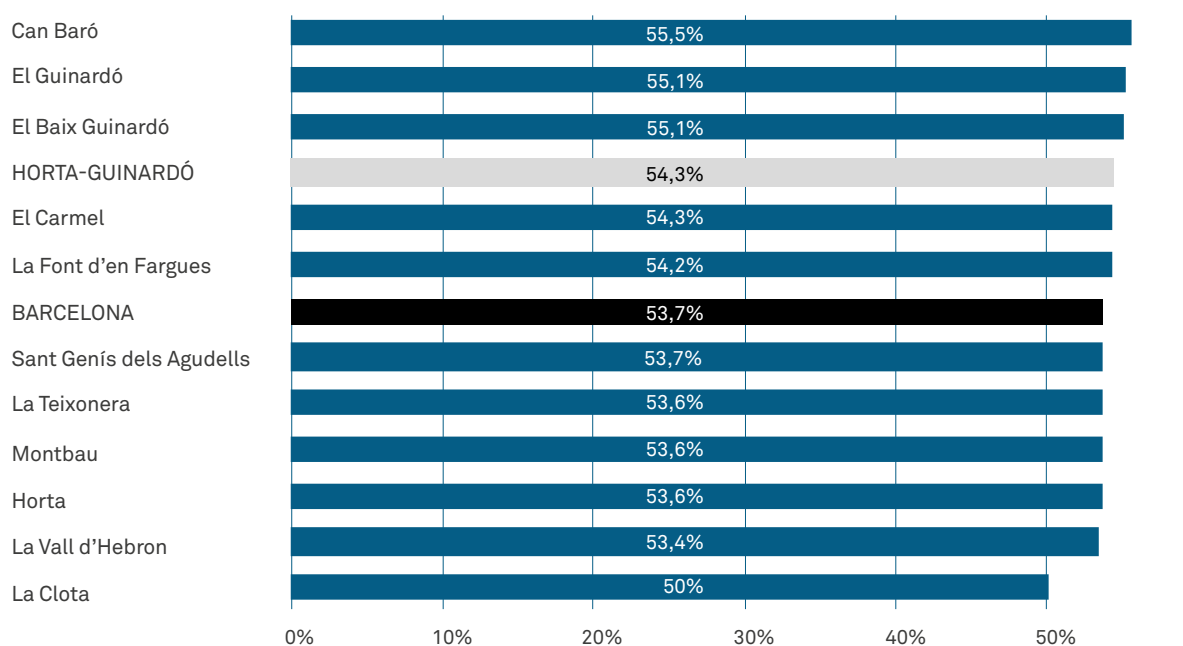
Perfil de l'atur registrat a Horta-Guinardó, abril 2017

	Persones	% sobre total	% mitjana de Barcelona
Atur registrat	8.313	100%	100%
Sexe:			
Homes	3.795	45,7%	46,3%
Dones	4.518	54,3%	53,7%
Edat:			
<25 anys	460	5,5%	5,4%
25-29 anys	600	7,2%	7,8%
30-44 anys	2.682	32,3%	33,1%
>=45 anys	4.571	55%	53,8%
Durada			
Fins a 6 mesos	3.767	45,3%	46,2%
De 6 a 12 mesos	1.218	14,7%	14,8%
Més de 12 mesos	3.328	40%	39%
Població estrangera	1.284	15,4%	18,5%

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Pel que fa a l'atur registrat per sexe, el pes relatiu de l'atur femení a Horta-Guinardó supera lleugerament (en +0,6 punts percentuals) el de la ciutat.

% Atur femení sobre atur total barri, abril 2017

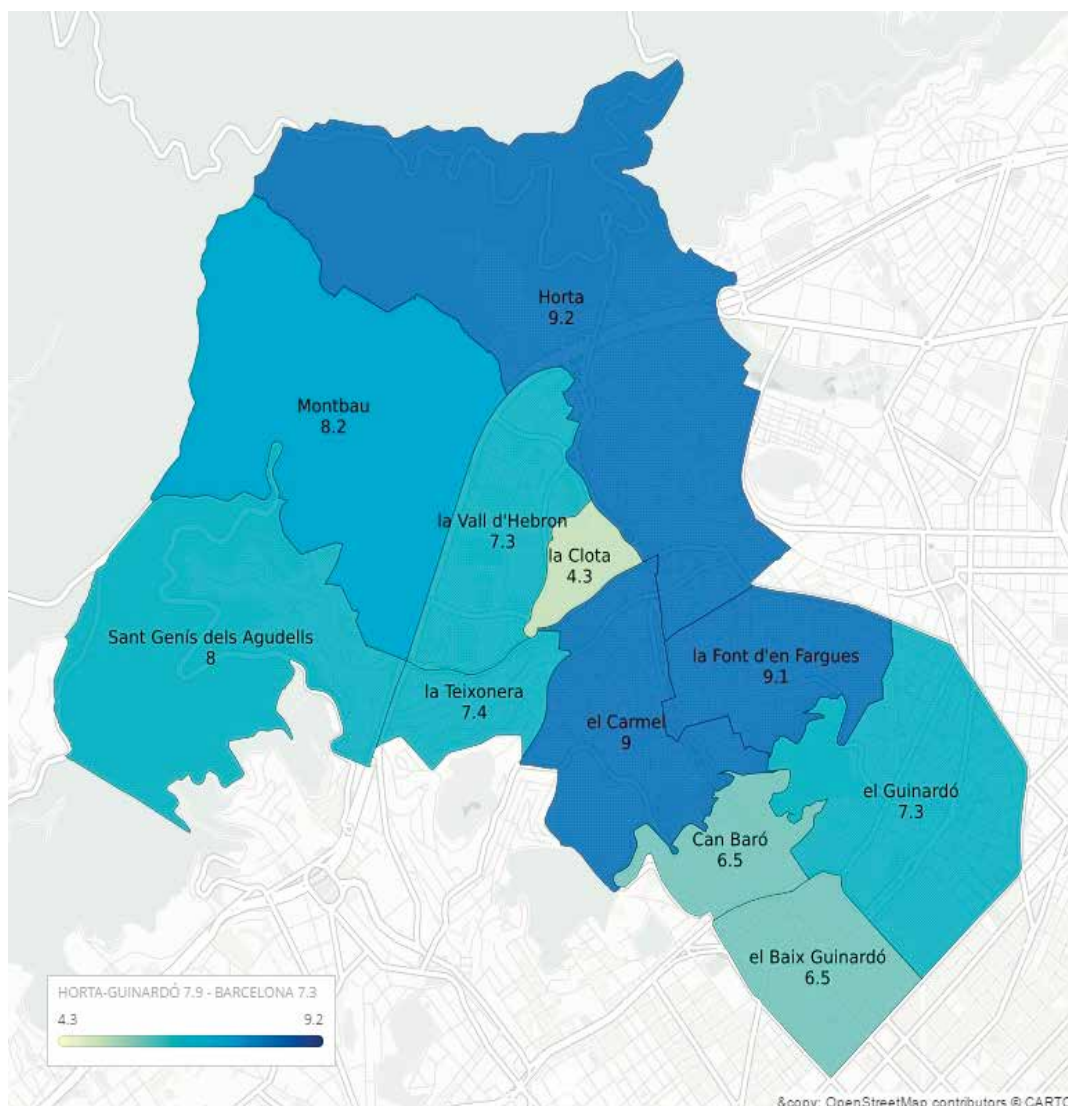
Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Destaquen els percentatges d'atur femení per sobre de la mitjana del Districte (54,3%) dels barris de Can Baró, el Guinardó i el Baix Guinardó. Aquests barris juntament amb els del Carmel i la Font d'en Fargues mostren un percentatge de dones en situació d'atur superior també a la mitjana de Barcelona (53,7%).

El pes de l'atur de llarga durada l'abril de 2017 se situa en el 40% del total registrat al Districte, 1% per sobre de la mitjana de Barcelona (39%). Per edats, la proporció de persones en situació d'atur de més de 45 anys (55%) és lleugerament superior a la mitjana de la ciutat (53,8%), mentre que la de joves de menys de 29 anys (12,7%) és semblant a la de Barcelona (13,1%).

D'altra banda, el pes de l'atur registrat sobre la població adulta del Districte és del 7,9% l'abril de 2017, 0,6 punts superior a la mitjana, fet que repercuteix en el pes de la població amb baixa qualificació. Tot i això, cal destacar que aquest indicador ha disminuït en 2,1 punts respecte a l'abril de 2015, després d'una reducció interanual del nombre de persones en situació d'atur (-9%) molt propera a la de la ciutat (-10%).

Pes de l'atur registrat s/població de 16 a 64 anys (%), abril 2017

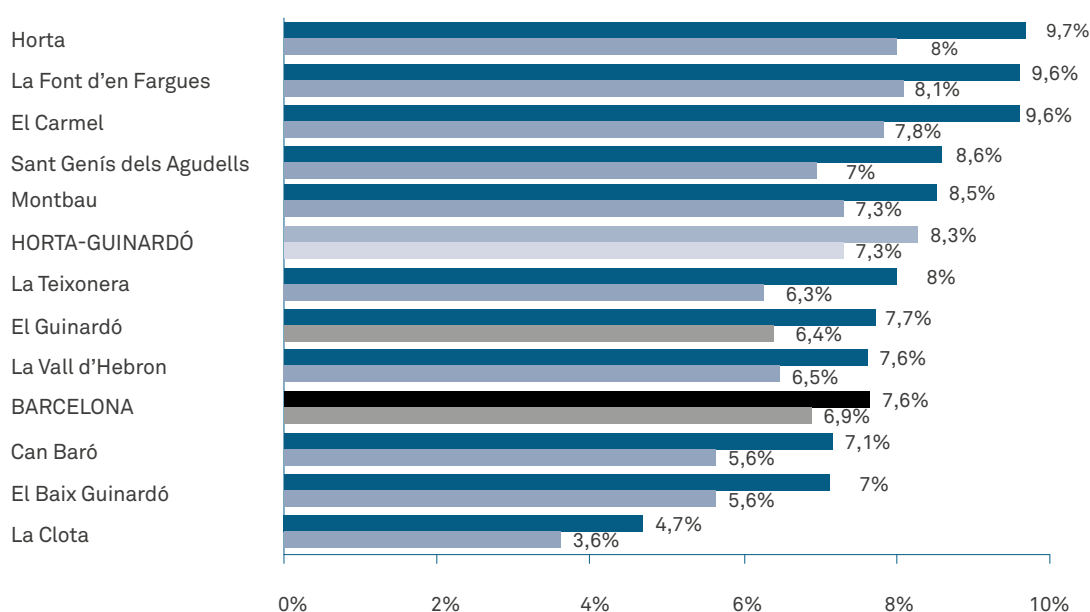

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Més de la meitat dels barris del Districte mostren un pes de l'atur registrat sobre la població adulta superior a la mitjana de Barcelona. Destaquen amb valors iguals o superiors al 9% Horta, la Font d'en Fargues i el Carmel, mentre que el Guinardó, la Vall d'Hebron i la Teixonera se situen al voltant de la mitjana de la ciutat i Can Baró, el Baix Guinardó i la Clota estan per sota.

Pel que fa al pes de l'atur femení sobre la població de dones en edat de treballar, supera la mitjana del Districte (8,3%) als barris d'Horta, la Font d'en Fargues, el Carmel, Sant Genís dels Agudells i Montbau. Juntament amb els citats, els barris de la Teixonera i el Guinardó també mostren una incidència de l'atur femení superior a la de la ciutat (7,6%), mentre que la Vall d'Hebron l'igualava.

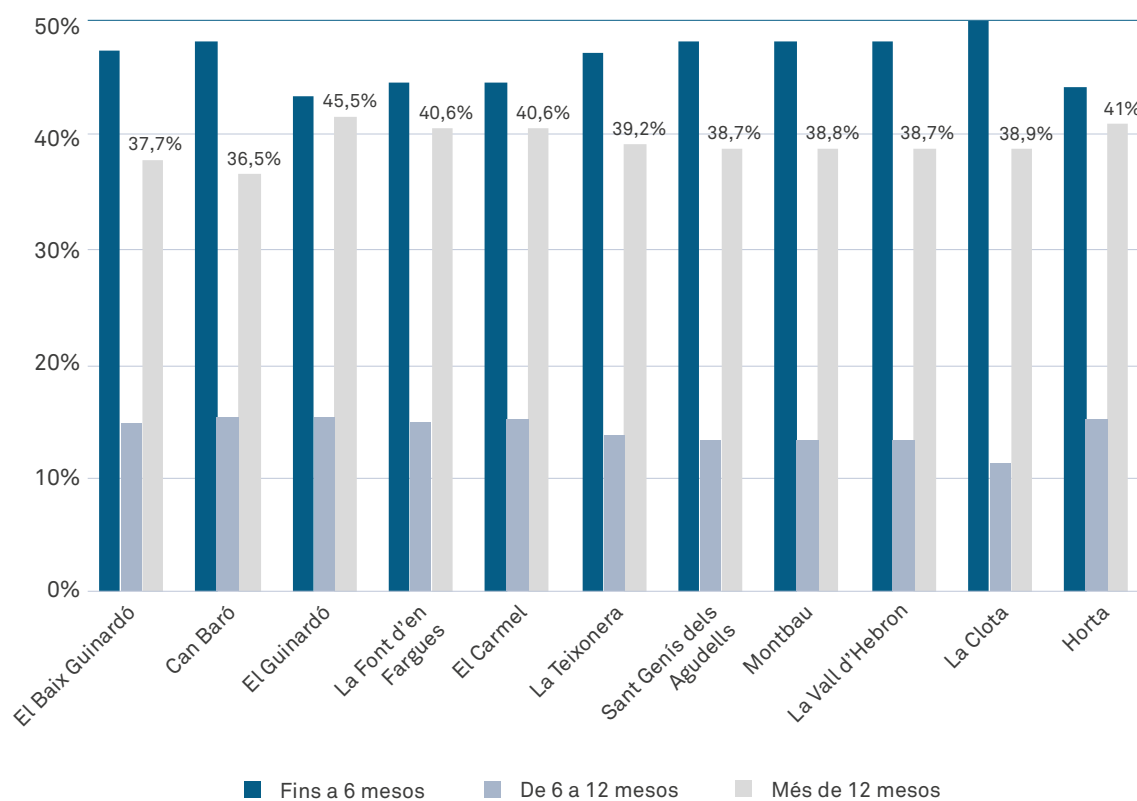
Pes de l'atur registrat s/pob 16-64 anys per sexe, abril 2017

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

D'altra banda, la incidència de l'atur femení és superior a la del masculí en tots els barris, amb diferencials força similars, essent els més pronunciats els dels barris d'Horta, el Carmel, la Teixonera –on el pes de l'atur femení sobre la població en edat de treballar supera en 1,7 punts percentuals el del masculí– i Can Baró, Sant Genís dels Agudells i la Font d'en Fargues –on la diferència és d'1,6 p.p. –.

Atur per durada de la demanda als barris d'Horta-Guinardó (%), abril de 2017

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

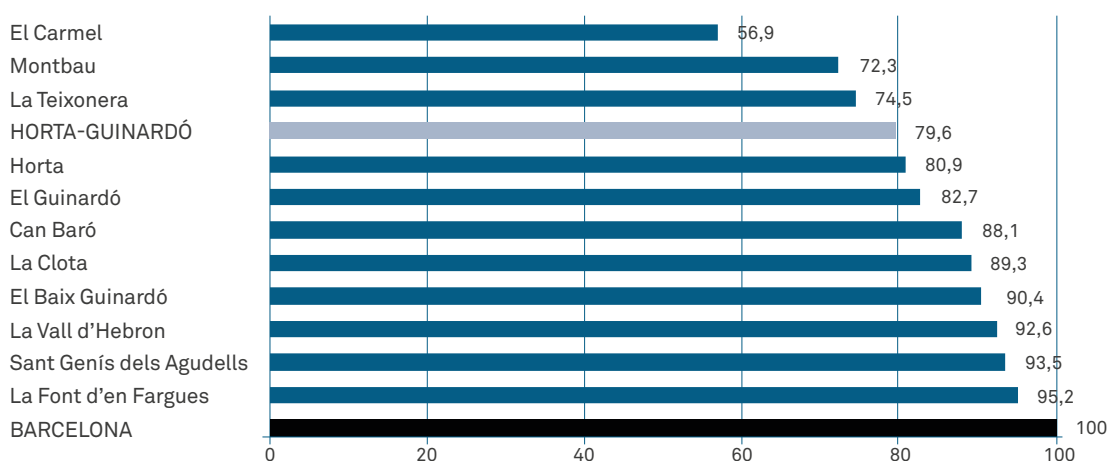
D'altra banda, els barris amb **major incidència d'atur de llarga durada són el Guinardó, Horta, la Font d'en Fargues i el Carmel** –tots ells per sobre de la mitjana del Districte (40%)–, mentre que els barris de Can Baró i el Baix Guinardó són els que mostren els índexs més baixos.

Renda familiar disponible i exclusió social

La renda familiar disponible (RFD) d'Horta-Guinardó l'any 2015 registra un índex de 79,6 per Barcelona=100 de manera que es troba al capdavant dels districtes de renda mitjana-baixa –juntament amb Sants-Montjuïc, Sant Andreu i Nou Barris–. Respecte a l'any 2014, l'índex ha augmentat en 1,9 punts, mentre que ha disminuït en 7,1 punts amb relació a l'any 2008.

Índex renda familiar disponible Horta-Guinardó, 2015

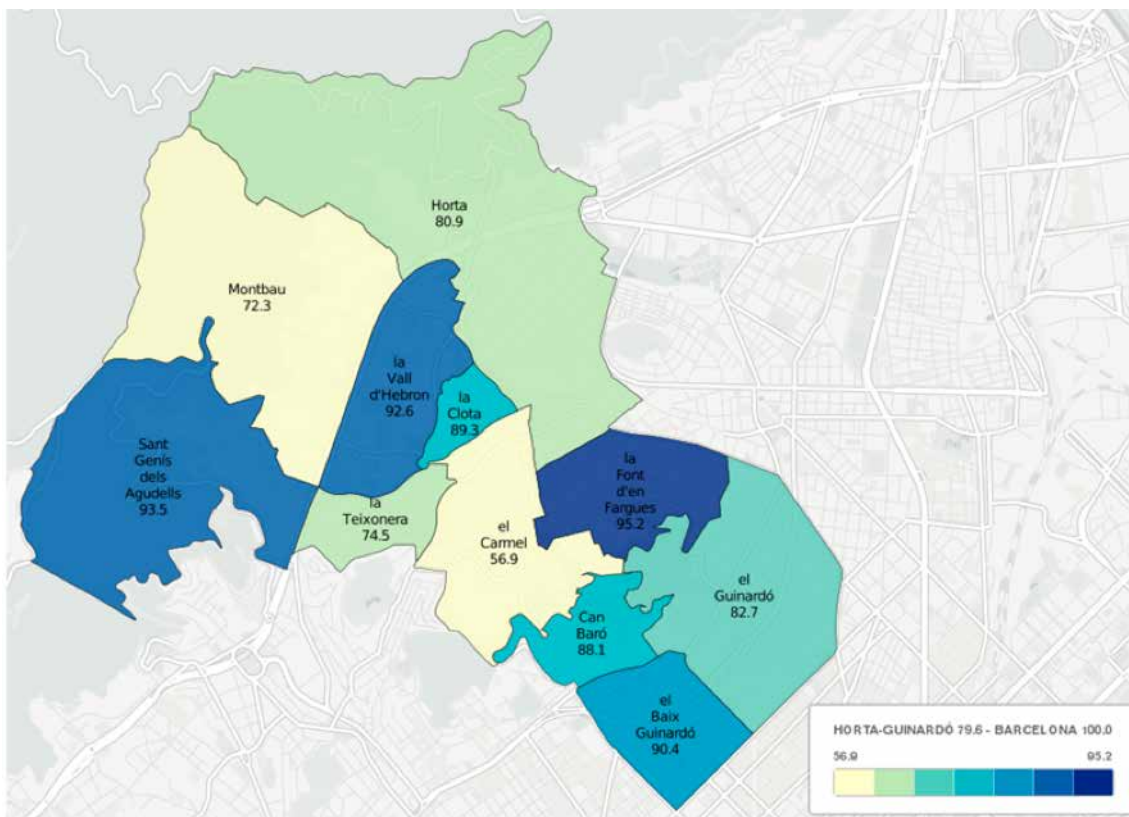
Índex mitjana de Barcelona = 100

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Per barris, el Carmel –amb un baix índex de 56,9–, Montbau i la Teixonera es troben per sota de la mitjana del Districte, mentre que Horta i el Guinardó queden lleugerament per sobre de la mitjana, i la resta de barris se situen entre l'índex 88,1 de Can Baró i el 95,2 de la Font d'en Fargues. Respecte a l'any 2014 destaca l'increment en més de quatre punts als barris de Can Baró, la Teixonera i Sant Genís dels Agudells, mentre que els índexs del Baix Guinardó, el Guinardó, el Carmel i Montbau han crescut entre 0 i 4 punts. Per contra, la Font d'en Fargues ha experimentat un decreixement de més de quatre punts, fet que el situa per sota de la mitjana de la ciutat, i la Clota i Horta disminueixen entre 0 i 4 punts.

Índex renda familiar disponible Horta-Guinardó, 2015 Mitjana Barcelona = 100

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

L'any 2016 es van atendre 9.779 persones al districte d'Horta-Guinardó des dels Serveis Socials municipals, la qual cosa representa un 12,6% del total de Barcelona, un pes superior al de la població del Districte sobre la ciutat. Així mateix, el pes de les persones ateses sobre la població és superior al Districte (5,8%) que a la ciutat (4,8%). Els barris amb percentatges més elevats són la Clota, Can Baró i el Carmel, mentre que en nombre absolut de persones ateses destaquen els barris amb més població com el Carmel i el Guinardó.

Persones ateses pels Serveis Socials municipals als barris d'Horta-Guinardó, 2016

Barris	Persones ateses	% Barri/Districte
El Baix Guinardó	1.486	5,8%
Can Baró	635	7,1%
El Guinardó	2.133	5,9%
La Font d'en Farques	337	3,6%
El Carmel	2.222	7,1%
La Teixonera	710	6,3%
Sant Genís del Aqudells	389	5,7%
Montbau	281	5,5%
La Vall d'Hebron	214	3,8%
La Clota	48	8,1%
Horta	1.324	5%
HORTA-GUINARDÓ	9.779	5,8%
BARCELONA	77.738	-

Font: Gestió de Sistemes d'Informació de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona.

Horta-Guinardó, el quart districte en població de la ciutat, presenta un percentatge de joves força similar a la mitjana de Barcelona, mentre que se situa per sota d'aquesta en població en edat de treballar, amb un alt índex d'envelliment i un percentatge de població estrangera inferior a la mitjana. Pel que fa al nivell d'instrucció de les persones residents, mostra una ràtio de població sense estudis o estudis primaris superior a la de la ciutat, mentre que la de persones amb titulació universitària és inferior. La incidència de l'atur és lleugerament més elevada, i les persones residents assoleixen un índex de renda familiar disponible per habitant mitjà-baix – amb el 79,6% de la mitjana barcelonina–. En el darrer any, Horta-Guinardó ha experimentat un descens de l'atur registrat proper al del conjunt de la ciutat. La proporció de persones usuàries ateses pels serveis socials supera clarament el pes de la població del Districte a Barcelona.

02.1.2 ACTIVITAT ECONÒMICA AL TERRITORI

Horta-Guinardó és un districte de caire bàsicament residencial amb poca concentració d'activitat econòmica, tot i que registra un important teixit comercial i una forta especialització relativa en sanitat i ensenyament per la influència de la Ciutat Sanitària de la Vall d'Hebron i el Campus Mundet de la Universitat de Barcelona.

Indicadors econòmics (I) Horta-Guinardó

	HORTA-GUINARDÓ	BARCELONA	(%) Horta-Guinardó/Barcelona
ACTIVITAT ECONÒMICA (dades 2016)			
% Superfície destinada a activitat econòmica	23,5%	30,7%	5,9%
% Indústria s/superfícies cadastral destinada a activitat (m ²)	22,5%	28,6%	4,7%
% Oficines	4,7%	18%	1,6%
% Comerç	23,9%	23,7%	6%
COMERÇ I SERVEIS (dades 2014)			
Total establiments en planta baixa	5.603	67.433	8,3%
Total Comerços en planta baixa	1.391	21.414	6,5%
% Comerços sobre total estab. Planta baixa	24,8%	31,8%	-
Total Serveis en planta baixa	2.288	31.290	7,3%
% Serveis sobre total estab. Planta baixa	40,8%	46,4%	-
% Locals buits	26,5%	15,7%	14%

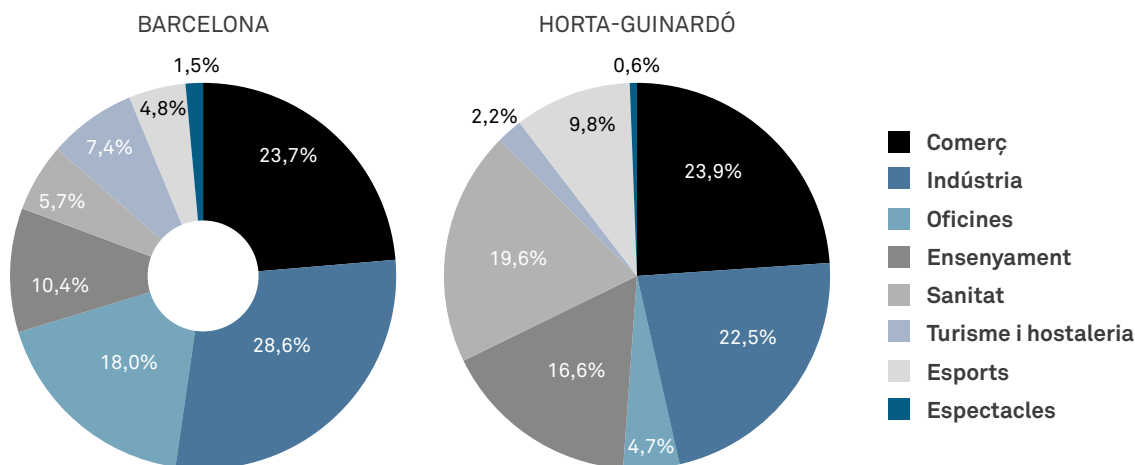
Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Distribució Superfície Cadastral

La superfície cadastral d'Horta-Guinardó dedicada a activitat econòmica suposa el 23,5% de la del Districte –xifra 7,2 p.p. inferior a la mitjana de Barcelona– i representa el 5,9% de la total de la ciutat.

Gairebé un quart de la superfície destinada a l'activitat econòmica correspon al comerç (23,9%), seguit de la indústria (22,5%) i de la sanitat (19,6%) i amb un baix pes relatiu de la superfície destinada a les oficines (4,7%), de manera que en la seva comparació amb la ciutat destaca el contrast en les superfícies de la sanitat i de les oficines que al Districte són +13,8 i -13,3 punts percentuals superior i inferior a la mitjana respectivament, mentre que el pes de la indústria, l'hostaleria i els espectacles és clarament inferior (amb -6,1, -5,1 i -0,9 punts percentuals respectivament).

Superfície dels locals cadastrals per activitat econòmica, 2016 (% s/total)

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Establiments per activitat econòmica, 2015

Segons dades del Registre Mercantil del 2015, el districte d'Horta-Guinardó compta amb 10.531 establiments empresarials dedicats a activitat econòmica, que representen el 5,7% del total de Barcelona i més de la quarta part dels quals pertanyen al comerç. A continuació destaquen la construcció, el transport i emmagatzematge i les activitats immobiliàries, tots ells amb un pes superior a l'11% del total. D'altra banda, només al transport i emmagatzematge el Districte representa més del 10% dels establiments de Barcelona.

Establiments per activitat econòmica a Horta-Guinardó, 2015

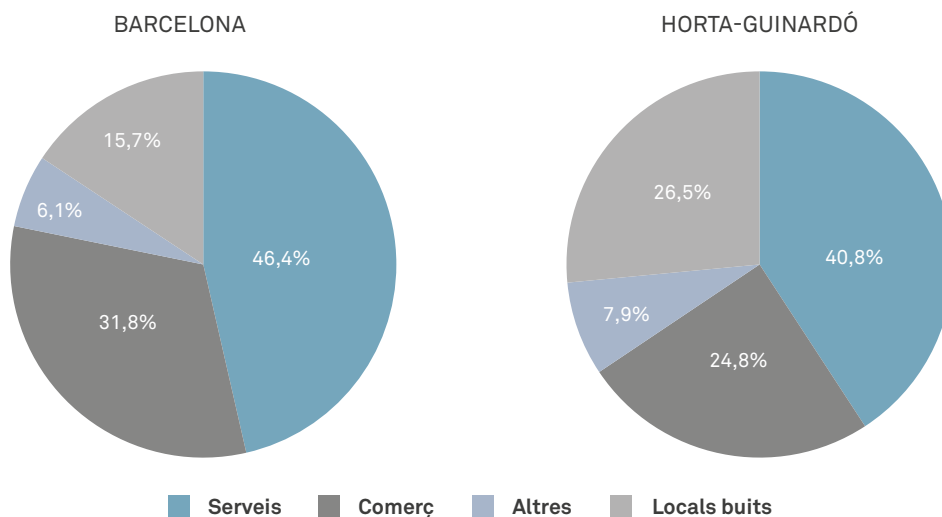
	Horta-Guinardó	% s/Districte	% s/total de Barcelona
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	39	0,4%	6%
Indústria	693	6,6%	6,9%
Construcció	1.387	13,2%	7,6%
Comerç i reparacions	2.640	25,1%	5,9%
Transport i emmagatzematge	1.183	11,2%	12,5%
Hostaleria	765	7,3%	5%
Informació i comunicacions	365	3,5%	4,4%
Activitats financeres i d'assegurances	97	0,9%	1,9%
Activitats immobiliàries	1.166	11,1%	5%
Serveis a les empreses	935	8,9%	3,2%
Administració pública, Defensa i Seguretat Social obligatòria	119	1,1%	6,4%
Educació	176	1,7%	5,3%
Activitats sanitàries i de serveis socials	210	2%	5%
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	145	1,4%	5,4%
Altres serveis	611	5,8%	6,6%
HORTA-GUINARDÓ	10.531		5,7%
BARCELONA	185.451		

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades d'Informa/In Atlas.

Comerç i Serveis

L'any 2014, el districte d'Horta-Guinardó compta amb 5.603 locals en planta baixa, el 8,3% dels de Barcelona. Els serveis són l'activitat més present en aquests locals (40,8%), mentre que el comerç representa el 24,8% del total i els locals buits el 26,5%. Si ho comparem amb Barcelona, Horta-Guinardó registra distribucions similars a les de la ciutat però mostra un percentatge de locals buits molt superior –més de 10,7 punts percentuals–.

Establiments en planta baixa segons activitat, 2014 (%)

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona en base a dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

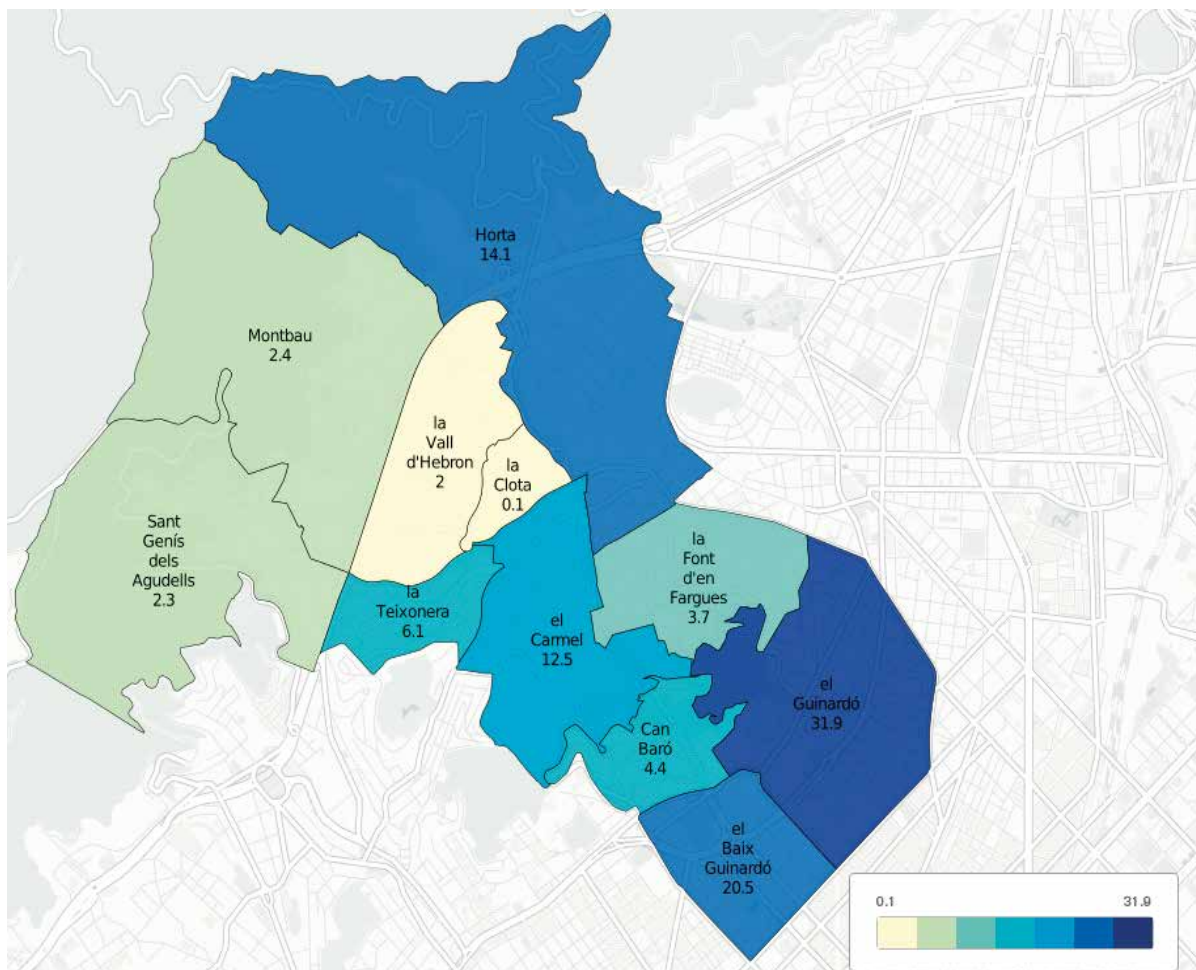
El 2014 Horta-Guinardó és el districte amb un valor més baix de l'índex de dotació comercial – nombre de locals amb ús comercial per cada 100 habitants– que se situa en el 2,27 i queda per darrere de la mitjana de Barcelona (3,35).

Pel que fa a l'índex d'aprofitament comercial, que mesura el percentatge de locals ocupats respecte als quals admeten ús comercial, el Districte obté un 71,7% el 2014, resultat que el situa també per sota de la mitjana de Barcelona (83,1%) en 11,4 punts percentuals, amb la qual cosa representa el Districte amb el valor més baix.

D'altra banda, tot i que Horta-Guinardó no és dels districtes amb un índex d'atracció comercial destacat –amb un 16,7% que el situa en última posició dins de la ciutat en aquest indicador–, Horta és el barri amb un índex d'atracció comercial més elevat (21,2%), superant el del conjunt del Districte en 4,5 punts percentuals i per sota el de la ciutat (23,9%) en 2,7 punts. Aquest índex es defineix com el percentatge de comerços d'equipaments per a la llar i la persona, la cultura i el lleure respecte al total de locals comercials.

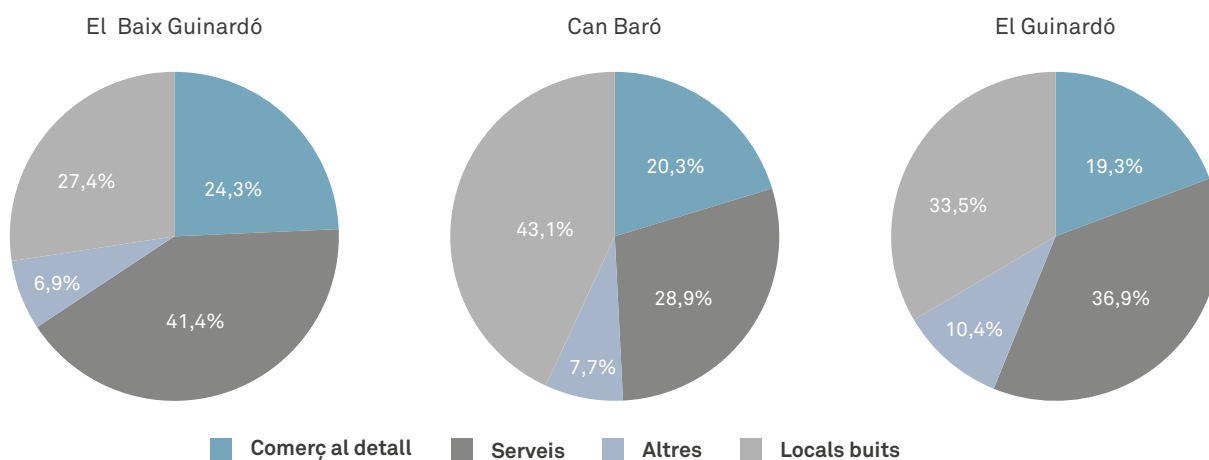
Pel que fa a la distribució per barris, les principals concentracions d'establiments es troben al Guinardó –que compta amb el 31,9% del comerç del Districte–, seguit del Baix Guinardó (amb el 20,5%), Horta (14,1%), el Carmel (12,5%) i la Teixonera (6,1%). Aquests barris conjuntament absorbeixen el 85,1% de l'oferta comercial del Districte.

Establiments en planta baixa per barris, 2014 (%)

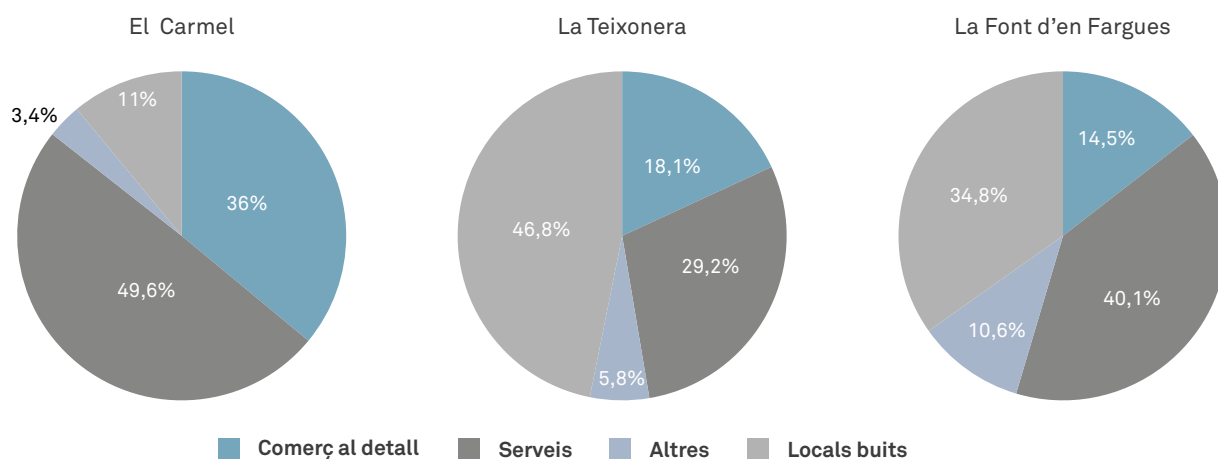
Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Distribució dels establiments en planta baixa dels barris d'Horta-Guinardó, 2014 (% s/total)

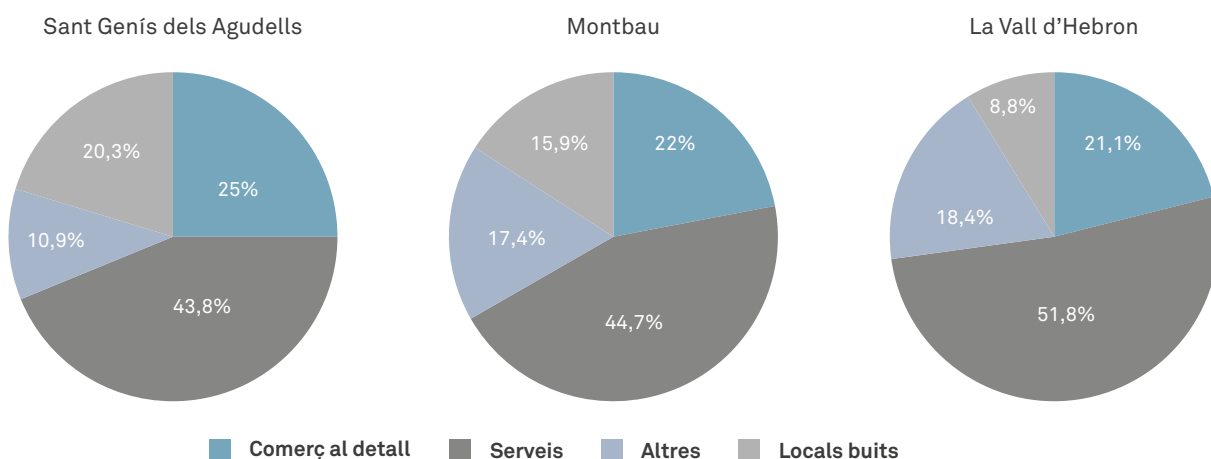
Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Mentre el Guinardó i el Baix Guinardó segueixen una distribució similar a la del Districte pel que fa a *mix* de serveis i comerç, el barri de Can Baró destaca pel pes significatiu dels locals buits i pel pes inferior dels serveis.

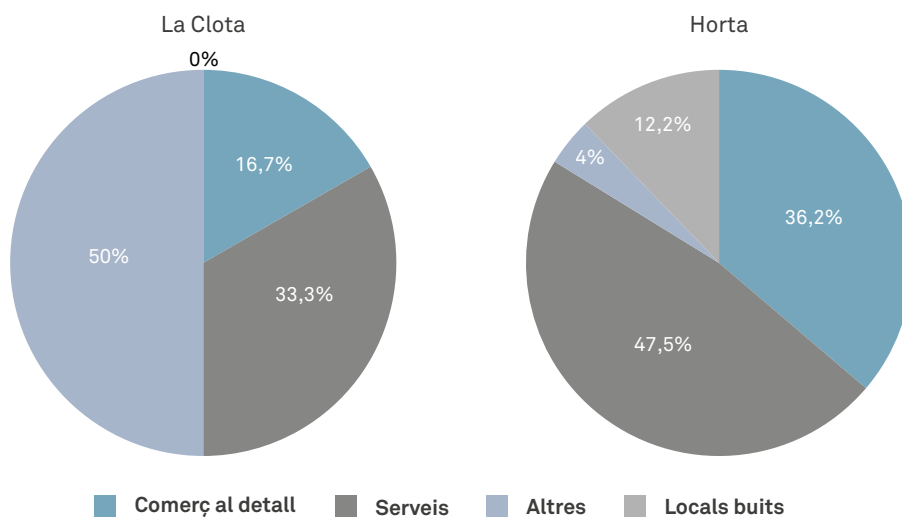
Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

El Carmel presenta un pes molt més significatiu dels serveis que el Districte (amb un diferencial de +8,7 punts) i un alt pes dels establiments comercials al detall. Per altra banda, existeix un altíssim percentatge de locals buits a la Teixonera, que representa un 46,8% dels establiments en planta baixa del barri (20,3 punts per sobre de la mitjana del Districte). Pel que fa a la Font d'en Fargues, el percentatge de locals destinats a altres activitats és superior al del Districte.

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Sants Genís dels Agudells, Montbau i la Vall d'Hebron tenen una distribució molt semblant, amb un pes molt important dels serveis superior al 40% i amb alts percentatges del comerç al detall al 25% (similar a la mitjana del Districte 24,8%). Cal destacar l'alt percentatge de locals buits al barri de Sant Genís dels Agudells que representa una cinquena part dels locals en planta baixa.

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Pel que fa a Horta, el barri té un pes molt significatiu dels serveis i del comerç, que junts representen el 83,7% dels locals en planta baixa, essent d'aquesta manera el tercer barri d'Horta-Guinardó amb més locals registrats al cens d'activitats econòmiques de 2014. Per altra banda, a la Clota, només hi ha registrats 6 locals dels quals 3 estan buits.

Activitat turística

Horta-Guinardó compta amb 270 allotjaments turístics i en conjunt ofereix 3.248 places turístiques que representen el 2,2% del total de la ciutat. El 44% de l'oferta de places es concentra en habitatges d'ús turístic. Destaca la forta concentració de prop de 1.000 places al barri del Baix Guinardó, que compta amb prop d'una tercera part de l'oferta total del Districte (29,7%) i –per la seva proximitat a la Sagrada Família i a l'Hospital de Sant Pau– concentra la major part d'hotels que s'hi ubiquen.

Cens d'allotjaments turístics del districte d'Horta Guinardó, 2016

Barri	Hotels		Hostals/ Pensions		Habitatges d'ús turístic		Hotels i apartaments		Albergs i residències		Total establ.	Total places
	Núm.	Places	Núm.	Places	Núm.	Places	Núm.	Places	Núm.	Places		
El Baix Guinardó	5	369	0	0	106	595	0	0	0	0	111	964
La Vall d'Hebron	1	312	0	0	1	4	0	0	1	380	3	696
El Guinardó	2	187	1	17	70	398	0	0	1	19	74	621
Horta	1	45	0	0	6	52	0	0	3	381	10	478
La Font d'en Fargues	0	0	0	0	4	51	0	0	1	98	5	149
El Carmel	0	0	0	0	33	149	0	0	0	0	33	149
Can Baró	0	0	0	0	20	88	0	0	0	0	20	88
La Teixonera	0	0	0	0	9	57	0	0	0	0	9	57
Sant Genís dels Agudells	0	0	0	0	4	36	1	10	0	0	5	46
HORTA-GUINARDÓ	9	913	1	17	253	1.430	1	10	6	878	270	3.248

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

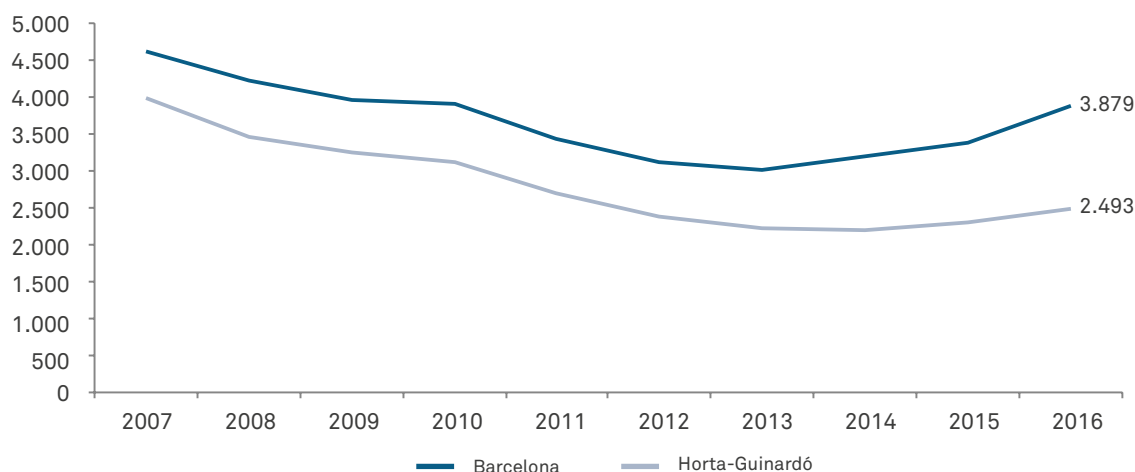
Altres barris amb un nombre de places turístiques remarcables són la Vall d'Hebron (amb el 21,4% del total), el Guinardó (19,1%) i Horta (14,7%). D'altra banda, la Font d'en Fargues –amb un alberg–, el Carmel i, en especial, Can Baró, la Teixonera i Sant Genís dels Agudells mostren un baix nombre de places –amb pesos que oscil·len entre el 4,6% i l'1,4% del total del Districte–, que en la major part són d'habitatges d'ús turístic, mentre que Montbau i la Clota no ofereixen places turístiques.

El nou Pla Especial i Urbanístic d'Allotjaments Turístics –que regula l'obertura de nous allotjaments– classifica el Baix Guinardó com a zona de manteniment –de manera que només en cas que tanqui un establiment se'n podrà obrir un altre amb les mateixes places–, mentre que la resta del Districte es qualifica com a zona de creixement sostingut on s'hi poden obrir nous establiments fins als límits específics establerts.

Mercat de l'habitatge

El 2016, el preu de l'habitatge de segona mà d'Horta-Guinardó és un 35,7% inferior a la mitjana de Barcelona i el tercer districte amb un preu més baix (2.493 €/m²) només per sobre de Nou Barris i Sant Andreu. El quart trimestre de 2016 registra un augment del 8,3% respecte al mateix període de l'any anterior.

Evolució del preu de venda de l'habitatge de segona mà Horta-Guinardó, 2007-2016 (€/m²)

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Pel que fa a l'evolució des de 2007, el descens dels preus de l'habitatge ha estat superior a Horta-Guinardó respecte a Barcelona al llarg de la crisi –amb reduccions acumulades del 37,3% i el 16% respectivament–, mentre que el repunt de preus a partir de 2013 ha estat més moderat al Districte que al conjunt de la ciutat (amb augments del 12,1% i el 28,5% respectivament).

Pel que fa al preu del lloguer, la mitjana de 640,2 €/mes el quart trimestre de l'any d'Horta-Guinardó és un 20,1% inferior a la de la ciutat.

Preu habitatges en venda i lloguer als barris d'Horta-Guinardó, 2016

Habitatge	Preu de venda habitatges, 2 ^a mà	Lloguer habitatges (lloguer mitjà mensual, €/mes)	Superfície mitjana habitatge llogat	Lloguer mitjà per superfície (€/m ² mes)	Nombre de contractes de lloguer realitzats
El Baix Guinardó	3.087	702	64,7	11,4	609
Can Baró	2.755	636,8	59,6	11,5	207
El Guinardó	2.587	666,4	62,9	11,1	889
La Font d'en Fargues	2.652	717,4	64,9	11,9	123
El Carmel	2.077	554,9	58,7	9,8	613
La Teixonera	2.012	578,6	60,1	10,2	311
Sant Genís dels Agudells	2.125	609,3	72,6	8,7	164
Montbau	-	644,3	67,7	10,3	141
La Vall d'Hebron	-	767,4	72,7	11,2	77
La Clota	-	538,7	55,7	12,3	15
Horta	2.453	630,6	62,3	10,6	505

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

El barri del Baix Guinardó registra el **preu mig de venda de l'habitatge** de segona mà més elevat, amb 3087 €/m², seguit de Can Baró (2.755 €/m²), tots els preus força inferiors a la mitjana de Barcelona. Aquests dos barris, juntament amb la Font d'en Fargues i el Guinardó, se situen per sobre de la mitjana del Districte, mentre que Horta presenta pràcticament el preu mig i el Carmel, la Teixonera i Sant Genís dels Agudells estan per sota d'aquesta xifra. Finalment, els preus més ajustats es troben al barri de la Teixonera (2.012 €/m²).

Pel que fa al **mercat de lloguer**, els barris que es troben per sobre del lloguer mitjà mensual del Districte són la Vall d'Hebron, la Font d'en Fargues, el Baix Guinardó, –tots ells per sobre dels 700 €/m²– i el Guinardó, mentre que Montbau, Can Baró i Horta es troben al voltant del preu mig (640,2 €/m²). Els barris amb habitatge més assequible són la Clota, el Carmel i la Teixonera, tots ells amb un lloguer de mitjana inferior als 580 €.

La **superfície mitjana dels habitatges de lloguer** oscil·la entre els 56 m² de la Clota i els 73 m² de la Vall d'Hebron i de Sant Genís dels Agudells. Pel que fa al lloguer de mitjana per superfície, els preus superiors a la mitjana del Districte (10,7 €/m²) es troben a la Clota, la Font d'en Fargues, Can Baró, el Baix Guinardó, la Vall d'Hebron i el Guinardó.

Locals i naus

El 8 de juny de 2017, Horta-Guinardó localitza 282 locals de lloguer i 260 de venda, amb preus mitjos de 8,7 €/m² i 1315 €/m² respectivament i amb un pes del 7,5 % i el 10,4 % sobre els locals de lloguer i venda a la ciutat de Barcelona.

Disponibilitat de locals/naus i preu €/m²

	Nombre	% (s/districte)	Preu mig €/m ²
El Baix Guinardó			
Lloguer	51	18,1%	9,18
Venda	36	13,8%	1.590
Can Baró			
Lloguer	18	6,4%	8,83
Venda	19	7,3%	1.033
El Guinardó			
Lloguer	105	37,2%	8,41
Venda	92	35,4%	1.464
La Font d'en Fargues			
Lloguer	7	2,5%	9,12
Venda	11	4,2%	1.482
El Carmel			
Lloguer	45	16%	7,63
Venda	42	16,2%	1.113
La Teixonera			
Lloguer	12	4,3%	8,23
Venda	27	10,4%	954
Sant Genís dels Agudells - Montblau			
Lloguer	8	2,8%	9,90
Venda	10	3,8%	1.319
La Vall d'Hebron - La Clota			
Lloguer	3	1,1%	10,83
Venda	2	0,8%	1.726
Horta			
Lloguer	33	11,7%	9,87
Venda	21	8,1%	1.183
HORTA-GUINARDÓ			
Lloguer	282	100%	8,7
Venda	260	100%	1.315

Data d'extracció 08/06/2017
Font: Idealista.com

El Guinardó concentra més d'un terç dels locals en lloguer i venda del Districte. També el Carmel, el Baix Guinardó i –en menor mesura– Horta, compten amb una oferta rellevant de locals en venda i lloguer, mentre que la Vall d'Hebron-la Clota, la Font d'en Fargues i Sant Genís dels Agudells i Montbau són les zones amb menor disponibilitat de locals.

Pel que fa al **preu de venda dels locals**, els més ajustats són a la Teixonera, seguida de Can Baró i Horta, mentre que els preus del Baix Guinardó i Guinardó superen amb claredat la mitjana del Districte i l'escassetat de locals de venda provoca que tant la Vall d'Hebron i la Clota com Sant Genís dels Agudells, Montbau i la Font d'en Fargues registrin un preu mig força elevat.

Pel que fa als **locals de lloguer**, els preus per superfície dels barris on hi ha més oferta –Guinardó, Baix Guinardó– se situen al voltant de la mitjana, mentre que els locals dels barris del Carmel i la Teixonera se situen per sota d'aquest indicador. A la banda alta, destaquen els elevats preus de lloguer de la Vall d'Hebron-La Clota, Horta, i Sant Genís dels Agudells-Montbau –per l'escassetat de locals–.

Economia Social i Solidària

Horta-Guinardó concentra el 8,4% de les iniciatives d'Economia Social i Solidària de la ciutat i entre el ventall de les més de 390 entitats i actuacions destaca l'existència de 312 entitats del tercer sector social –el 13% del total de la ciutat–, 41 societats laborals, 25 cooperatives –dues de les quals són d'iniciativa social i on destaquen el nombre de promocions d'habitatge cooperatiu–, sis grups de consum, dos centres especials de treball, bancs del temps i gestió comunitària, un mercat d'intercanvi i una empresa d'inserció.

Presència de l'Economia Social i Solidària al districte d'Horta-Guinardó, 2015

Iniciativa de l'Economia Social i Solidària	Horta-Guinardó	% Barcelona
CET	2	4,2%
Empreses d'inserció	1	5%
Horts urbans	0	0%
Grups de consum	6	10,2%
Mercats d'intercanvi	1	7,7%
Bancs de temps	2	9,5%
Gestió comunitària	2	9,5%
Entitats tercer sector social	312	13%
Societats cooperatives	25	2,9%
Societats laborals	41	3,4%

Font: *L'Economia Social i Solidària a Barcelona*, Ajuntament de Barcelona (2015)

Durant el 2016, 13 empreses i entitats que treballen per afavorir la inserció social han dut a terme diverses actuacions al Districte a partir de contractes amb reserva social efectuats pel districte d'Horta-Guinardó.

D'altra banda, segons el fitxer d'entitats de l'Ajuntament de Barcelona a Horta-Guinardó es compatibilitzen 400 associacions on **predominen les entitats culturals i les destinades a educació i formació, amb 95 i 74 entitats respectivament**, i que representen el 27% i 21% del Districte respectivament.

Presència d'associacions a Horta-Guinardó, 2016

Associacionisme	Educació i formació	Economia social	Gremis i profess.	Culturals	Veïnals	Altres	Total assoc.	% s/total Districte
El Baix Guinardó	8	0	1	9	1	14	33	9,4%
Can Baró	4	1	2	7	3	17	34	9,7%
El Guinardó	10	0	5	20	4	51	80	22,7%
La Font d'en Fargues	11	0	0	7	4	6	28	8%
El Carmel	10	0	2	12	3	23	50	14,2%
La Teixonera	1	0	1	6	2	8	18	5,1%
Sant Genís dels Agudells	3	0	0	2	2	5	12	3,4%
Montbau	9	0	2	2	1	15	29	8,2%
La Vall d'Hebron	5	0	2	3	1	11	22	6,3%
La Clota	5	0	0	2	1	2	10	2,8%
Horta	8	0	3	25	3	45	84	23,9%
HORTA-GUINARDÓ	74	1	18	95	25	139	352	100%

Font: Governobert. Data d'extracció: 16 de maig 2017
Fitxer d'entitats Ajuntament de Barcelona

Per barris, el major nombre d'associacions es troba a Horta (23,9% del total), el Guinardó i el Carmel (que absorbeixen el 22,7% i el 14,2% del total respectivament). D'altra banda, coincidint amb el menor volum de població, destaca la baixa presència d'associacions a la Clota i Sant Genís dels Agudells.

Tecnologia, coneixement i innovació

Pel que fa a la presència de l'economia del coneixement segons l'anàlisi de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) (2011) el pes d'Horta-Guinardó en aquests sectors és només del 2,8% pel que fa al nombre total d'empreses, mentre que en els àmbits de les TIC i les activitats creatives s'acosta al 3,5%.

D'altra banda, al **Mapa de la innovació de Barcelona (2014)** destaca la implantació al Districte d'empreses innovadores digitals i assenjala també el potencial d'innovació que representa la localització al Districte del complex hospitalari de la Vall d'Hebron, que alberga un institut d'investigació en oncologia així com la presència del Campus Mundet de la Universitat de Barcelona amb les facultats d'Educació i Psicologia.

Empreses i institucions innovadores al Districte

Empresa	Sector
Vall d'Hebron Institut d'Oncologia	Biosalut
Fuse TIC Company	Digital
Mars Based	Digital
Bamf! Producciones	Transmedia
Esclatec	Innosocial
ICRSL	B2B
Universitat de Barcelona - Campus Mundet	Universitat

Font: 300.000 km/s i Infonomia (2014), Mapa de la innovació de Barcelona

Mobilitat

La mobilitat ocupacional amb destinació a Horta-Guinardó representa el 6,7% del total de Barcelona l'any 2015, de manera que és el setè districte en pes d'aquest tipus de mobilitat a la ciutat.

Mobilitat ocupacional i personal per districte, 2015

Destinació	Mobilitat ocupacional	Pes	Mobilitat personal	Pes
Ciutat Vella	57.720	7,5%	140.058	7,2%
Eixample	199.919	25,9%	468.515	23,9%
Sants-Montjuïc	88.287	11,5%	159.152	8,1%
Les Corts	85.322	11,1%	120.442	6,2%
Sarrià-Sant Gervasi	84.492	11%	176.468	9%
Gràcia	42.489	11%	176.468	9%
Horta-Guinardó	51.871	6,7%	185.914	9,5%
Nou Barris	24.421	3,2%	170.501	8,7%
Sant Andreu	38.647	5%	163.984	8,4%
Sant Martí	97.748	12,7%	235.571	12%
BARCELONA	770.916	100%	1.958.220	100%

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

En destinació personal és el tercer districte –amb un 9,5% del total– després de l'Eixample i Sant Martí, probablement per la localització d'un dels grans hospitals de la ciutat.

D'altra banda, la seva ràtio d'atracció/emissió és del 0,6, el tercer més baix de la ciutat, i el situa com a districte emissor de població cap a altres districtes.

02.2 POTENCIALITATS D'HORTA-GUINARDÓ

Horta-Guinardó és un districte de caire bàsicament residencial, amb una important presència de natura i poca concentració d'activitat econòmica, tot i que té un bon teixit de comerç i serveis i destaca a la ciutat pels importants equipaments que localitza en els àmbits de la sanitat, l'ensenyament i l'esport.

Quant a l'Economia Social i Solidària destaca la forta presència d'entitats socials i culturals –en especial als barris d'Horta, el Guinardó i el Baix Guinardó– i la localització de Torre Jussana –el centre municipal de serveis a l'associacionisme–. D'altra banda, cal assenyalar la determinació del Districte per dotar-se d'un balanç del bé comú amb projectes de millora on es preveu la realització d'un inventari d'empreses locals d'economia social i donar publicitat a les empreses d'economia social que proveeixen al Districte, entre d'altres.

L'especialització relativa del Districte en sanitat i ensenyament constitueix la seva principal potencialitat des del punt de vista de l'estratègia de desenvolupament econòmic, en la qual la Ciutat Sanitària de la Vall d'Hebron i el Campus Mundet de la Universitat de Barcelona esdevenen actors clau que poden actuar com a tractors d'innovació al Districte i la ciutat.

Anàlisi socioeconòmica

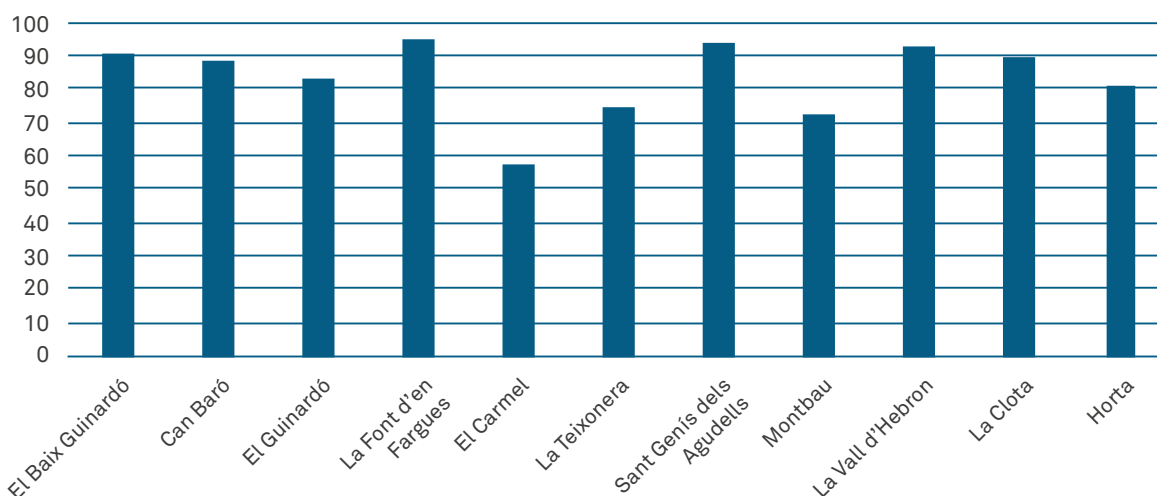
Per dur a terme l'anàlisi socioeconòmica del Districte cal tenir present que aquest està format per un conjunt de barris diversos. Com passa en la majoria de districtes de la ciutat, la variabilitat entre barris fa que calgui observar-los per separat a fi i efecte de tenir una visió acurada de la realitat, una visió que les dades agregades amaguen.

En termes demogràfics, les dades presentades en l'anterior apartat mostren com els barris més envellits són Montbau, Sant Genís dels Agudells i el Baix Guinardó, mentre que el menys envellit és la Clota. La diferència en l'índex d'envelliment entre Montbau i la Clota és de 2,8 vegades, més del doble.

La població estrangera també es presenta de forma desigual, la Font d'en Fargues és el barri amb menys població estrangera amb una xifra de menys de la meitat en termes percentuals respecte a la Clota, que és el barri amb major nombre de població estrangera. De fet, les taxes de migració mostren que tots els barris creixen en població menys la Font d'en Fargues, que en perd.

Pel que fa al nivell de renda familiar bruta disponible (RFBD de l'any 2015), veiem que cap dels barris arriba a la mitjana de la ciutat, ja que aquesta es mesura en la base 100 i cap barri arriba a aquesta xifra.

Renda familiar bruta disponible, 2015

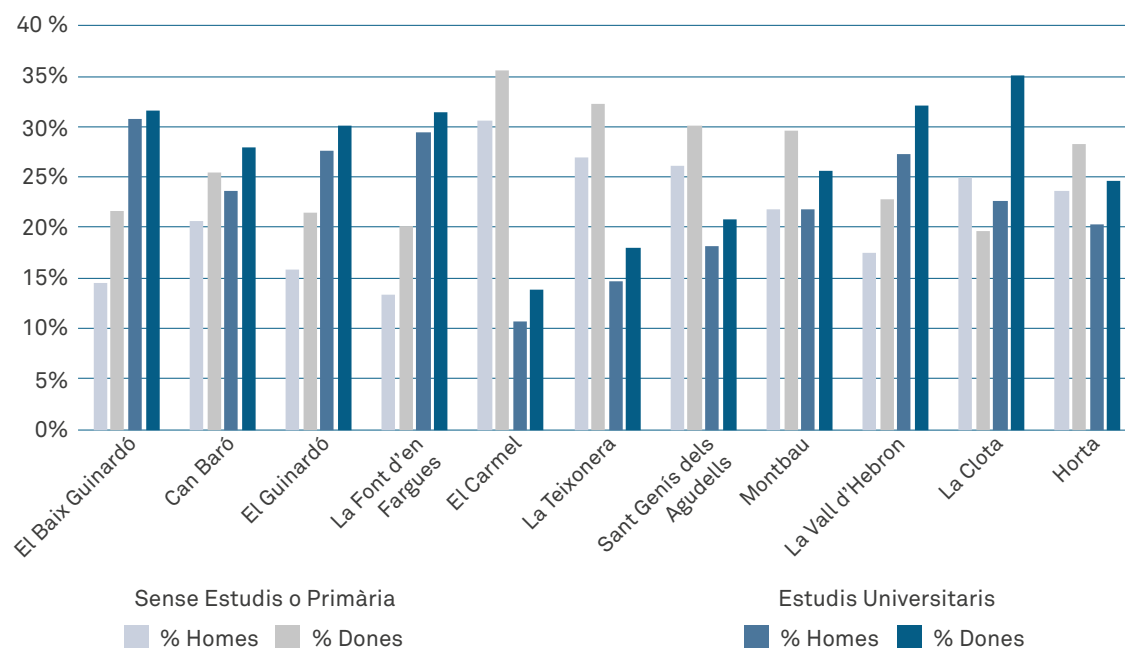

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Els barris amb major renda del Districte són, per ordre de major a menor, la Font d'en Fargues, Sant Genís dels Agudells i la Vall d'Hebron. Per contra, els barris amb menor renda són, per ordre de menor a major, el Carmel, Montbau i la Teixonera. La renda de la Font d'en Fargues és un 40% superior a la del Carmel, i en aquest cas els dos barris adjacents, fent encara més evident la distància econòmica entre els dos.

Si observem les dades per barris relatives al nivell d'estudis, també observem que la variabilitat interna del Districte és alta. La gràfica següent mostra el nivell d'estudis de la població en percentatge sobre el total del Districte:

Distribució del nivell educatiu segons sexe per barris, 2017

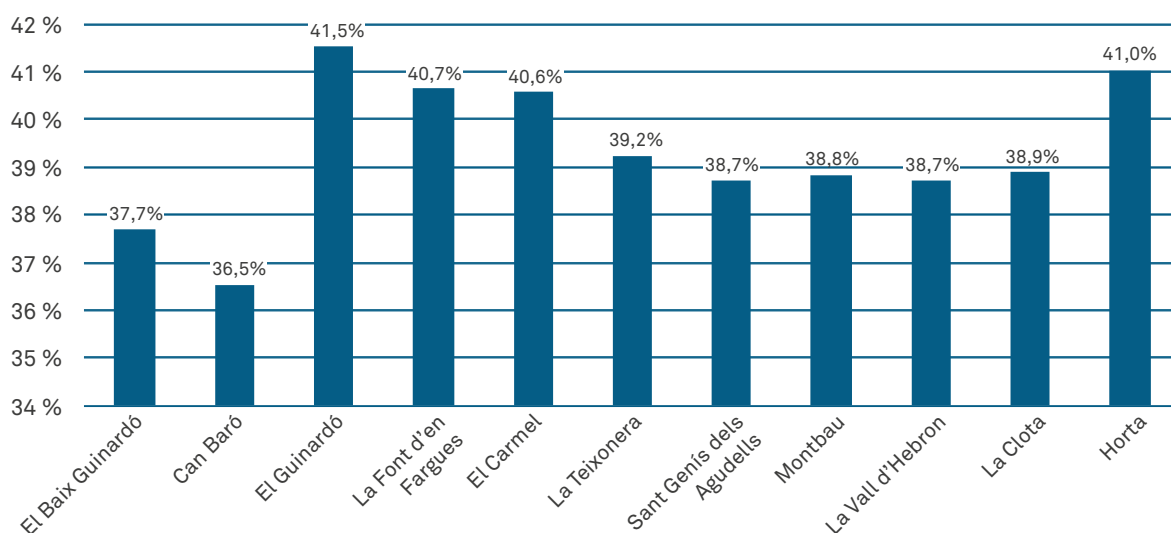
Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

La magnitud de les barres té a veure amb la població de cada barri, allò interessant per a l'anàlisi són les proporcions de cada una d'elles. El Carmel, Sant Genís dels Agudells, Montbau i Horta tenen una major proporció de població sense estudis respecte el total del Districte, mentre que el Baix Guinardó, el Guinardó, Can Baró, la Font d'en Fargues i la Vall d'Hebron tenen la majoria de població universitària. Només la Teixonera té un nivell formatiu majoritari que no és cap dels dos extrems.

Les dades d'atur també s'han presentat en l'apartat de diagnosi desagregades per barris. Remarcar que la Clota té la meitat de persones en situació d'atur sobre població en edat activa i no pas Horta, el Carmel o la Font d'en Fargues, que són els barris amb més persones en situació d'atur respecte a la població en edat activa.

A la gràfica següent podem veure les dades d'atur de llarga durada per barris l'abril de 2017.

Dades d'atur de més de 12 mesos

Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

L'atur de llarga durada és especialment present a la Font d'en Fargues, el Carmel, Horta i el Guinardó. Per contra, Can Baró i el Baix Guinardó tenen un atur de llarga durada inferior. El diferencial, però, és del 6% entre el barri amb uns valors més baixos i el barri amb els valors més alts. La mitjana del Districte de l'atur de llarga durada el juny de 2017 (41,9%) és lleugerament superior a la mitjana de la ciutat (40,5%), situant-se en la setena posició dels 10 districtes de la ciutat.

Tot i que el districte d'Horta-Guinardó no és dels més desiguals de la ciutat, aquesta diversitat interna té impacte en els nivells de cohesió interna del Districte i també en termes d'imaginari popular. S'observa certa distància entre les persones de la Font d'en Fargues i les del Carmel, fins i tot hi ha segregació interna al barri de la Font d'en Fargues, amb un grup de població del barri que presenta una realitat socioeconòmica més característica del Carmel. Físicament podem trobar dues barreres al Districte: el Turó de la Rovira i la ronda de Dalt.

Lluny de ser vista com una debilitat o una amenaça, cal que aquesta diversitat, que també es tradueix en un tipus d'associacionisme divers, en un teixit comunitari diferenciat i en capacitats diverses, es conjugui de forma complementària i es faci interaccionar aquestes realitats per maximitzar els resultats positius entre gent diversa.

La diversitat dels 11 barris no és només socioeconòmica, també ho és orogràfica, d'entramat urbà i de proximitat amb la muntanya. A tall d'exemple, Sant Genís dels Agudells és un barri de muntanya, mentre que la Clota és un barri singular i amb un caràcter rural, la Font d'en Fargues és un barri residencial mentre que el Baix Guinardó està plenament integrat en l'entramat urbà de la ciutat. Per tant, les potencialitats del Districte es veuen multiplicades atesa la varietat d'accions que es poden dur a terme per treballar a favor del desenvolupament econòmic.

Potencialitats en matèria de desenvolupament econòmic

Potencialitats intangibles:

- **Força vinculació del territori amb els sectors sanitari, d'ensenyament i d'esport**, amb actors clau com la Ciutat Sanitària de la Vall d'Hebron, l'Hospital de Sant Pau i el Campus Mundet que poden actuar com a tractors d'innovació al Districte i a la ciutat.

Voluntat de grans actors sanitaris d'implicar-se en la vida del barri i poder fer actuacions vinculades a l'ocupació i la formació, entre d'altres.

Aquesta voluntat es recull a partir del contacte i trobades amb la Vall d'Hebron i l'Hospital Sant Rafael fetes pel Districte i l'equip de Pla de Barris. Tanmateix, queda reflectida també en el projecte *Visió i estratègia per a la transformació del recinte de l'Hospital Vall d'Hebron*, en el qual es plantegen 4 eixos de transformació del recinte per tal d'evolucionar cap a un model de Parc de Salut ecosostenible on s'integren assistència, formació, recerca i innovació, i alhora se superen les mancances actuals i s'obre el recinte a l'entorn i la comunitat.

- **Treball en xarxa dels equipaments i serveis del Districte:** el Districte disposa d'una àmplia xarxa d'equipaments i serveis que, a més, duen a terme un treball en xarxa destacable, aquest treball en xarxa permet desenvolupar un treball comunitari important, dinamitzat i suportat per la xarxa de serveis i equipaments que permet treballar de forma molt més integral per satisfer les necessitats de les persones i multiplicar les oportunitats de desenvolupament econòmic i comunitari. El treball conjunt de diverses tipologies de serveis i equipaments permet una major i millor detecció de casos i també l'articulació de respostes multidisciplinàries i amb diversos enfocaments complementaris. Des dels serveis públics fins a les comunitats es busquen solucions col·lectives a les problemàtiques socials.
- **Diversitat orogràfica i de trama urbana:** el Districte compta amb 11 barris amb una variabilitat interna rellevant. Hi ha barris de muntanya i d'altres més urbans. Això pot facilitar diferents tipologies d'accions i actuacions pel que fa a la promoció socioeconòmica del Districte.
- **Districte de muntanya:** s'obren opcions de desenvolupament socioeconòmic en el marc de polítiques, projectes o iniciatives, existents o emergents, vinculades a la muntanya de Collserola. Un exemple concret d'aquesta interacció amb la muntanya és la possibilitat de desenvolupar rutes d'espais naturals per promocionar la descoberta de l'entorn natural per part del veïnat i potenciar, així, la seva interacció amb el seu entorn.
- **Marca de garantia de producte de Collserola:** aquesta marca de qualitat, que disposa d'un reglament i posa en valor els productes de proximitat produïts al Parc Natural de Collserola, representa un valor afegit per a totes aquelles iniciatives agropecuàries que es desenvolupin a la serra. En aquest sentit, el Districte disposa d'una part del seu territori al Parc Natural, cosa que permet generar activitat laboral i d'emprenedoria vinculada al sector primari i que es veurà reforçada per l'existència d'aquesta marca de qualitat, que a banda suposa un actiu en termes de comercialització, enxarxament amb altres productors i accés a xarxes de comercialització, entre d'altres.

Les característiques del medi ambient d'Horta-Guinardó (orientació, temperatura, poca pol·lució, proximitat a espais lliures...) poden considerar-se privilegiades per a determinats usos, idònies per desenvolupar, entre d'altres, activitats residencials i de lleure.

Potencialitats tangibles:

- **Presència d'actors sanitaris i educatius de gran impacte:** ciutat sanitària de la Vall d'Hebron, Hospital Sant Rafael, Sant Pau i Campus Mundet.

A nivell econòmic, la presència d'establiments que fabriquen productes farmacèutics vinculats als grans actors hospitalari i les activitats que es generen al voltant d'aquests actors, són específics del Districte i contribueixen a una certa especialització.

La superfície destinada a la sanitat representa un 19,6% sobre el total del Districte mentre que a Barcelona és del 5,7%.

- **Bona dotació de vies de comunicació:** el Districte està connectat per 3 línies de metro (2, 4 i 5) que donen servei a la majoria de barris. Per la seva banda, la dotació de línies d'autobús i parades dona un bon servei a tots els barris. La nova xarxa ortogonal d'autobús ha augmentat les línies que passen pel Districte.

Pel que fa a les comunicacions amb vehicle, el Districte disposa d'una bona connexió amb el Baix Llobregat, els *Vallesos* i el Maresme a través de la ronda de Dalt, com també amb els altres barris de muntanya de la ciutat o les carreteres que puguen a Collserola. El túnel de la Rovira representa una via ràpida de connexió amb el centre de la ciutat, ja sigui per la seva continuació per la Travessera de Dalt o pel carrer Lepant.

- **Important presència de residències de gent gran:** les residències de persones grans són un actiu pel territori en un doble sentit. Per una banda, són uns actors generadors de llocs de treball, tant directes com indirectes que poden ser gestionats amb criteris de proximitat. Si bé pel que fa a la contractació laboral és complicat aplicar criteris discriminadors de proximitat, sí que es pot tenir en la provisió de béns i serveis sota criteris de responsabilitat social. Si la xarxa de residències és suficient i articulada, pot generar oportunitats de creació d'iniciatives socioempresarials vinculades a la provisió de serveis i béns a la xarxa de residències.

Per altra banda, són uns actors que es poden incorporar de forma activa a les dinàmiques comunitàries dels barris, aportant actius en forma de persones amb experiència en diversos àmbits que poden protagonitzar, per exemple, projectes intergeneracionals, de suport emprenedor o de dinamització comunitària, entre d'altres.

- **Forta presència d'equipaments esportius** als barris de la Vall d'Hebron, Montbau i Horta: presència també d'importants actors d'esports, com el Velòdrom, el Pavelló Olímpic o el Tennis. Important esport de base, ja que Horta-Guinardó compta amb una destacable presència de clubs, associacions i entitats esportives arrelades al Districte.

La superfície destinada a l'àmbit esportiu representa un 9,8% sobre el total de Districte, 5 punts percentuals per sobre de la mitjana de Barcelona.

- **Xarxa d'equipaments, ciutadans culturals i de joventut:** el Districte disposa d'una important xarxa d'equipaments culturals i de joventut que poden esdevenir un actiu de primer ordre al treball de forma comunitària amb la resta d'actors del territori, ja que tenen vocació d'impactar en el territori i la seva gent. Segons la pàgina web del Districte³, aquests són:

³ <http://ajuntament.barcelona.cat/horta-guinardo/ca> (consulta 27/9/2017)

- Centres Cívics: el Guinardó, la Teixonera, Maties Ramis, Casa Groga, el Carmel.
 - Casals de Barri: la Font d'en Fargues, Can Travi, el Pirineu.
 - Casals de joves: Girapells, Boca Nord.
 - Casals Infantils: la Torre, la Teixonera, el Guinardó, l'Ànec.
 - Casal d'entitats: Mas Guinardó.
- **Teixit comercial:** a Horta-Guinardó, el teixit està format per:
 - Eixos comercials:
 - Cor d'Horta
 - Eix Maragall
 - Mercats Municipals:
 - Mercat del Carmel
 - Mercat del Guinardó
 - Mercat d'Horta
 - Mercat de la Vall d'Hebron
 - Federacions:
 - Federació de Comerç Cor d'Horta i Mercat d'Horta
 - Federació Tres Turons
 - Associacions:
 - Àrea comercial entorn Mercat del Guinardó ACEM
 - Associació Administrativa de Concessionaris Mercat d'Horta
 - Associació de Botiguers del Baix Guinardó
 - Associació de Botiguers i Professionals Eix Maragall
 - Associació de Comerciants Carmel Comerç
 - Associació de Concessionaris del Mercat del Carmel
 - Associació de Concessionaris del Mercat del Guinardó
 - Associació de Concessionaris del Mercat de la Vall d'Hebron
 - Associació de Comerciants Sanllehy Comerç
 - Associació de Comerciants de la Teixonera
 - Associació Dalt d'Horta Comerciants
 - Associació de Comerciants de Sant Genís dels Agudells
 - Associació Eix del Mal
 - Unió de Botiguers Cor d'Horta
 - **Muntanya de Collserola:** relacionat amb el ja citat anteriorment relatiu a la marca de garantia de Collserola, resulta evident que la muntanya és una potencialitat de primer ordre per al Districte. La proximitat i el fet de tenir una part del Districte dintre del Parc obre la porta a què es puguin desenvolupar projectes d'emprenedoria vinculats al sector primari i els seus derivats, l'economia circular o l'explotació del patrimoni natural a través de serveis vinculats a la natura. Totes aquestes possibles iniciatives socioempresarials tindran major impacte sobre el territori a mesura que es plantegin de forma que la vinculació amb l'entorn immediat estigui en la mateixa gènesis d'aquestes i en sigui una finalitat. Les iniciatives que operen sota els principis de l'Economia Social i Solidària miren d'impactar sobre els entorns naturals i socials en què operen.

- **Pla de Barris de Sant Genís dels Agudells i Teixonera:** els projectes de Pla de Barris suposen una oportunitat per als territoris on operen. No solament representen una arribada de recursos econòmics i tècnics, sinó que permeten un espai de reflexió i planificació compartida amb la ciutadania sobre quines són les intervencions a dur a terme als barris a diversos nivells. Malgrat que aquests instruments de planificació operin en territoris concrets, els espais de participació i coordinació que generen poden obrir-se a les sinergies amb la resta del territori per maximitzar-ne l'impacte i les interrelacions.
- **Patrimoni històric, natural, artístic i cultural:** el Districte disposa d'un important patrimoni que pot ser posat al servei del desenvolupament local. Aquest és un patrimoni que, de forma principal, pot ser generador d'atracció de veïns i veïnes del mateix Districte i d'altres indrets de la ciutat i rodalies. Però el patrimoni no només és important en aspectes d'atracció, sinó que tant el patrimoni material com l'immaterial es poden vincular a l'activitat de desenvolupament ocupacional a través de formació, aprofitament de la memòria i d'infraestructures. Alguns d'aquests actius que poden potenciar-se com a pols d'atracció però també com a actius són:
 - Història vinculada a l'activitat agrícola i les habilitats relacionades en termes ocupacionals, a les bugaderies i la important presència d'aigua al Districte.
 - Recursos patrimonials arquitectònics com l'Hospital de Sant Pau, el Laberint d'Horta, les Masies, parcs i zones verdes. També els espais de memòria històrica, com el Turó de la Rovira.
 - A nivell artístic, al Districte hi ha un seguit d'esdeveniments que contribueixen a posicionar Horta-Guinardó com un districte cultural: Fira Frics, Mostra d'Art, districte literari, entre d'altres.
 - Actualment, zones com el barri de la Clota, amb un important aire rural, o el nucli antic d'Horta, que recorda el seu passat com a municipi, aporten una qualitat de vida singular dins de la gran ciutat, distanciant-se d'aquesta.
 - Aquest patrimoni cultural i arquitectònic, així com la singularitat dels seus barris –diferents entre si però també respecte a altres barris de la ciutat– permet que el Districte tingui un clar potencial com a espai de filmacions. Barcelona és una ciutat on es roden molts anuncis i pel·lícules, i els espais singulars del Districte poden ser un molt bon escenari. Les bateries antiaèries o el Laberint d'Horta ja han estat escenari de diverses filmacions.
- **Economia Social i Solidària al Districte:** l'Economia Social i Solidària (ESS) és una manera de fer economia que genera importants impactes positius en els territoris, tant a nivell social com ambiental, pel seu elevat compromís amb els entorns i per la naturalesa de les seves pràctiques. La generació de llocs de treball com a objectiu, la presa democràtica de decisions, la propietat col·lectiva de les empreses, l'absència d'ànim de lucre, entre d'altres, fan que aquesta manera de fer activitat econòmica esdevingui una potencialitat per a qualsevol territori en termes de desenvolupament social i econòmic, però també ambiental. A nivell concret del Districte:

- Durant el 2017, de la mà del Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum, s'està fent la detecció de projectes i iniciatives d'ESS del Districte i s'està elaborant un pla de prioritització d'accions.
- Presència de Torre Jussana, equipament de ciutat que treballa per oferir serveis i recursos a les associacions.
- Balanç d'economia del bé comú com a mostra de voluntat d'incorporar la mirada de l'ESS.

02.3 VISIÓ DE FUTUR

02.3.1 Dinàmiques socioeconòmiques que cal revertir

Atur i precarietat laboral⁴

- El **pes de l'atur registrat** sobre la població adulta del Districte és del 8,1% el desembre de 2016, 0,6 punts superior a la mitjana. Aquest indicador ha disminuït en 1,2 punts respecte a el desembre de 2015, amb una caiguda interanual del nombre de persones en situació d'atur (-11,6%) molt propera a la ciutat (11,7%).
- Ara bé, si posem el focus en els barris, més de la meitat mostren un pes de l'atur registrat sobre la població adulta superior a la mitjana de Barcelona. Destaquen amb valors superiors al 9% la Font d'en Fargues, el Carmel i Horta; seguits de Montbau i Sant Genís amb valors superiors al 8%.
- **L'atur de llarga durada** representa el **41,7% del total registrat a Horta-Guinardó**, mentre que a la ciutat és del 35,8 %. Tot i no disposar de dades sobre atur de llarga durada per edat relatives al Districte, sí que podem afirmar que a nivell de ciutat i a nivell català, l'atur de llarga durada és especialment present en els col·lectius majors de 45 anys i sobretot en les dones⁵.
- Les dones en situació d'atur segons registrat a Horta-Guinardó representen el 53,5% del total, segons dades de desembre de 2016, una xifra superior a la mitjana de Barcelona que és del 52,9%.
- El pes de persones joves menors de 29 anys registrades en situació d'atur a Horta-Guinardó és del 12,2% davant el 12,2% de la mitjana de la ciutat.
- Un 25,6% de la població no té estudis o té estudis primaris (3,5 punts superior a la de la ciutat), mentre que un 22,8% té estudis universitaris, xifra per sota de la mitjana de Barcelona (30%).

Amb relació a la dada d'atur femení, un dels problemes amb el qual ens trobem és que les dones no solen estar enregistrades al Servei d'Ocupació, i per tant les dades sobre les dones en situació d'atur no corresponen a les reals. De fet, aquesta invisibilització en les estadístiques oficials és un dels punts crucials de la feminització de la pobresa.

Malgrat que no hi ha dades referents als districtes sobre contractació laboral, sí que diversos

⁴ Dades del departament d'estadística de l'Ajuntament de Barcelona el desembre de 2016.

⁵ Segons les dades de l'Observatori del Treball i el Model Productiu de la Generalitat de Catalunya, l'agost del 2017 les dones majors de 45 anys representaven un 58,7% del total de les persones en situació d'atur més de 12 mesos a la ciutat de Barcelona i els homes majors de 45 anys el 41,2%.

actors del territori manifesten que es donen situacions de precarietat laboral atesa la contractació temporal i la parcial no volguda. En l'aspecte de la precarietat laboral cal distingir dos camps: les persones –residents o no a Horta-Guinardó– que treballen de forma precària al Districte i les persones del Districte que treballen de forma precària fora. Lluitar contra la precarietat implica actuar en aquesta doble dimensió, ja que les estratègies són diverses. La precarietat laboral és un fenomen especialment preocupant, ja que significa que la inserció en el món del treball no garanteix a la inclusió social –un fenomen que s'ha magnificat en els darrers temps–. Exemples d'aquesta precarietat, que no són específics del Districte però sí generals, són el cas de les cambres de pis dels hotels que cobren uns sous molt baixos i realitzen jornades maratonianes sense gaudir de protecció laboral. Un altre cas és l'anomenat 20-40-60 que es dona, sobretot, en el sector de la restauració i l'hoteleria: persones que treballen amb contractes de 20 hores, cobren sous de 40 hores (només 20 h de forma regular) i fan jornades de 60 hores. Aquest fenomen ha estat denunciat de forma significativa pels sindicats en la temporada d'estiu. Les formes de precarietat laboral són diverses i afecten sectors amplis de la població, però també és cert que hi ha manca de dades en aquest sentit i més a nivell de Districte.

Cert desaprofitament del potencial del teixit comercial per a l'activació econòmica.

La transformació del teixit comercial dels barris en les darreres dècades s'ha vist accentuada amb la crisi econòmica, fet que ha donat peu a una rotació elevada o al tancament del petit comerç de proximitat. Els efectes d'aquesta situació són de diferent índole: disminució del paper del comerç com a element cohesionador dels barris, manca d'espais de foment de la vida de barri, contribució d'aquest tancament a la percepció d'una zona de baixa atractivitat comercial, augment de l'atur amb els/les comerciants/es que normalment són veïns i veïnes del barri, entre d'altres.

Del total de locals en planta baixa, 5.603 locals censats el 2014, els serveis són l'activitat més present amb un 40,8%, mentre que el comerç representa el 24,8% i els **locals buits el 26,5%**. Pel que fa a les dades de ciutat, Horta-Guinardó representa distribucions similars però un percentatge de locals buits molt superior, amb més de 10,7 punts percentuals.

Horta-Guinardó és el **districte amb un valor més baix de l'índex de dotació comercial**, nombre de locals amb ús comercial per cada 100 habitants, que se situa en 2,3 i queda per darrere de la mitjana de Barcelona (3,3).

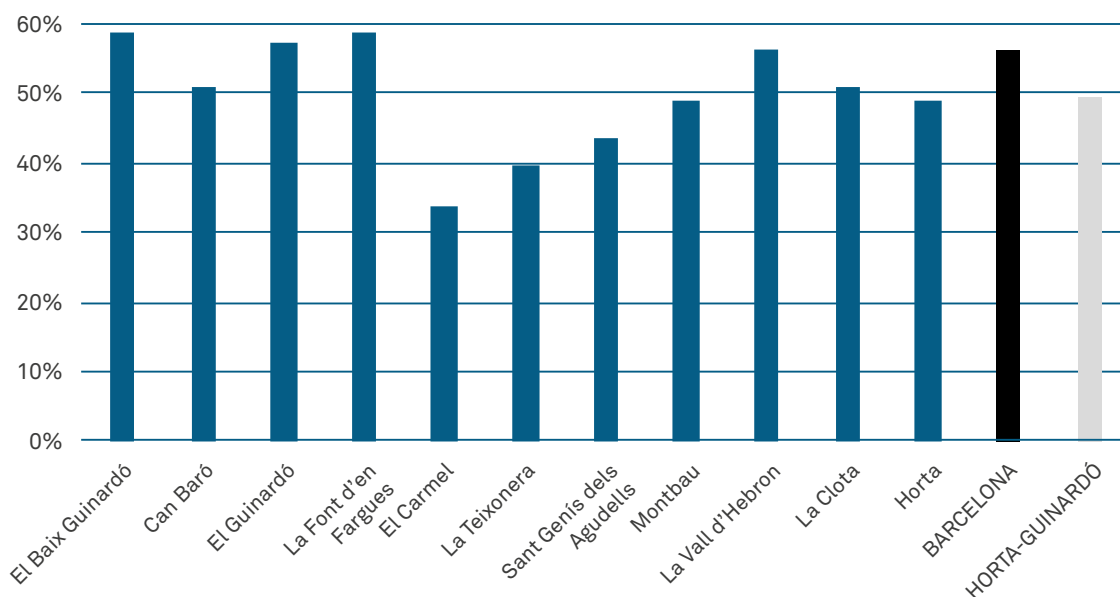
L'índex d'aprofitament comercial, percentatge de locals ocupats respecte als quals admeten un ús comercial, és del 71,7% al Districte, mentre que la mitjana de la ciutat és del 83,1% (dades de 2014).

Un dels reptes rellevants per al comerç i que té a veure amb la rotació comercial és la incorporació del comerç d'origen divers en les estructures associatives i de presa de decisions dels districtes. Actualment, aquest és un comerç no present en aquests espais, tot i ésser un actor rellevant als barris. Per tant, cal que es treballi per afavorir la seva inclusió i vinculació.

Baixa presència de població amb estudis postobligatoris.

Per altra banda, es detecta que al Districte hi ha una baixa presència de població amb estudis postobligatoris. De fet, si observem les dades relatives a 2017 de la població amb estudis més enllà de l'ESO, el Districte compta amb un 49,5% de la població amb estudis postobligatoris, mentre que el conjunt de la ciutat és del 56,2%. Les dades per barris també aporten una visió de la diversitat interna del Districte pel que fa a població amb estudis postobligatoris respecte al total de població:

Percentatge de població amb estudis postobligatoris als barris d'Horta-Guinardó

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Les dades que relacionen el nivell formatiu amb l'atur indiquen que disposar d'un nivell formatiu elevat, això és, secundari especialitzat o universitari, representa un element que limita les situacions d'atur i la seva durada. També es relaciona el nivell formatiu d'un territori amb el seu dinamisme associatiu i comunitari, especialment en termes de dinàmiques d'innovació social per donar respostes comunitàries a necessitats socials.

02.3.2 Sectors o àmbits econòmics que cal potenciar

Sector sociosanitari i economia de les cures i atenció a persones

Com s'ha anat comentant, el sector sanitari té una especial rellevància al Districte, amb la presència de grans actors que poden actuar com a tractors d'innovació al Districte i a la ciutat. Aquesta presència genera al seu voltant activitat econòmica directament i indirecta relacionada, des d'empreses d'establiments que fabriquen productes farmacèutics fins al sector de la restauració dels barris limítrofs.

El sector de les cures és d'atenció prioritària per l'impacte en les condicions de vida del veïnat. Hi ha dades que confirmen la necessitat d'apostar per aquest sector:

- L'índex d'envelliment a Horta-Guinardó és del 183,7%, la qual cosa implica que per cada nen/a (entre 0 i 15 anys) hi ha 1,8 persones majors de 65 anys. Aquesta dada és 22,6 punts percentuals superior a la mitjana de la ciutat, on és del 161,6%.
- L'orografia de gran part del territori, que dificulta el dia a dia de gran part de la població.
- El potencial que té per crear ocupació.

Esports i lleure

El sector del lleure i l'esport està agafant volada en els darrers temps. El lleure és un sector on molts joves troben el seu espai laboral atès que les seves característiques d'activitat física, treball amb les persones i aire lliure encaixen millor amb certs perfils d'estudiants. L'esport, per la seva banda, està creixent de forma important entre la població en diverses pràctiques; no només el món de les curses està en alça, sinó que d'altres pràctiques esportives no tradicionals (*parkour*, *crossfit*, fitness, trail, cal·listènia) estan agafant un protagonisme important empeses per les xarxes socials. Des d'aquest punt de vista, el Districte està ben dotat per albergar pràctiques esportives i de lleure, ja que presenta unes característiques òptimes: la disponibilitat de zones verdes importants, la proximitat a la muntanya i la baixa pol·lució són elements d'oportunitat per desenvolupar aquest sector.

Sector agroalimentari i sostenibilitat ambiental

La proximitat del Districte amb Collserola, l'existència de zones verdes i horts urbans, així com el seu passat acabat de vincular amb l'activitat agrària fan que sigui un sector susceptible de ser prioritzat.

Aquesta proximitat amb la muntanya i l'existència d'importantes zones verdes fan que el Districte sigui un entorn propici per a l'atracció d'empreses que tinguin la seva activitat vinculada als sectors del paisatge i el medi ambient.

Comerç de proximitat

El comerç de proximitat és un actor de primer ordre en les estratègies de desenvolupament econòmic dels barris. Això és així des de diversos punts de vista. És un actor que genera activitat econòmica i, per tant, llocs de treball. Aquests llocs de treball es considera que són de major qualitat i que poden impactar directament en la població del territori. Són ocupacions que permeten unes trajectòries laborals ascendents segons la formació i aprenentatge d'un ofici. El comerç de proximitat, a més, pot establir dinàmiques d'intercooperació i reforç mutu entre si, potenciant-se col·lectivament a partir de lògiques de treball en conjunt i no competitives.

El comerç de proximitat aporta, a més, valor social i cohesiona els barris. Duu a terme tasques de treball comunitari pel que fa al suport al veïnat i a la participació en la detecció de possibles problemàtiques socials. La participació de molts comerços en el programa Radars o en Camins Escolars és una mostra de la seva implicació amb els barris. A més, el petit comerç actiu i dinàmic és un actor que contribueix a mantenir i dinamitzar l'espai públic, com ja s'ha comentat anteriorment, però la presència de locals buits genera un cercle viciós de degradació de l'espai públic que en dificulta cada cop més la seva recuperació.

Economia Social i Solidària

L'Economia Social i Solidària no és un sector en si mateix, sinó que és una forma de fer economia transversal a tots els sectors. Les empreses de l'economia social cerquen la generació de llocs de treball de qualitat, posant per davant el seu manteniment a l'obtenció de beneficis. Les empreses de l'Economia Social i Solidària poden desenvolupar activitat en un ventall ampli de sectors, però sempre des d'una òptica de sostenibilitat ambiental i social, impacte positiu en el territori i arrelament. No en va, les cooperatives han aconseguit mantenir els llocs de treball en major proporció durant els anys de la crisi econòmica i han protagonitzat una recuperació de l'ocupació més vigorosa en els darrers temps.

Art i cultura (inclou artesanía, arts escèniques i cultura popular)

El sector de l'art i la cultura també representa un actiu rellevant per a la dinamització econòmica dels territoris. Per una banda, podem identificar el sector de l'artesanía com a espai de creació d'oportunitats laborals per a les persones que s'hi dediquen. El sector de l'artesanía actualment és un sector força precari atesa la manca de regulació específica, una regulació que contemplés l'estacionalitat i la capacitat de complementarietat amb altres activitats. Aquest és un sector susceptible de ser regulat a partir d'iniciatives socioempresarials col·lectives.

Per altra banda, les arts escèniques també poden ser un motor d'atracció pel territori i dinamitzar altres sectors de forma indirecta –restauració, artesans, costura, escenografia–. En aquest sentit, el Districte compta amb la Mostra de Teatre d'Horta-Guinardó, que ja va per la 16a edició i mostra 12 obres en l'edició del 2016. També relacionat amb la cultura, el Districte compta amb una particularitat respecte a la resta de la ciutat, i és que les quatre biblioteques estan especialitzades en literatura, cosa que atorga el títol de districte literari a Horta-Guinardó. Aquestes particularitats relacionades amb el món cultural són potencialitats que cal aprofitar per a la dinamització socioeconòmica dels barris del Districte.

Clúster sociotecnològic

El Districte disposa, com hem apuntat anteriorment, d'importants potencialitats en els sectors sanitari, esportiu, educatiu i també tecnològic. En aquest últim, hi ha certs actius d'innovació sociotecnològica que fan que sigui un sector que cal considerar: col·lectiu *makers*, Institut Mundet, fira Frics...

Aquestes potencialitats poden vincular-se entre elles per crear un pol d'atracció per a equipaments i iniciatives d'aquest tipus que treballin plegades per trobar solucions integrals per a la millora de la qualitat de vida de les persones. L'existència d'un espai d'aquest tipus que conjugui les diverses potencialitats existents suposaria una important dinamització del territori, ja no només pels impactes econòmics i laborals, sinó per la possibilitat de vincular al Districte les innovacions derivades d'aquestes sinergies.

02.3.3 Persones amb prioritat d'atenció

Les persones amb prioritat d'atenció són les que tenen un major risc de pobresa o una major situació de vulnerabilitat. L'actual realitat laboral i social fa que l'atenció cada cop englobi més persones i les situacions de risc es vagin estenent. De fet, gairebé totes les persones pateixen alguna situació de risc al llarg de la seva vida. Tot i aquesta democratització del risc, hi ha persones amb prioritats d'atenció:

- Persones en situació d'atur de llarga durada. L'atur és un problema que afecta les persones a diversos nivells. Aquestes afectacions es fan més greus a mesura que les situacions d'atur s'allarguen. L'atur de llarga durada, com hem vist abans, és més present en les dones majors de 45 anys. Per una banda i de forma evident, hi ha l'afectació econòmica de les llars: al cap de dos anys, les prestacions de desocupació s'acaben i només queden prestacions assistencials, amb la davallada d'ingressos que això suposa. En casos on hi hagi deutes, aquests cada vegada són més difícils de pagar, a banda d'altres problemàtiques.

Però no només hi ha afectació econòmica, ja que les situacions d'atur generen afectacions

a nivell de salut, especialment en termes de salut mental, amb l'augment de trastorns emocionals i malalties mentals com la depressió, amb impactes en la vida quotidiana i la desmotivació i pèrdua d'esperança en la reinserció. Però també genera problemes d'ansietat i estrès per no poder fer front al pagament del lloguer, la hipoteca o els subministraments. Aquestes afectacions tenen altres efectes paral·lels, com poden ser l'augment de la conflictivitat familiar i la tensió en el si de les xarxes relacionals o l'augment de conductes addictives. Cal apuntar també que la reestructuració de despesa de les llars a vegades es fa a canvi de reduir la qualitat alimentària (menys consum de proteïna animal i producte fresc), notable en els casos de persones que són usuàries dels serveis de suport alimentari de les institucions.

Finalment, un dels problemes que s'observen en les persones amb situacions prolongades d'atur és la pèrdua d'hàbits laborals i un cert desencantament amb les possibilitats de reinserció i, per tant, amb l'ús dels recursos que l'Administració posa a la seva disposició. La necessitat de revertir la tendència de l'atur es fonamenta també en la desestructuració de la vida quotidiana que genera l'atur de llarga durada i la dificultat de recuperar hàbits laborals.

- Joves en situació d'atur i amb baixa qualificació: l'atur és un problema que afecta qualsevol persona, però en funció dels eixos (edat, procedència, gènere) on se situa, la incidència pot ser diversa. La població jove també és un col·lectiu especialment afectat per l'atur, sobretot aquells que tenen uns menors nivells formatius. També hem apuntat anteriorment que la formació més enllà de la secundària obligatòria i amb certa especialització confereix certa protecció contra les situacions d'atur i la permanència en aquesta situació. Les persones joves sense qualificació tenen més probabilitat d'obtenir feines poc qualificades, precàries i temporals (les xifres generals mostren que les persones menors de 25 anys són les més afectades per l'estacionalitat laboral), cosa que les inhabilita per poder desenvolupar carreres laborals llargues amb components de formació i aprenentatge d'oficis, a banda de la dificultat de generació identitària al voltant d'una professió. Aquestes persones joves necessiten desenvolupar carreres estables per poder aprendre oficis que els permetin una inserció amb les condicions suficients per dur a terme una trajectòria laboral satisfactòria.

En aquest cas, és especialment rellevant atendre els joves que abandonen els estudis. En aquests casos és necessari reenganxar-los al sistema educatiu per poder desenvolupar alguna formació especialitzada que els vinculi de nou al món formatiu i al mercat laboral.

- Feminització de la pobresa: les dones pateixen diverses desigualtats entre les quals té una major afectació la pobresa. L'atur de llarga durada n'és un bon exemple, com també l'alt índex d'analfabetisme en les dones d'edats avançades o la bretxa salarial. Són les dones les que pateixen les anomenades dobles i triples jornades dividides en treball productiu i reproductiu. És per això que necessiten una revisió concreta quan fem referència al desenvolupament econòmic.
- Persones amb diversitat funcional psíquica: les persones amb una malaltia mental, però sobretot les persones que pateixen aquestes malalties i que no estan diagnosticades, ja sigui per manca d'atenció o estats inicials de les malalties o bé perquè la seva sigui una situació no normalitzada i no reconeguda com a mereixedora d'atenció, que fa que quedin en uns límits de molt difícil atenció des de l'Administració pública. Aquest col·lectiu requereix una mirada específica en el marc de diferents accions que es puguin impulsar.

- Altres col·lectius en situació de vulnerabilitat, com poden ser persones amb diversitat funcional, situacions laborals precàries... que també mereixen una especial atenció per part de les actuacions d'aquest Pla.

Les persones amb diversitat funcional física també pateixen desigualtats i discriminacions estructurals que cal corregir per garantir la igualtat d'oportunitats. En aquesta línia, cal destacar el cas de les persones grans, ja que a mesura que avança l'edat les problemàtiques físiques es van agreujant, cosa que afecta la mobilitat especialment en un districte amb barris amb molta pendent. Finalment, cal posar l'accent en totes les persones amb situacions laborals precàries. Ja hem destacat els casos de joves i dones, però la precarietat laboral afecta cada vegada a més persones. El fenomen *poor workers* (persones treballadores pobres) és cada cop més freqüent i demostra la incapacitat del mercat laboral per garantir uns salaris que permetin un mínim de dignitat. En aquest sentit, la iniciativa del salari de ciutat de l'Ajuntament de Barcelona ajuda a combatre aquestes situacions.

03. Línies estratègiques i mesures

Aquest Pla de Desenvolupament Econòmic està organitzat en quatre eixos, dels quals se'n desprenen set línies estratègiques i 31 mesures.

03.1 DESENVOLUPAMENT I ECONOMIA DE PROXIMITAT

- L1. Promoure la diversitat comercial i el comerç de proximitat
- L2. Impulsar i promoure activitat econòmica sostenible i de qualitat

03.2 OCUPACIÓ DE QUALITAT

- L3. Fomentar l'ocupació de les persones en situació d'atur
- L4. Promoure el treball digne
- L5. Integrar les accions d'impuls de l'ocupació localitzades al Districte

03.3 NOU LIDERATGE PÚBLIC

- L6. Promoure que la compra i contractació pública inclogui clàusules socials i vetllí pel retorn social al territori

03.4 ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

- L7. Promoure i impulsar l'Economia Social i Solidària

03.1 DESENVOLUPAMENT I ECONOMIA DE PROXIMITAT

Tal com s'ha esmentat a la presentació, aquest Pla entén el desenvolupament econòmic local com el conjunt d'accions, polítiques i estratègies que promouen l'activitat econòmica arrelada a les potencialitats d'un determinat territori i orientada a solucionar les necessitats de les persones que hi viuen. Es tracta d'enfortir l'economia local per tal de poder donar cobertura a les necessitats de la ciutat, i fer front a les situacions de crisi en què ens trobem, amb la voluntat de distribuir la riquesa i les oportunitats, i comptant amb una perspectiva de gènere, intercultural i de sostenibilitat ambiental.

Aquest tipus de desenvolupament local té l'objectiu d'aprofitar els recursos propis de la zona i a la vegada configurar un ecosistema econòmic plural que estimuli diferents pràctiques i sectors d'activitat econòmica, mitjançant la concertació de polítiques i projectes entre l'Administració pública, el teixit comunitari, el sector social i els agents privats.

En el cas d'Horta-Guinardó s'han identificat diverses potencialitats que cal mobilitzar per tal de dur a terme aquest desenvolupament. A grans trets, aquestes potencialitats són la presència important del sector sanitari, una nodrida xarxa d'equipaments diversos, la presència de la muntanya i una bona comunicació –amb la ciutat i cap a fora de la ciutat- tant pública com privada.

Aquestes potencialitats han de servir per revertir algunes dinàmiques identificades com a negatives, potenciar certs sectors i atendre de forma prioritària certs col·lectius. Les tres dimensions ja s'han exposat en els capítols inicials. Així, es vol atendre de forma prioritària els col·lectius en situació d'atur de llarga durada, els joves en situació d'atur i baixa formació i atacar les causes de la feminització de la pobresa. De forma més general es vol lluitar contra la dinàmica de l'atur i la precarietat laboral, reforçar el comerç com un actor d'activació econòmica al Districte i augmentar el nivell de formació de les persones que viuen al Districte. Al seu torn, també es vol treballar en positiu per potenciar els sectors sanitari i agroalimentari, el petit comerç de proximitat, l'Economia Social i Solidària, el sector del lleure i els esports, com també el sector de l'art i la cultura.

Línia estratègica 1

Promoure la diversitat comercial i el comerç de proximitat

El comerç de proximitat és un dels actors principals en una estratègia sostenible de desenvolupament econòmic local, més encara si es vol fer des d'una mirada d'impacte social, reforç comunitari i sostenibilitat. El comerç de proximitat genera un seguit d'impactes positius en el territori que són del tot funcionals als objectius que persegueix aquest Pla.

La mateixa activitat comercial evita la desertització comercial i, per tant, la degradació de l'espai públic. El petit comerç no és només un actor econòmic sinó social, entrant en dinàmiques comunitàries a través de projectes estructurats –Radars i Camins Escolars– o oferint serveis informals al veïnat.

Des d'una mirada territorial també és rellevant que el comerç present tingui prou diversitat com per oferir una varietat suficient al veïnat i fomenti el consum local. A més, aquesta diversitat juga a favor de la resiliència local; en tenir un major ventall de sectors, mides i tipologia d'iniciatives hi ha més possibilitats d'esquivar crisis sectorials o de recuperar el dinamisme després d'episodis de destrucció d'ocupació generalitzats.

Tot seguit es llisten les principals mesures que aquest Pla planteja per promoure el petit comerç i reforçar el seu paper d'actor socioeconòmic de gran valor per als barris. Aquestes mesures es vinculen amb l'*Estratègia de Reforç i Projectió del Comerç a Barcelona 2017-2019* i amb el catàleg de *Serveis i Programes per al Comerç*, que s'ha començat a oferir com a recurs que recull tot allò que s'ofereix des de l'Oficina d'Atenció a les Empreses al comerç durant el 2017.

El conjunt de mesures i accions recollides en aquesta línia estratègica estaran en concordança amb el futur pla d'acció i dinamització comercial del districte d'Horta-Guinardó, recollit com a necessitat per facilitar l'aplicació dels objectius estratègics recollits en la mesura de govern *Estratègia de reforç i projecció del comerç a Barcelona 2017-2019* (mesura 21). Aquests plans s'elaboraran entre el mes de gener i el mes de juliol de 2018.

Mesures:

1.1 Actualització i anàlisi de l'inventari d'establiments comercials del Districte

L'inventari d'establiments comercials recull tots els establiments comercials i també locals buits del Districte. Aquesta és una eina que pot ser d'utilitat a diversos agents del territori que treballen en la dinamització econòmica, comercial o la inserció laboral. També pot esdevenir un recurs pràctic per a persones que volen impulsar projectes d'emprenedoria, així com els mateixos comerços i empreses, entre altres possibles. Per tal que sigui d'utilitat cal que aquest cens estigui actualitzat. Aquest Pla establirà un sistema que permeti l'actualització bianual d'aquest cens i procurarà que la seva utilitat per als diversos agents econòmics es mantingui en el temps. La complexitat i el volum de recursos que implica la realització d'un cens com aquest, i la periodicitat mitjana de rotació dels negocis, fa que no sigui pertinent una actualització més freqüent de la que es planteja.

Aquest cens actualitzat ha de permetre, entre d'altres, determinar el tipus d'activitat que s'hi desenvolupa (fins ara majoritàriament comercial o de serveis, en una proporció molt similar a la de la resta de la ciutat) o el percentatge de locals buits sobre el total d'establiments (el 26,5% amb les darreres dades). Una informació que estarà disponible en fonts obertes, que possibilitarà consultes a dos nivells –barri i districte– i que facilitarà el disseny d'accions de reforç del comerç i serveis de proximitat o de creació de nova activitat econòmica, tant per part de l'Administració com d'entitats i altres iniciatives vinculades a la dinamització econòmica i laboral. Els resultats d'aquest cens es difondran a partir de mètodes de caire tradicional, però també altres iniciatives de major impacte visual per als territoris a fi i efecte d'augmentar la consciència veïnal.

En aquesta línia, des del districte d'Horta-Guinardó s'han fet diferents actuacions *ad hoc* a nivell de barri:

- El gener de 2017 es va presentar la diagnosi del Mercat del Guinardó i el seu entorn. Aquesta diagnosi ha permès definir el Pla de Dinamització Comercial del Guinardó.
- Durant el 2017, davant la necessitat mostrada pel veïnat de conèixer quins negocis es mantindrien oberts durant el mes d'agost, s'ha fet també l'anàlisi del teixit comercial al barri de Montbau amb diferents objectius, entre els quals trobem el suport a la seva visualització per a la detecció de necessitats, serveis que estan oferint i donar a conèixer serveis de l'Administració al seu abast. A partir d'aquesta anàlisi, on es van visitar els diferents comerços, s'ha detectat la voluntat de pertànyer a una associació de comerciants.

1.2 Accions de millora de la competitivitat del comerç de proximitat

Per tal de fer el comerç d'Horta-Guinardó més competitiu, cal reforçar-lo amb mesures que encarin aquesta millora de la competitivitat des de diferents angles. Des de la formació per a comerciants, passant per assessoraments personalitzats, fins al suport a la creació de nous serveis per facilitar l'accés de la població al consum en els comerços de proximitat. Així mateix, cal destacar els impactes que genera el comerç de proximitat a tots els nivells, tant pel que fa a la convivència, com a l'espai urbà, la cohesió i la dinamització dels barris, i que això esdevingui un element que impacti en les opcions de consum de les veïnes i els veïns.

Segons les necessitats i problemàtiques que presenti el teixit comercial, es desenvoluparan programes i accions formatives com les que es detallen a continuació:

- Programes de formació a mida per a comerços i serveis de proximitat com el programa “Obert al Futur”. Un programa a través del qual durant l’any 2017 a Horta-Guinardó s’han ofert 15 càpsules formatives en innovació, gestió empresarial, màrqueting i comunicació digital. Això ha suposat que 60 comerços hagin rebut formació i vuit hagin estat assessorats.
- Accions d’assessorament individual a comerços, amb la finalitat d’impulsar-ne la modernització i la millora integral del seu servei. Aquest projecte està previst iniciar-lo a Horta-Guinardó el 2018.
- Accions encarades a la realització de promocions o ofertes especials capaces d’atreure compradors i compradores al petit comerç i com a via d’entrada a la compra de proximitat.
- Accions que promoguin la reducció de costos, mitjançant mesures d’estalvi energètic.
- Accions per impulsar la digitalització del comerç: considerat com un element clau per a l’enfortiment de la competitivitat del comerç, es posarà en marxa un servei a l’OAE d’assessorament que faciliti la diagnosi digital i l’accés als recursos; també està previst aprovar una línia de subvencions per tal de facilitar la transformació digital tant dels comerços com de les associacions de comerciants.

Per tal de facilitar la participació, en el marc dels programes de comerç de Barcelona Activa, es continuaran impartint les formacions, sempre que sigui possible, en els horaris adaptats al comerç, tal com s’està fent.

S’explorarà la possibilitat de facilitar serveis d’enviament a domicili de les compres, tant del comerç local com dels mercats. Una altra possibilitat que cal explorar és habilitar o donar suport a iniciatives que fomentin la instal·lació de punts de recollida de compres en línia per donar facilitats a persones dels barris amb problemes de mobilitat o per facilitar la conciliació dels temps.

1.3 Suport a l’associacionisme comercial

L’associacionisme comercial és una eina cabdal que té el petit comerç per fer sentir la seva veu a partir de l’organització col·lectiva. Si no és unint esforços i potencialitats i des de l’associacionisme, el petit comerç pateix serioses dificultats per esdevenir un actor influent en el debat polític, atesa la seva heterogeneïtat. Però no és només una qüestió d’influència allò que fa desitjable el foment de l’associacionisme comercial, són moltes les iniciatives de barri i de dinamització de l’espai públic, de difusió i comunicació que es poden dur a terme de forma col·lectiva garantint un major impacte. Malgrat l’heterogeneïtat del petit comerç apuntada anteriorment, hi ha interessos comuns que poden ser conjugats i treballats de forma més efectiva a través de la cooperació.

Aquest Pla preveu donar suport a l’autoorganització comercial: impulsar la formació en l’àmbit de la gestió i la modernització de les associacions de comerciants, així com l’ús de les tecnologies de la informació i la perspectiva de gènere amb èmfasi en la participació de les dones.

El programa Xarxa Comercial en Creixement, que té per objectiu millorar la competència professional de les persones dinamitzadores de les entitats comercials, així com dels membres de les juntes que les gestionen, ja s’ha ofert a les entitats de comerç del Districte l’any 2017. Durant aquest any, han participat en el programa cinc persones de cinc associacions de comerç del Districte.

Actualment, s'està donant suport a través d'assessorament personalitzat a associacions de comerciants, existents o emergents del Districte, que presenten alguna necessitat concreta i que així ho han manifestat i/o s'ha detectat. És el cas de l'Associació Comercial de l'Entorn del Mercat del Guinardó (l'ACEM Guinardó), del grup de comerciants de Sant Genís que durant el 2017 s'han organitzat i constituït en associació, comerciants de Montbau que han començat a fer alguna campanya conjunta i que es plantegen també associar-se, l'Associació de Comerciants del Baix Guinardó o la d'un grup incipient de comerciants de l'avinguda de la Mare de Déu de Montserrat del barri de Guinardó.

A banda, es planifiquen més accions per al suport a l'associacionisme comercial:

- Es donarà suport a l'autoorganització del comerç i a la constitució d'associacions quan calgui.
- Es donarà suport a la difusió dels avantatges de l'associacionisme comercial.
- Reactivar el web de l'Ajuntament amb la incorporació de tot el comerç del Districte i les associacions. Explorar la creació d'una aplicació mòbil que serveixi per difondre el comerç de proximitat (vegeu 1.4).
- Es preveu incorporar informació de les diferents entitats de comerç del Districte a la carpeta de benvinguda a les empreses i altres iniciatives socioeconòmiques (vegeu mesura 2.6).
- S'obrirà una línia de subvencions per tal de facilitar la transformació digital de les associacions de comerciants (vegeu mesura 1.2).

1.4 Enfortiment i visualització dels comerços, així com d'altres establiments de béns i serveis

A finals del 2017, es constitueix al Districte un grup de treball de comunicació de comerç, format per la direcció de Serveis a les Persones i Territori, Comunicació i diferents entitats de comerç, que té com a objectiu definir l'Estratègia de Comunicació del Comerç.

Aquest grup respon a la voluntat del Districte i de les entitats de comerç de, per una banda, tenir una eina a l'abast de la ciutadania que fomenti i faciliti la compra al Districte així com, per una altra banda, fomentar i donar suport al comerç i a l'associacionisme comercial, contribuint al seu enfortiment a partir de la seva visualització.

S'explorarà també l'opció de donar visibilitat a professionals autònoms que no tenen persiana ni cartell però poden oferir serveis al barri, de la mà de les associacions de comerciants.

Dins d'aquesta estratègia, es contemplaran diferents accions com l'elaboració d'un web d'establiments comercials i de serveis amb una mirada especial cap als i les membres associats, així com altres materials com poden ser mapes o guies.

De forma específica es pretén reforçar aquesta comunicació i difusió del comerç de proximitat allà on hi ha més flux de gent per tal d'aprofitar el potencial de consum que pot suposar. Estem parlant de l'activitat que es genera, per exemple, al voltant dels sectors clau i que cal potenciar, definits prèviament en aquest PDE: salut, esports i lleure, entre d'altres.

1.5 Accions que millorin l'atractivitat comercial de determinats carrers o zones

Hi ha determinades zones i carrers del Districte que tenen una baixa atractivitat comercial per diversos motius. Podem trobar motius relacionats amb l'estat de l'espai públic, com ara zones desertitzades comercialment o zones amb baixa densitat de població. La desertització comercial genera un cercle viciós que dificulta molt l'atractivitat de les zones: marxen els negocis, empitjora l'espai públic i el paisatge urbà, baixa l'afluència de gent, augmenta la sensació d'inseguretat... Per tant, millorar l'atractivitat de certes zones és la manera d'evitar l'inici d'aquestes espirals o que la degradació vagi en augment fins a punts de molt difícil recuperació.

Aquest Pla explorarà iniciatives que millorin aquesta atractivitat que ha de permetre frenar aquest cercle viciós o evitar que s'iniciï. Moltes de les mesures que es poden prendre en aquest sentit poden implicar la flexibilització de la normativa de paisatge urbà. Entre les possibles iniciatives cal destacar:

- Projectes de pintada artística de persianes de locals amb persiana baixada, però que no són buits, com podria ser un magatzem.
- També es duran a terme iniciatives de dinamització comercial tematitzades per zones en funció de les seves necessitats: posar en valor el comerç existent, atreure l'obertura de nous comerços i atreure clientela a determinades zones.
- Al districte d'Horta-Guinardó, de la mà de les associacions de comerciants i de les entitats i serveis per a persones amb discapacitat del Districte, es continuaran impulsant projectes vinculats a l'accessibilitat mitjançant el desenvolupament d'accions per a l'estudi i l'execució de mesures que afavoreixin un comerç accessible i d'inclusió per a persones amb diversitat funcional, amb la col·laboració de l'IMD, la Direcció de Comerç, l'IMPU i la UPC. Fins al moment, durant el 2017, s'ha fet una prova pilot amb el comerç de Sant Genís dels Agudells.

Línia estratègica 2

Impulsar i promoure activitat econòmica sostenible i de qualitat

El coneixement i l'anàlisi de la realitat socioeconòmica del territori esdevé cabdal per plantejar mesures de promoció i desenvolupament econòmic, sostenibles i de qualitat.

Aquest Pla compta amb una anàlisi socioeconòmica exhaustiva que ens ha permès obtenir una fotografia del Districte que, al mateix temps, ens han facilitat definir la visió de futur, ja que incorpora què cal revertir, què cal potenciar i quins col·lectius establím com a prioritaris.

A nivell de planificació és important actualitzar les dades i, si es pot, ampliar les que han fonamentat les intervencions plantejades. Fonamentar l'acció de l'Administració pública i les entitats i col·lectius ciutadans sobre el coneixement acurat de la realitat garanteix la seva efectivitat i eficiència, tot focalitzant els esforços en aquelles problemàtiques efectivament existents i urgents, dimensionades en la seva magnitud concreta segons les xifres i no les percepcions o rellevància mediàtica.

El desenvolupament econòmic dels territoris es pot dur a terme de diverses maneres. Si es pretén que sigui sostenible a nivell social, ambiental i econòmic, cal que es tinguin uns alts nivells d'autonomia i independència dels esdeveniments externs, és a dir, dels embats de l'economia financera i esdeveniments macroeconòmics.

Cal que aquesta activitat econòmica sigui capaç de generar llocs de treball per a la població local que siguin estables i permetin desenvolupar projectes vitals autònoms i reeixits, així com impactes positius en el territori i les comunitats que li són properes. Al mateix temps, l'impuls econòmic contemporani no es pot deslligar de les concepcions de sostenibilitat ambiental.

Cal, doncs, generar un tipus d'activitat econòmica sostenible a diversos nivells, de caràcter endogen i diversificada per augmentar-ne la resiliència davant les eventualitats econòmiques.

Mesures:

2.1 Actualització anual de la diagnosi que conté aquest Pla

Aquest PDE ha estat elaborat per donar resposta a la realitat social i econòmica del districte d'Horta-Guinardó. Entre altres fonts d'informació, com poden ser les persones que viuen i treballen al Districte i estan vinculades a la seva realitat, la diagnosi que conté aquest document fonamenta l'acció de Barcelona Activa –de forma conjunta amb altres actors del territori–. Aquesta diagnosi no ha estat creada només sobre la base d'indicadors, sinó que les sessions de participació dutes a terme també han nodrit aquest document d'apreciacions de caire qualitatiu arrelades a la realitat local. És aquesta combinació de fonts d'informació la que permet articular un relat coherent entre realitat i acció.

Aquest Pla es planteja actualitzar de forma anual la diagnosi per tal de poder copsar els canvis en la realitat del Districte. A més, aquesta actualització ha de permetre dur a terme el seguiment de les accions del Pla i el seu impacte, tot i que les relacions causals entre accions del Pla i canvi en els indicadors siguin de difícil determinació. L'actualització de la diagnosi ha de permetre, en un Pla flexible, adaptar-ne les accions als canvis que es puguin produir en matèria socioeconòmica a Horta-Guinardó i reaccionar als canvis i dinàmiques macroeconòmiques.

2.2 Realització i explotació d'estudis d'oferta i demanda de béns i serveis al territori

Per tal de poder dur a terme una actuació eficient i efectiva per a la dinamització econòmica dels barris del Districte, és clau poder conèixer-ne la seva realitat i establir les necessitats del veïnat pel que fa a oferta i demanda de béns i serveis. Això permetrà fomentar l'emprenedoria o instal·lació de negocis complementaris que reforcin l'oferta comercial i de serveis dels barris.

A partir del cens de comerç, de la diagnosi socioeconòmica del Districte presentada, així com de la diagnosi del mercat del Guinardó i entorns, es van detectar dues zones clau amb un elevat nombre de locals buits que han estat objecte d'aquests estudis: el barri de la Teixonera, on els locals buits representen un 46,8% dels establiments en planta baixa (20,3 punts per sobre de la mitjana del Districte) i el del Guinardó, amb un 33,5% de locals buits.

Tanmateix, i a partir de la voluntat del Districte de convertir uns locals buits del Patronat Municipal de l'Habitatge ubicats a l'Avinguda de l'Estatut en un espai de cotreball, s'ha considerat prioritària una nova zona que inclou els barris de la Clota i Horta, es tracta de la zona dels voltants de l'Avinguda de l'Estatut. La idea de fer aquí l'estudi és poder contribuir a l'atracció de persones, empreses, etc. a partir de necessitats i oportunitats detectades.

El resultat concret d'aquests estudis ha de ser la definició de 5 models de negoci potencialment viables en aquests barris i zona. A partir d'aquests resultats, es buscarà aplicar incentius per promoure l'activitat econòmica en aquestes zones.

Una altra línia d'estudi que cal explorar pot ser la potencialitat que suposen les persones que visiten el Districte per motius universitaris, sanitaris i esportius amb relació a les seves demandes i com aquestes es cobreixen o es podrien cobrir.

2.3 Creació d'un *coworking* amb retorn social al territori i altres accions per a la dinamització de locals buits

A nivell de locals públics es treballarà per promoure la instal·lació d'espais de cotreball.

Els espais de cotreball presenten un seguit de beneficis tangibles per a les persones autoocupades o que estan en estats inicials de projectes d'emprenedoria col·lectiva. Suposen reduir els costos fixos respecte al lloguer d'un espai, ja que es comparteixen les despeses, alhora que presenten avantatges respecte treballar a casa en termes de serveis i equipaments. A banda d'aquest aspecte més material, els espais de cotreball permeten la interacció amb altres professionals del mateix camp o similars, crear xarxa i sinèrgies i potenciar les capacitats individuals a través de la cooperació.

En aquesta línia, s'està treballant la possibilitat d'instal·lar un espai de cotreball de retorn social al Districte en un conjunt de locals buits del Patronat Municipal de l'Habitatge ubicats a l'Avinguda de l'Estatut, on col·lectius prioritaris d'aquest PDE i la resta de ciutadania puguin engegar projectes socioeconòmics. El retorn social a grans trets consistirà en què les persones que treballin a l'espai hauran de donar suport a projectes i/o iniciatives del territori per contribuir al seu desenvolupament.

L'activació de locals buits és una estratègia que cal desenvolupar atesa la seva importància en diversos àmbits. Ja hem fet menció anteriorment del cercle viciós que representa la desertització comercial dels carrers, per tant, activar els diversos locals buits és una manera de fer front a aquest cercle i revertir-lo. A més, els locals buits representen un actiu que, de no ser aprofitats, implicarien un malbaratament dels recursos del territori. Finalment, si es pretén dur a terme un desenvolupament sostenible, cal que s'aprofitin els recursos existents per allargar la seva vida útil i que no esdevinguin un "residu" a mesura que es van degradant els locals i els entorns. En aquesta línia, s'exploraran vies per fomentar la instal·lació de negocis en locals buits de zones d'alta concentració a través d'ajuts i/o maneres innovadores d'apropament als propietaris dels locals.

Aquesta mesura està directament relacionada amb els estudis d'oferta i demanda comercial així com amb els d'atractivitat d'instal·lació empresarial i comercial, recollits a la mesura 2.2, a fi i efecte de promoure la instal·lació d'activitat econòmica complementària a la ja existent als territoris.

2.4 Increment de l'atenció a iniciatives socioeconòmiques del Districte

Amb aquesta mesura, es vol posar èmfasi en incrementar l'atenció que durant el 2016 s'ha donat a persones amb projectes emprenedors del districte d'Horta-Guinardó així com a empreses i altres iniciatives econòmiques.

Pel que fa a l'atenció a les persones d'Horta-Guinardó que volen iniciar un projecte d'emprenedoria (individual o col·lectiva), així com persones emprenedores d'altres districtes que estan pensant on ubicar els seus negocis, ha de tenir una resposta pròxima.

Cal atendre tots aquests perfils de les empreses consolidades (petites, mitjanes i grans), de l'emprenedoria (individual i col·lectiva), així com les iniciatives de l'economia comunitària i de les entitats socials que treballen o volen treballar en el desenvolupament local. Per això, per atendre l'activitat econòmica existent i per promoure'n de nova, es desenvoluparan accions d'informació i assessorament que contribueixin a crear o consolidar iniciatives econòmiques al Districte:

- Assessorament i assistència a entitats del Districte que desenvolupin o vulguin desenvolupar projectes de desenvolupament local, amb una mirada especial a aquells projectes socioeconòmics que comptin amb la implicació de persones en situació de risc d'exclusió social, a les quals es procurarà fer un acompanyament integral. Durant el 2017, aquest suport s'ha donat als projectes:
 - Cuinem per l'Ocupació: ocupació i formació en restauració per a persones, majoritàriament joves, en risc d'exclusió social amb un enfocament en el menjar saludable.
 - Projecte Tecomate: projecte cooperatiu de joves que sorgeix a la Teixonera per gestionar la producció, distribució i venda del Tecomate, beguda de mate.
- Sessions informatives sobre recursos de suport a l'emprenedoria i a l'empresa oferts per Barcelona Activa o altres operadors públics o privats.
- Sessions informatives sobre el potencial econòmic d'Horta-Guinardó que pugui ser rellevant per emprendre o evolucionar una activitat econòmica (inventari d'establiments en planta baixa, locals buits per barris, eixos i associacions de comerciants, fires, entitats d'inserció laboral, entre altres).
- Accions de formació específica de suport al teixit econòmic del Districte, quan s'identifiqui un nombre mínim de persones/agents econòmics interessats en un tema: pla d'empresa, finançament, contractació o d'altres.
- Accions per incentivar la vinculació entre el comerç i altres activitats econòmiques del Districte, per incrementar la despesa i les oportunitats creuades existents. Actuacions dirigides fonamentalment a impulsar les possibilitats de connectar el comerç de proximitat amb el sector sanitari o d'esportiu.

S'espera que les accions contingudes en aquesta mesura resultin en un increment de l'atenció a iniciatives econòmiques consolidades o en fase de creació del districte d'Horta-Guinardó. En concret, s'espera superar anualment el nombre absolut d'empreses i altres actors econòmics amb seu social al Districte atesos abans d'iniciar el Pla, concretament 394 empreses van ser ateses durant l'any 2016. Així mateix, s'augmentarà el nombre absolut dels projectes d'emprenedoria del Districte atesos per serveis de Barcelona Activa durant el 2016, i que suposa 166 promotors/es de projectes acompanyats provinents d'Horta-Guinardó.

2.5 Suport financer a projectes que impulsin l'economia del Districte i dels seus barris

El desenvolupament d'iniciatives socioeconòmiques sostenibles fetes des de i per al territori necessita l'impuls institucional i comunitari per poder-se materialitzar. Aquest impuls pot ser, òbviament, econòmic, però també hi ha altres suports de tipus més tècnic o en forma de serveis que es poden mobilitzar en pro d'aquest desenvolupament sostenible i de qualitat.

Les accions aniran en la línia de l'assessorament i assistència a entitats que desenvolupin o vulguin desenvolupar projectes de desenvolupament local des d'una mirada integral. Aproximar eines de finançament específiques per a l'impuls i concreció de projectes com ara la convocatòria de subvencions d'impuls socioeconòmic del territori Impulsem el que Fas o la convocatòria de subvencions d'ESS. Aquestes convocatòries municipals inclouen una fase prèvia a la publicació de la subvenció que consisteix en sessions informatives, tallers formatius i assessorament personalitzat.

Es tracta d'arribar al major nombre d'iniciatives possibles susceptibles de presentar-se a aquestes o altres subvencions, donant suport en la concreció del projecte.

Durant el 2017, pel que fa a la convocatòria d'Economia Social i Solidària, set projectes d'Horta-Guinardó han estat finançats per un import total de 36.320 €. Pel que fa a la convocatòria Impulsem el que Fas, vuit projectes van ser aprovats en resolució provisional amb una reserva de capital corresponent de 151.680 €. Finalment, en resolució definitiva, sis projectes han rebut subvenció per un import total de 96.160 €.

Aquesta subvenció, en la seva primera edició, comptava amb quatre modalitats: empenedoria individual i col·lectiva als territoris; empresa mercantil i empresa cooperativa als territoris; economies comunitàries i innovació social i ocupació als territoris.

Actualment, s'està definint la convocatòria d'enguany i hi haurà noves modalitats. Concretament, el 2018 s'incorpora la modalitat sobre "turisme responsable". El seu objectiu es fixa en desenvolupar projectes, iniciatives o actuacions en l'àmbit turístic adreçats a l'impuls de l'activitat econòmica, al foment de l'empenedoria i l'empresa responsable així com a la promoció de l'ocupació de qualitat, cercant la generació de nova activitat, la creació de valor compartit, el retorn social de l'activitat turística i el seu arrelament al territori.

S'incorporarà també una nova modalitat vinculada a locals buits.

Es portaran a terme accions específiques de difusió i formació de finançament alternatiu per a projectes, comerços i empreses del Districte, per exemple a través del programa Finançament Alternatiu.

2.6 Creació d'espais de diàleg amb empreses del Districte

Amb la creació d'aquests espais, es continua la línia de treball amb empreses iniciada durant el 2017. Durant l'últim trimestre es van convocar quatre empreses del Districte a la xarxa de foment de l'ocupació per conèixer les entitats del Districte i treballar de manera coordinada en matèria de contractació laboral.

La idea d'aquests espais és, per una banda, tenir un contacte directe amb les empreses per tal de poder donar una millor resposta a les seves necessitats i interessos i, per una altra banda, fomentar els espais de trobada entre empreses i operadors públics i privats per tal de generar sinergies i poder tenir estratègies conjuntes.

En aquest sentit, durant el 2018 s'iniciarà la proposta de creació d'una taula d'empreses i operadors públics i privats dels sectors de la salut i l'esport del Districte on es treballarà, entre d'altres, la promoció del Districte i les seves empreses i entitats.

Pel que fa a la relació directa amb empreses, es valoraran estratègies i possibles línies de treball amb elles amb els següents àmbits de treball com a punt de sortida.

1. Ocupació

En aquest àmbit, es procedirà a acompanyar a les empreses en la definició de perfils professionals que puguin necessitar per donar resposta a través del servei d'intermediació de Barcelona Activa o a través de la definició de formacions específiques, tenint en compte en tot moment la perspectiva de gènere.

En aquesta línia, i per tal de promoure la contractació laboral de proximitat, es posarà a disposició de les empreses el Protocol d'Ocupació Territorial (definit a la mesura 3.5). En aquest sentit, la subvenció "Bona Feina, Barcelona!" incorpora la consideració de col·lectiu prioritari a persones que viuen en els barris de Pla de Barris.

2. Recursos al seu abast

En aquest sentit, és important poder detectar necessitats i oportunitats que puguin ser acompanyades des de l'Administració o altres serveis. Tanmateix, es treballarà per a la promoció de la igualtat de gènere a les empreses, a través, per exemple, de sessions informatives i formatives sobre igualtat de gènere en l'organització: igualtat salarial, protocols d'assetjament sexual, mesures de conciliació i corresponsabilitat, etc.

A nivell de recursos, es contemplen els que poden ser útils per millorar la seva competitivitat, informant també sobre els seus drets i obligacions, com la LISMI:

- Programes o serveis específics per a empreses que es desenvolupen en clau ciutat.
- Subvencions o altres tipus d'ajuts en matèria de contractació laboral.

Una iniciativa que es posarà en marxa per a les empreses, i també per a possibles emprenedors i emprenedores del Districte, és el Protocol de Benvinguda al Districte per a empreses i altres iniciatives econòmiques, consistent en l'inici d'una carpeta de benvinguda a noves iniciatives socioeconòmiques al Districte: es treballarà per fer una carpeta amb diferents materials d'interès per a noves iniciatives: associacions existents al Districte, servei d'intermediació laboral, informació sobre les diferents entitats presents al Districte que formen part de la Xarxa de Foment de l'Ocupació, informació que s'anirà actualitzant sobre diferents programes i serveis, subvencions, etc.

La idea és que aquesta carpeta estigui disponible a llicències del Districte per tal que estigui a disposició de qualsevol persona que vulgui instal·lar-se al Districte.

Paral·lelament, es treballarà per elaborar un material comunicatiu per facilitar informació sobre com obrir un negoci al Districte.

3. Relació amb el territori

Espais de trobada entre aquesta xarxa d'empreses i la Xarxa per al Foment de l'Ocupació per tal que les empreses ordinàries i les entitats i empreses d'inserció puguin treballar plegades per al foment de l'ocupació a partir de conjugar necessitats i recursos d'uns i altres en termes laborals, ocupacionals, formatius, entre d'altres.

2.7 Descentralització d'esdeveniments de ciutat vinculats a la promoció socioeconòmica on Horta-Guinardó incorpori un valor afegit

S'explorarà l'organització i atracció d'esdeveniments de ciutat al voltant dels sectors estratègics recollits en aquest PDE conformats pel món esportiu i sanitari.

S'exploraran oportunitats en aquesta línia a partir del contacte amb actors clau dels sectors referits.

03.2 OCUPACIÓ DE QUALITAT

Horta-Guinardó és un districte amb una incidència de l'atur per sobre de la mitjana de Barcelona. Tot i que les dades estan millorant, l'atur, i també les diferents situacions de pobresa laboral que tan presents estan en el context laboral actual, continuen sent un dels majors reptes al qual aquest Pla vol donar resposta.

En l'actualitat, l'accés al mercat laboral és una de les principals problemàtiques, tant a nivell de Districte com de ciutat. Ara bé, no és només l'accés al mercat, sinó en quines condicions, allò que és objecte d'aquest PDE.

El repte de generar ocupació és sempre un dels principals objectius de les polítiques de desenvolupament local i promoció econòmica. Tanmateix, cal tenir en compte que, en l'actual context, comptar amb feina remunerada i percebre una remuneració legal no sempre garanteix que la persona treballadora pugui viure per sobre del llindar de la pobresa. És per això que, a més de promoure la generació de llocs de treball, cal incidir en el fet que aquests llocs ofereixin unes condicions salarials i, en general, laborals, que facin possible sostenir un nivell de vida digne.

En definitiva, avançar per fer realitat el "treball decent" o "treball digne", tal i com ha estat reconegut i definit per l'Organització Internacional del Treball. El desenvolupament econòmic sostenible i eficient ha de generar ocupació de qualitat: un tipus d'ocupació que es desenvolupi en condicions dignes d'entorn de treball i remuneració. D'altra banda, l'ocupació de qualitat serà també aquella que atengui les necessitats de conciliació familiar corresponsable i, especialment, dels col·lectius amb més dificultats per accedir al mercat de treball o l'emprenedoria, com ara les dones immigrades amb fills/es al seu càrrec.

L'ocupació ha de ser entesa no només com a fi en si mateixa, sinó també com a solució per a un bon i millor sosteniment de la vida digna, per assolir una societat més cohesionada i per poder proveir i gaudir de béns i serveis de major qualitat.

Línia estratègica 3

Fomentar l'ocupació de les persones en situació d'atur

El foment de l'ocupació de qualitat és una de les pedres angulars d'aquest Pla de Desenvolupament Econòmic. No es pot entendre el desenvolupament sense que aquest impacti de forma evident en les condicions de vida de les persones que habiten, en aquest cas, al districte d'Horta-Guinardó. L'atur és una realitat que impacta al Districte de forma desigual en funció de la posició que ocupen les persones en els diversos eixos de desigualtat: edat, gènere, procedència. Tal com hem vist, la desocupació a Horta-Guinardó afecta en major mesura a qui té 45 o més anys (55%), a les dones (54,3%) i a les persones autòctones (84,6%). Una situació que no és estacional sinó que s'està convertint en estructural: el 40% del veïnat en situació d'atur ho està des de fa un any o més.

L'atur té repercussions molt importants en la vida de les persones. És un factor d'exclusió que té importants impactes en altres àmbits de la vida, tant material com psicològica i relacional. Malgrat la reducció de la seva centralitat en la vida de les persones, és encara la principal via d'accés a la renda, a les relacions i a la creació d'una identitat. Lluitar contra l'atur, doncs, és una tasca fonamental.

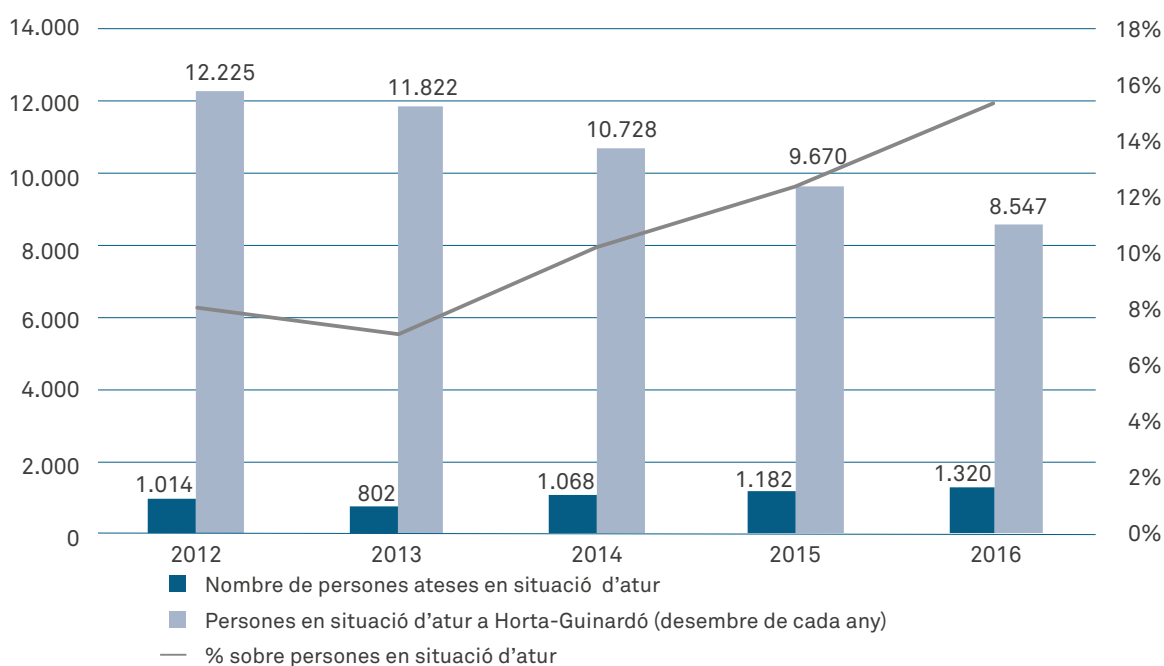
Aquest Pla planteja diverses actuacions, des de la formació i capacitat per a l'ocupabilitat, el foment o bé la contractació directa.

Mesures:

3.1 Increment de l'atenció al veïnat en situació d'atur

Durant el període 2012-2016, des de Barcelona Activa s'ha anat incrementant l'atenció de persones en situació d'atur del districte d'Horta-Guinardó, passant d'una taxa de cobertura d'ocupació (persones ateses del Districte per Barcelona Activa/persones en situació d'atur del Districte) del 8,3% el 2012 a una del 15,4% el 2016.

Persones en situació d'atur ateses per BASA en relació a les persones a l'atur al Districte

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Aquesta mesura pretén consolidar la ràtio d'atenció a persones que no tenen feina a través d'accions adreçades a fer més propers recursos existents per a la millora de l'ocupabilitat. Això implica que en el període 2018-2022 s'ha d'augmentar la ràtio de persones en situació d'atur ateses durant el període 2012-2016. Alhora, es pretén arribar de manera més pròxima a les persones amb una especial atenció als barris amb pitjors indicadors socioeconòmics, com el Carmel, a través, per exemple, d'un nou espai de recerca de feina.

Horta-Guinardó disposa d'un conjunt singular de recursos ocupacionals, gestionats tant per les administracions com per entitats, que presten servei a les més de 8.000 persones en situació d'atur del Districte.

- Dos Punts d'Informació i Orientació Laboral al Districte, al Centre Cívic la Teixonera i al Centre Cívic Matas i Ramis, que ofereixen un servei de primera atenció i derivació a altres recursos i programes de ciutat. Durant l'any 2016 van atendre 268 persones. Actualment, s'està valorant la substitució d'aquests dos punts per un de millor ubicació amb una gran afluència de gent a l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

- Programes formatius i també d'ocupació, com el programa per a persones en situació d'atur de llarga durada a l'equipament de Barcelona Activa Ca n'Andalet. Durant el mes de gener de 2018, amb la voluntat d'oferir més serveis i programes d'ocupació, es posen en marxa l'espai de recerca de feina concebut com una plataforma d'autoús de lliure accés i el programa Barcelona Treball.
- Sessions informatives de Barcelona Treball Joves, que es desenvolupen al Punt d'Informació Juvenil i a l'Espai Jove Boca Nord.
- Antena Cibernàrium ubicada a la Biblioteca Can Mariner d'Horta, on es fan accions de capacitació en tecnologies de la informació i la comunicació.
- Casa d'Oficis de l'Espectacle en viu, ubicada a l'Espai Jove Boca Nord, on es duen a terme programes que combinen formació i treball.
- Tres Punts Làbora, que ofereixen atenció a persones usuàries dels Serveis Socials.
- Programes específics que s'impulsin en el marc del Pla de Barris als barris de Sant Genís dels Agudells i la Teixonera, com ara Creant Ocupació realitzat en col·laboració amb la Fundació Ared i que es va iniciar a finals de 2017.
- Dispositiu mòbil per apropar els recursos ocupacionals, en el marc del Pla de Barris, als barris de Sant Genís dels Agudells i la Teixonera que circularà i s'establirà en els punts de major afluència de gent. L'objectiu és donar a conèixer els recursos ocupacionals disponibles a la ciutat, per una banda, i poder oferir la possibilitat de fer reunions individualitzades i sessions grupals amb els veïns i les veïnes que vulguin treballar en la seva ocupabilitat de manera més aprofundida, per l'altra.
- Una Oficina de Treball de la Generalitat de Catalunya, al carrer Dante.
- Mas Guinardó, on el mes de gener s'inicia el programa Barcelona Treball.
- Cinc entitats del territori, que executen projectes i serveis d'impuls de l'ocupació de qualitat:
 1. Fundació Privada Tres Turons: treballa amb el col·lectiu de persones diagnosticades amb trastorns mentals greus des d'un vessant integral que inclou la inserció laboral. Té empresa d'inserció.
<http://www.els3turons.org/>
 2. PES Martí Codolar: la Plataforma de Serveis d'Inserció Sociolaboral CLAU té per objectiu cobrir les llacunes del sistema d'inserció laboral dels i les joves en situació d'exclusió social. Desenvolupament de propostes que defensen la inserció laboral com l'eina més innovadora i més activa en la lluita contra l'exclusió social.
<http://www.cjmarticodolar.org/>
 3. Fundació ADSIS: acompanya a adolescents i joves que es troben en risc d'exclusió social, i que sovint compten amb una trajectòria marcada pel fracàs escolar i amb unes xarxes socials molt febles. La Fundació els ofereix suport educatiu, formació

professional i inserció laboral, amb l'objectiu que tinguin les oportunitats que necessiten perquè el seu futur sigui millor, treballant juntament amb els veïns i les veïnes i famílies per crear entorns de creixement per als i les joves.

<https://www.fundacionadsis.org/ca>

4. CAN CET (Centre Especial de Treball): treballen amb el col·lectiu de persones amb discapacitat: ofereixen feina i proveeixen la formació i el suport necessari per desenvolupar les seves competències i afavorir el seu creixement.
<http://www.cancet.org/>
5. Associació Esclat: ofereix diferents serveis d'atenció i suport a les persones amb pluridiscapacitat i a les seves famílies, que s'adapten a les seves necessitats educatives, socials, laborals i personals. Una d'elles és Esclatec, el Centre Especial de Treball per a la inserció laboral de persones amb greus discapacitats, que ho fa a través de la fabricació de productes amb tecnologia.
<http://associacioesclat.com>

A més, actualment s'estan fent accions ocupacionals també al mateix Districte i Barcelona Activa, entre d'altres, que també estan a disposició de les persones que cerquen feina al districte d'Horta-Guinardó. Aquí s'imparteixen programes com Mentoring+40, *Coaching* laboral, Garantia Juvenil, 30Plus, Pla de Xoc contra l'atur de llarga durada, i altres.

Una difusió més intensa i sistemàtica dels recursos ocupacionals del Districte i de ciutat permetrà incrementar l'índex del veïnat atès sobre el total en situació d'atur al Districte. L'objectiu és que el veïnat d'Horta-Guinardó, les entitats que treballen al territori i les seves empreses coneguin, amb la profunditat necessària en cada cas, els programes i recursos perquè se'n puguin beneficiar. Un coneixement que farà possible augmentar l'abast que avui tenen aquests instruments.

3.2 Accions de formació transversal i professionalitzadora adreçada al veïnat en situació d'atur

La formació és un dels factors més determinants a l'hora de definir les trajectòries laborals de les persones i, sobretot, les capacitats de reinserció laboral. La formació professionalitzadora representa un actiu molt important per a les persones que han de protagonitzar itineraris d'inserció. A més, la formació en competències transversals, incloses les TIC, és del tot necessària per millorar capacitats i habilitats per desenvolupar ocupacions en qualsevol sector d'activitat. Es treballarà perquè el veïnat millori les seves competències transversals i es capacitin preferentment en sectors professionals que aquest PDE marca com a prioritari (punt 2.2.2). Els recursos que es posen a disposició de la ciutadania són:

- Formació professionalitzadora /formació ocupacional amb pràctiques:

En el marc del Pla de Barris, durant el 2017 s'han començat a desenvolupar programes d'inserció que incorporen formació professionalitzadora a través d'entitats del territori. És el cas del projecte "**Creant ocupació a Sant Genís dels Agudells i la Teixonera**", impulsat pel Pla de Barris, juntament amb la Fundació ARED, adreçat a les veïnes i als veïns dels barris de Sant Genís dels Agudells i la Teixonera en situació d'atur o precarietat laboral. Es tracta d'un projecte que facilita l'accés a l'ocupació mitjançant l'establiment d'itineraris de formació i inserció, que combinen diferents actuacions, com informació, orientació, assessorament i accions formatives.

Aquest projecte contempla específicament **2 cursos amb certificat de professionalitat**, que persegueixen professionalitzar el sector i donar sortida professional a persones del territori en els sectors de les cures i l'hostaleria:

- Atenció socio sanitària a persones dependents en institucions socials.
 - Operacions bàsiques de servei d'àpats (càtering).
- Formació en competències transversals (treball en equip, comunicació, ús de les TIC):

Pel que fa a la formació TIC, des de Barcelona Activa es pretén impulsar una oferta formativa per arribar a cada punt de la ciutat i reforçar l'atenció en aquells col·lectius o territoris més vulnerables digitalment. Es tracta del **projecte Antenes Cibernàrium**, que pretén **acostar la tecnologia al dia a dia de la gent per combatre l'esclatxa digital**, a través d'accions que busquen apoderar digitalment a la ciutadania per tal que coneguin les eines tecnològiques que tenen al seu abast i en facin un ús quotidià per a les gestions del dia a dia. Crear una "consciència TIC".

Aquesta estratègia es troba dins del marc del Pla Barcelona Ciutat Digital i compta amb el suport de diferents entitats públiques, com ara la Xarxa de Biblioteques (on es desenvolupa Antenes Cibernàrium) o el Consorci d'Educació de Barcelona, així com del teixit econòmic de la ciutat.

- Formació d'impacte comunitari:

És a dir, iniciatives que repercuteixen en la comunitat amb l'objectiu de millorar l'ocupabilitat de les persones que hi participen alhora que es contribueix a la cohesió social del seu entorn territorial.

Pel que fa als equipaments disponibles per a aquest tipus d'accions, Ca n'Andalet és el centre de referència a nivell de ciutat per a la formació i l'ocupació i està ubicat a Horta-Guinardó.

3.3 Contractació de veïnat en situació d'atur per mitjà de projectes integrals amb contractació o altres mesures d'experienciació laboral

Els projectes integrals amb contractació i les mesures d'experienciació laboral en general són una política activa d'ocupació amb un doble vessant: l'individual, vinculat a la millora de l'ocupabilitat de la persona que hi participa; i el comunitari, pel que fa al desenvolupament de tasques i serveis d'interès per a la comunitat.

Es treballarà per tal que la informació de les diferents convocatòries es difongui de manera sistematitzada i arribi a tothom que pugui estar interessat/da en participar, amb prioritat a la contractació de les persones del territori.

Des del districte d'Horta Guinardó, juntament amb Barcelona Activa, durant els últims anys s'han contractat un total de 27 persones entre l'any 2016 (13) i 2017 (14) de perfil tècnic, les quals han donat suport en diferents àrees i projectes de cultura, educació, infància, persones amb discapacitat, participació, prevenció, interculturalitat, comerç, comunicació, etc.

Aquest Pla preveu la millora d'aquests programes pel que fa a:

- La durada de la contractació. Es contemplarà l'opció d'incorporar contractes més llargs de sis mesos, concretament de nou i 12 mesos.
- L'adaptació de la formació a cada projecte concret, així com l'acompanyament a cada persona una vegada finalitzi el període de contractació.
- Es treballarà per desenvolupar projectes integrals amb contractació adreçats a perfils de baixa ocupabilitat (centrats en tasques de manteniment i reparació d'elements de l'espai públic i d'equipaments).
- Incorporar, sempre que sigui possible, la paritat de gènere en la contractació.

Es treballarà per tal que la informació de les diferents convocatòries es difongui de manera sistematitzada i arribi a tothom que pugui estar interessat/da en participar, amb prioritat a la contractació de les persones del territori.

A més, en el marc del Pla de Barris, es presenta un nou programa innovador de formació i contractació durant 12 mesos, amb salari de ciutat, per a persones en situació de vulnerabilitat social i laboral residents en barris del Pla de Barris de la ciutat de Barcelona: Barri d'Oficis. El programa va dirigit a 105 persones dels 16 barris del Pla de Barris. El programa suposa la posada en marxa de set nous projectes que hauran de promoure els actius endògens de cada barri, impulsar els sectors econòmics tractors a cada un d'ells i identificar activitats econòmiques innovadores i generadores d'ocupació sostenible. Els projectes s'executaran a quatre eixos de la ciutat: Eix Besòs, Eix Litoral, Eix Raval Sud i Gòtic Sud i Eix Muntanya, essent aquest últim en el qual s'ubiquen dos dels projectes que es desenvoluparan als barris de Sant Genís i la Teixonera.

3.4 Accions per al foment de l'ocupació juvenil de qualitat

La població jove és un dels perfils que més pateix la precarització del mercat laboral, tal com hem apuntat en l'apartat 2.2.3. No només presenta unes taxes d'atur més elevades que qualsevol altre col·lectiu, sinó que les ocupacions d'alta estacionalitat són dutes a terme per joves, en molts casos. Si bé és cert que molts ho combinen amb estudis, els que són població activa al llarg de l'any també es veuen afectats per aquesta realitat. A banda, la població jove presenta un major desconeixement de la legislació laboral, per la qual cosa estan subjectes a una major probabilitat de vulneració dels seus drets laborals.

Com a marc de referència, es disposa del Pla de Foment de l'Ocupació Juvenil de Qualitat 2016-2020 (PFOJQ), que té com a missió promoure l'ocupació juvenil de 16 a 29 anys per tal de reduir els desequilibris territorials i les desigualtats de gènere existents, i que cerca fomentar la capacitació professional i la millora competencial dels i les joves tot vetllant per unes condicions laborals dignes.

Algunes de les accions que es duran a terme per al foment de l'ocupació juvenil són:

- Millora dels perfils professionals dels joves aprofitant els recursos existents i fent difusió dels programes i serveis i procurant evitar la masculinització o feminització dels sectors professionals.
- Accions d'acompanyament a les persones joves en la recerca de la seva primera feina un cop han acabat l'etapa formativa.

- Per tal de facilitar la transició escola-treball i fomentar l'ocupació de qualitat, es planteja reforçar el treball conjunt amb escoles i universitats, ja que la formació i l'especialització són elements que afavoreixen insercions de major qualitat.
- Foment de l'autoocupació entre les persones joves com a una alternativa laboral més. Per tant, incorporar elements relacionats amb les diferents maneres d'emprendre en escoles i instituts serà una forma perquè els i les joves es familiaritzin amb aquesta opció laboral.

Per tal d'emprendre les accions i procurar que responguin a les necessitats de les persones joves del territori, aquest Pla comptarà amb el Consell de la Joventut d'Horta-Guinardó per a possibles noves línies de treball conjunt.

3.5 Accions per impulsar la contractació de persones del territori per empreses amb seu social o delegació al territori

La prospecció laboral és un dels valors que aporten les entitats d'inserció i és una tasca que moltes han hagut de deixar de fer atesa la davallada de recursos arran de la crisi econòmica. La prospecció és un element fonamental, ja que connecta en temps real l'oferta i la demanda i aporta una component de qualitat, proximitat i garanties a la tasca d'intermediació laboral.

Així mateix, aquesta prospecció ha de significar una dinamització ocupacional amb un impacte destacat en el territori a través de la creació d'oportunitats laborals per al veïnat del Districte. Quan casar oferta i demanda no és possible, la prospecció també aporta informació pel que fa als perfils demandats al territori i que no poden ser coberts per gent del Districte, fet que permet explorar possibilitats de reforç formatiu per a certs perfils laborals.

Per tal de materialitzar aquesta mesura, es fomentarà la relació amb empreses del territori i la vinculació d'aquestes empreses amb les entitats socials i de l'àmbit sociolaboral del Districte. Concretament, es promourà la participació d'empreses en la Xarxa de Foment de l'Ocupació i en la informació que es faciliti a les empreses (vegeu mesura 2.6) s'inclouran materials i informacions relatius a:

- Projectes que desenvolupen les entitats de l'àmbit sociolaboral del Districte i que formen part de la Xarxa de Foment de l'Ocupació.
- Ajudes a la contractació.
- Protocol de contractació territorial: aquest protocol contempla que quan una empresa d'Horta-Guinardó faci una oferta i la presenti a Barcelona Activa, pugui especificar que prioritza que les persones candidates siguin del Districte. Es garantirà que aquestes ofertes arribin a les entitats del Districte de l'àmbit que formen part de la xarxa de foment de l'ocupació, per tal que també puguin enviar els candidats o les candidates que participen en els seus programes.

3.6 Ajuts a la contractació per fomentar l'ocupació de qualitat

Les persones amb més dificultats d'accés al mercat laboral, ja sigui per col·lectiu o per lloc de residència, comptaran amb suport a la contractació a través d'ajuts a la contractació com el programa "Bona Feina, Barcelona!", que està a disposició de les empreses que generen ocupació de qualitat. Es poden acollir a aquesta subvenció empreses que contractin persones en situació d'atur empadronades a la ciutat de Barcelona de certs col·lectius i/o que visquin en territoris d'actuació definits com a preferents⁶.

⁶ http://aplicnotes.barcelonactiva.cat/aplic/subvencions/bonafeina/bonafeina.nsf/inicio?openform&utm_source=FACEBOOK&utm_medium=Social&utm_content=Page+Post+link&utm_campaign=Bona+feina+2017+-+Barcelona+Activa

Línia estratègica 4

Promoure el treball digne

Per tal de fomentar el cercle virtuós en termes d'inclusió social que pot protagonitzar l'ocupació, cal que el treball sigui digne, és a dir, que permeti el desenvolupament d'una trajectòria vital satisfactòria i suficient segons els recursos obtinguts de les rendes del treball. Però no és només una qüestió monetària, sinó que també ens referim a aspectes de conciliació familiar i laboral, de gaudir d'un temps d'oci suficient, del respecte dels drets de les persones en els llocs de treball i la no discriminació, entre d'altres. El treball digne és aquell que dignifica.

Per això, cal lluitar contra els factors que precaritzen el món del treball i eviten que la participació en el mercat del treball generi les condicions de subsistència suficients o de dignitat vital.

Mesures:

4.1 Generar coneixement sobre precarietat laboral al Districte

Poder actuar sobre la precarització laboral implica conèixer el fenomen de manera concreta. La precarietat laboral és un fenomen complex en el qual intervenen diversos factors en combinacions diverses i dinàmiques. Per tant, poder-lo conèixer des d'una mirada contínua, evolutiva i interseccional, que sigui capaç d'identificar com afecta les persones del Districte, les seves diverses causes i conseqüències, així com els itineraris que hi desemboquen, és un factor clau per poder lluitar-hi en contra.

4.2 Accions d'abordatge de la precarietat laboral

A partir dels estudis existents a nivell de ciutat i d'alguns districtes i amb la idea de posar llum sobre la problemàtica de la precarietat laboral a Horta-Guinardó i com revertir-la, es realitzarà un projecte d'investigació sobre la precarietat laboral i gènere als barris del Districte a partir de la coproducció amb espais de dones i de gènere. D'una banda, s'ampliarà el coneixement de la realitat de l'ocupació i els treballs des d'una perspectiva de gènere i, d'altra banda, el projecte farà una recerca participada sobre els perfils professionals de les dones, les seves demandes d'ocupació i les seves estratègies pel que fa als treballs. Aquest projecte es pot realitzar en el marc de l'Estratègia contra la Feminització de la Pobresa i la Precarietat de l'Ajuntament de Barcelona (2016-2024).

Hem de considerar també que, en el fenomen de la precarietat laboral, un dels factors que hi juga un paper més decisiu és el desconeixement dels drets i deures laborals per part dels treballadors i les treballadores. A aquest desconeixement de base per part de treballadors i treballadores, s'hi sumen desinformacions o omissions per part d'alguns ocupadors i ocupadores que aprofiten aquest desconeixement per vulnerar alguns drets. En aquest sentit es planteja:

- Realitzar accions d'informació i sensibilització dirigides a persones treballadores que estiguin patint situacions de vulnerabilitat de drets laborals i derivació cap a recursos adients, com els punts de defensa de drets laborals existents a la ciutat.
- Realitzar accions de sensibilització i formació específica en el marc de l'espai de contacte amb empreses sobre les seves obligacions i bones pràctiques.

4.3 Impuls de la RSC a empreses del Districte

Es treballarà per acompanyar les empreses per tal que incorporin la responsabilitat social corporativa.

En aquest sentit, es promouran accions de divulgació i sensibilització envers el bon govern corporatiu, amb especial incidència en els temes de relació amb l'entorn, condicions laborals i igualtat de gènere: igualtat salarial, protocols d'assetjament sexual, mesures de conciliació i corresponsabilitat, etc.

Durant l'últim trimestre de 2017, des de Barcelona Activa es va llançar el Programa Empreses responsables de Barcelona, adreçat a empreses que vulguin estructurar la seva responsabilitat cap a la societat i aprendre a valorar el seu model d'empresa responsable. Va ser una prova pilot en la qual van participar 15 empreses de la ciutat, de les quals una pertany al districte d'Horta-Guinardó.

Línia estratègica 5

Integrar les accions d'impuls de l'ocupació localitzades al Districte

La coordinació entre les diverses actuacions que es fan al territori, ja sigui en matèria laboral o una altra, és un element cabdal per avançar cap a una major efectivitat i eficiència dels recursos. La integració i coordinació d'accions permet ampliar la visió sobre el territori i les metodologies emprades, a banda que evita generar duplicitats en la intervenció. En el camp concret de les polítiques ocupacionals, la integració reconeix projectes i els reforça, genera millors itineraris, més complets i amb una major variació de recursos, que aportin una mirada més complementària i més flexibilitat en la seva implementació.

Cal que els recursos de ciutat permetin una articulació territorial.

La integració, a més, no es basa només en recursos, accions i projectes, sinó també en actors. Relacionat amb la integració d'accions, hi ha actors que no col·laboren per aquesta manca d'integració. En aquest sentit, cal integrar el petit comerç en les dinàmiques de contractació de persones provinents de serveis socials.

Mesures:

5.1 Elaboració i manteniment de dos mapes, un de recursos ocupacionals i un altre de recursos formatius, del Districte.

El mapatge dels recursos és un element important per tal de tenir coneixement de tots els que estan actuant en el territori i són susceptibles d'entrar en dinàmiques de col·laboració i complementarietat. A més, cal que les persones del Districte tinguin a l'abast tot el ventall de recursos formatius i ocupacionals als quals poden recórrer. La facilitació de la informació permet que les persones multipliquin les seves possibilitats, però també esdevé una eina de treball per a les persones que es dediquen a la inserció i intermediació laboral per complementar itineraris.

Per tant, es realitzarà un mapa de tots els recursos ocupacionals i formatius del territori, siguin impulsats per les administracions o les entitats socials. El mapa, que ha de ser d'accés ràpid i senzill per a tot el veïnat i ha d'incloure el filtratge de barri, es presentarà en format digital amb geolocalització del recurs. Pel cas concret del mapa de recursos formatius s'està duent a terme una prova pilot per materialitzar aquesta eina en una aplicació mòbil.

5.2 Impuls a la Xarxa de Foment de l'Ocupació d'Horta-Guinardó, així com altres xarxes que puguin sorgir de promoció de l'ocupació als diferents barris del Districte

Per tal de coordinar esforços i assolir més fites i de manera més sostenible en matèria d'ocupació, és imprescindible donar impuls i suport a la creació de xarxes que aglutinin entitats d'orientació laboral

i desenvolupament socioeconòmic, així com xarxes empresarials i altres actors econòmics rellevants. Des d'aquest Pla es pretén impulsar la Xarxa de Foment de l'Ocupació d'Horta-Guinardó.

Anteriorment ja s'ha afirmat que s'impulsarà la creació d'una Taula d'empreses que permeti aglutinar les empreses ordinàries i que, al mateix temps, esdevingui un interlocutor que entri en dinàmiques de coordinació i complementarietat amb la Xarxa de Foment de l'Ocupació. En aquesta línia, es fomentaran els espais de trobada per tal que les empreses ordinàries i les empreses d'inserció puguin treballar plegades per al foment de l'ocupació a partir de conjugar necessitats i recursos d'uns i altres en termes laborals, ocupacionals, formatius, entre d'altres.

Per una altra banda, s'explorarà la possibilitat d'incorporar serveis públics treballant directament o indirecta en l'àmbit de la inserció i la formació laboral per tenir una xarxa que els englobi, juntament amb les entitats que actualment en formen part.

03.3 NOU LIDERATGE PÚBLIC

L'Ajuntament exerceix un paper predominant en l'àmbit econòmic per la influència de la seva acció en els diferents sectors econòmics i la prestació de serveis mitjançant els organismes i empreses municipals, àrees i districtes. Aquest paper determina el lideratge de la política de l'Ajuntament a través del seu pressupost en l'economia de la ciutat; districtes i barris. Aquesta és la funció política de l'Ajuntament que ha de tenir una orientació social.

Però la demanda creixent de la ciutadania d'una major qualitat de vida requereix cada cop més una política pública amb resultats també qualitatius. Conceptes com solidaritat, sostenibilitat, participació, transparència... formen part cada vegada més del llenguatge dels polítics i gestors públics. La funció de l'Ajuntament de vetllar pel bon funcionament de la ciutat i contribuir al bé comú de la ciutadania, també comporta llavors una major implicació social que no solament comprova la consecució d'objectius sinó també la forma d'aconseguir-los.

Aquest nou lideratge públic ja no va dirigit solament a la gestió i distribució de recursos, sinó també a realçar determinats valors socials, i amb ells una valoració més a fons dels objectius aconseguits. Des d'aquesta perspectiva, el districte d'Horta-Guinardó ha optat per incorporar els principis de l'Economia del Bé Comú (EBC) a la seva gestió impulsant una anàlisi de tota l'activitat del Districte sota els paràmetres del Balanç del Bé Comú.

El Balanç del Bé Comú (BBC) és l'eina que proposa l'EBC per analitzar a través dels valors de dignitat humana; solidaritat; sostenibilitat ecològica; justícia social; i participació democràtica i transparència, el funcionament intern de qualsevol organització i la seva relació amb els seus *stakeholders* (proveïdors, finançadors, personal municipal, ciutadania, l'àmbit social i el foment de valors).

Aquest projecte ha donat al Districte l'oportunitat de descobrir, en molts casos, com funciona l'Ajuntament i el mateix Districte i repensar sota el prisma d'aquests valors com millorar el seu dia a dia alhora que es contribueix al bé comú.

La revisió de la seva relació amb els diferents agents econòmics i socials ha suposat tocar aspectes notables d'aquestes relacions, com sobretot la contractació d'aprovisionament de béns i serveis. A més, pretén potenciar alhora la difusió d'aquests valors, que sostenen les relacions humanes a través de l'economia real.

L'economia social i el medi ambient han estat presents en els objectius de millora del Districte des del principi del mandat. Al llarg del 2016, partint de la diagnosi realitzada amb el Balanç

del Bé Comú, 20 participants del Districte van identificar 130 propostes de millora, que s'aniran concretant anualment en projectes segons la seva prioritització. Així mateix, el 2017 es va aconseguir acomplir 15 projectes i la proposta plantejada per 2018 és de nou projectes.

En aquesta línia de treball, el districte d'Horta Guinardó lidera la promoció d'aquests valors propis de societats democràtiques més avançades, a través de la seva acció però també de la seva relació contractual amb els diferents agents econòmics i socials.

També en aquesta línia d'impuls de l'economia del bé comú i amb l'horitzó d'ampliar aquest model a altres actors i sectors, especialment l'empresarial, el Districte vol contribuir a difondre i promoure que empreses del territori contemplin la possibilitat de sumar-se al Balanç de l'Economia del Bé Comú.

Línia estratègica 6

Nou lideratge públic més directe a través de la contractació

Mesures:

6.1 Contractació pública responsable amb clàusules socials i mediambientals

Entre les accions de millora desenvolupades el 2017, dues estan relacionades amb la potenciació d'una compra pública responsable per part del Districte:

- Realitzar un catàleg on es recullin de forma homogènia els requisits de contractació.
- Incloure clàusules en els contractes per fomentar que les empreses promocionin els valors ètics, ecològics i culturals mitjançant campanyes.

El grup de treball constituït per desenvolupar aquests dos projectes va analitzar els diferents tipus de contractacions que realitza el Districte per tal d'identificar clàusules tipus: ambientals, socials, laborals... que cal incorporar als plecs de contractació.

El resultat obtingut ha estat l'elaboració d'una guia pràctica d'ús intern que ajudi a avançar en aquesta línia, cap a una contractació del Districte més social, sostenible i transformadora:

Compendi per a la contractació responsable: recull de clàusules tipus per promoure una contractació pública més social, sostenible i transformadora.

Sense oblidar evidentment que l'Ajuntament de Barcelona té dues eines bàsiques per incorporar criteris de compra orientats al bé comú, el decret de contractació pública i sostenible: aprovat el passat 28 d'abril de 2017 que inclou dues guies per avançar cap a una contractació pública més social i més ambiental:

1. Guia de contractació pública social
2. Guia de contractació pública ambiental

Així com un seguit d'instruccions tècniques per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat.

Seguint en aquesta línia de contractació responsable, es proposa fer el seguiment de l'aplicació d'aquestes clàusules i tirar endavant el 2018 els projectes:

- Auditar els resultats dels contractes segons els requisits marcats als plecs.
- Fer un seguiment de l'acompliment de les clàusules en matèria de sostenibilitat demanades a les empreses i persones proveïdores en els plecs de condicions.

6.2 Difusió de les bones pràctiques també als grans equipaments, empreses i entitats

Una vegada finalitzat el procés de desenvolupament, concreció i redacció de les clàusules socials i mediambientals elaborades a partir de l'aprovació de la *Guia de contractació pública*, el districte d'Horta-Guinardó procedirà a informar a potencials proveïdors i proveïdores de l'aplicació d'aquestes clàusules en els diferents processos de contractació impulsats per part del Districte. Un dels propòsits del Districte és també, des de la seva posició privilegiada, facilitar la difusió d'aquestes bones pràctiques no solament en el teixit econòmic del seu territori a través de la contractació, sinó també en el sector de l'economia social i diferents organismes del seu territori a l'hora d'establir acords i/o convenis. Gran part dels projectes de millora posats en marxa el 2017 ja incloïen aquest propòsit de comunicació i difusió.

03.4 ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Línia estratègica 7

Promoure i impulsar l'Economia Social i Solidària

Segons l'estudi *Economia Social i Solidària a Barcelona. Els sectors de l'Economia Social i Solidària a Barcelona*, elaborat per la Ciutat Invisible Cooperativa, el primer trimestre de 2015 al districte d'Horta-Guinardó aplega el 3% de cooperatives i iniciatives d'Economia Social i Solidària de la ciutat de Barcelona. Aquestes iniciatives es distribueixen de forma desigual en els barris de la ciutat, essent els de la franja els que disposen de menys presència d'iniciatives d'aquest tipus, com ara Horta-Guinardó. Alhora, la distribució d'iniciatives dins del mateix Districte per barris també és desigual.

Cal destacar el barri del Guinardó, amb un nivell més alt d'enxarxament i articulació de les experiències existents, on per exemple el desembre de 2017 es va celebrar la primera Fira de Sobirania Alimentària i Economia Solidària d'Horta-Guinardó organitzada per l'Associació APASSOS (Acció i Participació Social i Sostenible), entitat d'Economia Social i Solidària amb el suport del Districte, i amb voluntat de ser un espai de trobada, per visibilitzar experiències i posar-les en valor.

El desenvolupament d'iniciatives socioeconòmiques emmarcades en el sector de l'Economia Social i Solidària és desitjable des de diversos angles. Segurament el més destacat és que són iniciatives que posen per davant a les persones i el manteniment dels llocs de treball i que cerquen generar ocupacions de qualitat que siguin respectuoses amb el sosteniment de la vida personal. A nivell de territori i entorn són iniciatives que es vinculen amb la vida comunitària i les dinàmiques ciutadanes que es generen en els espais on s'instauren, sense oblidar la voluntat de generar serveis i productes respectuosos amb el medi ambient i la societat tant en el procés de producció i distribució com en el de consum.

Així doncs, aquest Pla de Desenvolupament Econòmic cercarà fomentar la creació d'iniciatives que s'emmarquin en el sector de l'economia solidària, alhora que cercarà enfortir els projectes existents, donar suport a la creació de nous projectes i facilitar la consolidació d'estructures, que són algunes de les mesures recollides en aquest apartat.

Finalment, es tindrà en compte l'existència de l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona, Coòpolis, projecte amb vocació de ciutat, mitjançant el qual es coordinaran algunes accions d'impuls de l'Economia Social i Solidària amb accions puntuals al districte d'Horta-Guinardó com el desplegament del Node territorial al Guinardó. D'aquesta manera, seguint la filosofia dels Plans de Desenvolupament Econòmic, s'agruparan i coordinaran línies de treball que poden ser liderades o executades per actors institucionals o no.

Mesures:

7.1 Promoció de nova Economia Social i Solidària

La realitat i els beneficis de l'ESS són cada cop més coneguts per la ciutadania. En part, gràcies a la seva emergència com a alternativa viable arran de la crisi econòmica i, en part, gràcies a l'impuls que s'està fent des de l'Ajuntament de Barcelona arran de la creació del Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum.

Malgrat això, l'ESS es troba lluny de ser un marc de realització d'iniciatives socioempresarials conegut i reconegut per tothom com una opció d'emprenedoria contemplada en igualtat de condicions pel que fa a la creació d'empreses mercantils.

Per promoure nova activitat d'ESS, el Pla proposa una doble mesura que incideix en la importància no només d'allò que cal difondre i fomentar, sinó també en com cal fer-ho. D'una banda, es treballarà per donar a conèixer l'Economia Social i Solidària entre els veïns i les veïnes d'Horta-Guinardó, especialment entre les persones que es plantegin desenvolupar una activitat socioempresarial, al mateix temps que s'impulsarà la creació i acompanyament d'iniciatives que ja operin amb els principis i valors d'aquest model. I per l'altra banda, per aconseguir aquests objectius, es treballarà en col·laboració i complementarietat amb el teixit comunitari i social del territori.

En el marc del Pla de Barris i coordinat per la Direcció Operativa d'Innovació Socioeconòmica de Barcelona Activa, s'han executat dues accions als barris de Sant Genís dels Agudells i la Teixonera. D'una banda, l'exploració en el sector de les cures i la continuació, segons el resultat d'aquesta exploració, del programa a mida, un programa formatiu en emprenedoria social i col·lectiva. I per l'altra, el pilot del servei itinerant d'assessorament de projectes d'Economia Social i Solidària, precisament per acostar els serveis d'assessorament de l'Economia Social i Solidària a aquests barris.

En el marc del foment sociocomunitari de l'Economia Social i Solidària, es continuarà donant suport a les iniciatives socioempresarials i comunitàries. A aquest efecte, s'acompanyaran d'altres iniciatives segons evolucioni la dinàmica sociocomunitària, per cercar igualment la coordinació entre les diferents entitats que treballen en l'àmbit de l'Economia Social i Solidària.

Des del Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum i des de l'Ajuntament de Barcelona, a través de Barcelona Activa, amb l'objectiu de donar suport a la generació de noves iniciatives, es convoquen subvencions anuals, fet que també es considera una mesura per promoure la nova Economia Social i Solidària a través de les entitats existents i els seus projectes.

7.2 Enfortir l'Economia Social i Solidària existent a Horta-Guinardó

Tot i que el districte d'Horta-Guinardó es troba per sota de la mitjana de la ciutat pel que fa al nombre d'iniciatives d'Economia Social i Solidària, les iniciatives existents mostren una diversitat destacable que va des de cooperatives de treball fins a les empreses d'inserció, iniciatives d'economies comunitàries, entitats de suport veïnal, espais de gestió comunitària i espais autogestionats.

Així, i en la línia del *Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2016-2019*, Ajuntament de Barcelona i el Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum, que recull la línia "Impulsar l'Economia Social a la ciutat passa per enfortir aquelles entitats que ja treballen amb el seu territori potenciant la reducció de desigualtats i el canvi social", aquest Pla de Desenvolupament Econòmic desenvoluparà aquesta línia estratègica amb la finalitat que les iniciatives existents vegin reforçada la seva posició, tant com a projectes particulars com pel seu pes com a agents econòmics clau per un desenvolupament local sostenible.

Les accions que es poden impulsar des d'aquesta línia tenen a veure amb metodologies i projectes diversos que poden estar relacionats amb la visibilització del teixit existent, posar en valor l'espai comunitari com un recurs important d'impuls de l'ESS i donar suport a la consolidació de projectes socioempresarials, a la coproducció d'espais de formació i assessorament, així com el foment dels espais de trobada, l'articulació de l'àmbit de l'Economia Social i Solidària al territori i la participació entre Administració i les entitats del sector.

7.3 Impuls de l'Economia Social i Solidària a partir d'iniciatives comunitàries existents

Es pretén impulsar l'ESS a partir d'iniciatives comunitàries existents, articulant la seva dimensió de desenvolupament econòmic-comunitari amb mirada de barri, de districte i de ciutat, si s'escau.

Les experiències d'Economia Social i Solidària es caracteritzen també pel seu arrelament al territori i la seva voluntat d'esdevenir-hi actors rellevants més enllà de la seva activitat econòmica. Moltes de les iniciatives d'Economia Social i Solidària neixen en els mateixos territoris i cobreixen necessitats detectades per la xarxa d'actors locals a partir de les potencialitats i capacitats pròpies. El teixit comunitari del territori ha de tenir un paper destacat en la promoció i emergència d'iniciatives d'Economia Social i Solidària. Al districte d'Horta-Guinardó també té incidència l'Eix Muntanya i la masia de Can Soler on des de la participació s'ha treballat l'àmbit comunitari i concretament l'agroecologia.

En aquest impuls a partir d'iniciatives comunitàries existents també se situa el projecte de temps i cures, en aquest cas al barri del Guinardó. El projecte ha estat impulsat per la Direcció de Serveis d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum conjuntament amb el Districte i té l'objectiu de sensibilitzar sobre les diferències en els temps que destinen homes i dones a atendre les cures d'altres i les dificultats en la gestió del temps de treball; també es volen recollir propostes de millora dels veïns i les veïnes que representin actuacions o canvis en la gestió d'equipaments o serveis del barri per tal de millorar la compaginació dels temps de treball i familiar amb la dels horaris dels equipaments i serveis, així com prioritzar actuacions i accions amb elements de viabilitat per tal de millorar els temps de cura de les persones que viuen al barri.

Des del Pla també s'acompanyarà la promoció de l'ESS, de manera que el teixit comunitari d'Horta-Guinardó tingui el rol d'impulsor tant pel que fa a la difusió, com a la identificació de projectes o la seva execució. L'acompanyament pot tenir diversos formats, de l'Administració i del mateix àmbit. L'acompanyament des de Barcelona Activa a través de la Direcció d'Innovació Socioeconòmica, es detalla a la següent mesura.

7.4 Accions d'acompanyament, formació i sensibilització a persones i iniciatives

L'Economia Social i Solidària és una manera de fer activitat econòmica que comporta diversos impactes positius, tant per a les persones que s'hi ocupen com pels entorns on s'instal·len. Ara bé, aquesta manera de fer empresa i d'entendre les relacions econòmiques entre persones i d'aquestes amb el territori no és coneguda per tothom ni és, de forma majoritària, una opció que es plantegin les persones que volen iniciar una activitat econòmica o un projecte d'emprenedoria.

Per donar suport al sorgiment de noves iniciatives, el Pla planteja derivar i acompanyar els programes i accions d'innovació socioeconòmica existents a Barcelona Activa:

- Assessorament en emprenedoria social i col·lectiva.
- Construïm en femení les Altres Economies. Programa de promoció de l'emprenedoria cooperativa, social i solidària impulsada per dones.
- La Comunicadora. Programa d'impuls per a projectes d'economia col·laborativa.
- Accions de formació i acompanyament en gestió col·lectiva.
- Servei d'assessorament per a projectes d'Economia Social i Solidària.
- Tallers i càpsules de formació modular a emprenedors/es en ESS (comunicació, màrqueting social, finançament i gestió, gestió col·lectiva i democràcia interna, aspectes jurídics i fiscalitat, pla estratègic, etc.).
- Projecte de foment de cooperativisme en l'àmbit escolar.
- Propostes d'activitats que es desenvoluparan a l'equipament d'Innovació Socioeconòmica.

També, entre els nous instruments de suport, es comptarà amb:

- Servei itinerant d'assessorament de projectes d'Economia Social i Solidària, precisament per acostar el servei als barris (Sant Genís i Teixonera).
- Campanyes de conscienciació cap a la ciutadania per fomentar el consum responsable de productes derivats de l'Economia Social i Solidària.
- Espais de formació i assessorament en funció de les necessitats detectades i dissenyades des del Pla i conjuntament amb els agents del territori.

Es facilitarà un treball conjunt amb les entitats del territori que comparteixen l'objectiu de la mesura **Accions d'acompanyament, formació i sensibilització a persones i iniciatives** i es contribuirà a definir el model d'acompanyament des de la complementarietat, tenint present els espais i recursos específics d'ESS en àmbit de ciutat i amb previ encaix amb les ja existents, impulsades des de l'Administració pública i/o la comunitat.

7.5 Visibilització d'iniciatives existents d'Economia Social i Solidària

Com s'ha detectat amb el treball realitzat al territori i amb les entitats d'Economia Social i Solidària, manca una visió de conjunt de totes aquestes iniciatives que permeti visualitzar aquest model socioeconòmic, alhora que permeti saber que pot oferir als veïns i les veïnes la singularitat de cada projecte i, des d'una dimensió més interna del sector, la identificació i visualització permetrà iniciar i consolidar espais relacionals i d'intercooperació. Per tant, millorar la visibilitat no només és beneficiós per a la sostenibilitat de les empreses en si mateixes, sinó que permet articular el sector i facilitar la interrelació amb altres sectors socioeconòmics alhora que pot ser font d'inspiració d'idees emprenedores.

Amb l'objectiu d'augmentar la visibilitat, es facilitaran sinergies entre iniciatives d'ESS del territori, entre barris i amb les de la resta de la ciutat.

Les actuacions que es presenten en aquesta mesura abasten diversos registres:

- Per a la difusió del potencial existent a Horta-Guinardó, es treballarà per alinear-se als projectes existents de l'àmbit que desenvolupen tallers, formacions, activitats de sensibilització, rutes de promoció i materials de difusió.
- Des d'un registre més relacional, es desenvoluparan accions per facilitar punts de trobada i coneixença entre les iniciatives d'ESS.

7.6 Impuls a iniciatives socioempresarials existents al territori

Es dotarà d'eines de consolidació els projectes socioempresarials que tenen aquest marc referencial per reforçar la seva viabilitat i el seu rol d'agents de desenvolupament del territori. Aquestes eines es concreten en l'assessorament i acompanyament a qualsevol tipus de projecte socioempresarial que sorgeixi en el context anteriorment esmentat, amb especial èmfasi en la idea del procés, de gestió col·lectiva i del vessant societari, dins el conjunt de dimensions de la consolidació empresarial.

El Pla planteja derivar i acompanyar els programes d'Innovació Socioeconòmica existents a Barcelona Activa:

- Servei d'assessorament per a organitzacions i empreses en procés de consolidació o canvi, ubicat a l'Oficina d'Atenció a les Empreses.
- Programa d'enfortiment d'associacions mitjançant diverses activitats i tallers.
- Programa de suport en comunicació i organització (gestió, estratègia i participació) a projectes d'Economia Social i Solidària.

Des del Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum, es convoquen subvencions anuals per a projectes o activitats que fomentin activitats d'interès públic o social que tinguin per finalitat contribuir a l'assoliment dels objectius del *Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2016-2019*, així com, des de l'Ajuntament de Barcelona a través de Barcelona Activa, es disposarà d'una convocatòria anual per impulsar i donar suport a projectes socioeconòmics arrelats al territori.

04. Cronograma

	2018				2019				2020				2021				2022			
	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4
Línia estratègica 1 Promoure la diversitat comercial i el comerç de proximitat																				
Mesura 1.1 Actualització i anàlisi de l'inventari d'establiments comercials del Districte																				
Mesura 1.2 Accions de millora de la competitivitat del comerç de proximitat																				
Mesura 1.3 Suport a l'associacionisme comercial																				
Mesura 1.4 Enfortiment i visualització dels comerços, així com d'altres establiments de béns i serveis																				
Mesura 1.5 Accions que millorin l'atractivitat comercial de determinats carrers o zones																				
Línia estratègica 2 Impulsar i promoure activitat econòmica sostenible i de qualitat																				
Mesura 2.1 Actualització anual de la diagnosi que conté aquest Pla																				
Mesura 2.2 Realització i explotació d'estudis d'oferta i demanda de béns i serveis al territori																				
Mesura 2.3 Creació d'un <i>coworking</i> amb retorn social al territori i altres accions per a la dinamització de locals buits																				
Mesura 2.4 Increment de l'atenció a iniciatives socioeconòmiques del Districte																				
Mesura 2.5 Suport financer a projectes que impulsin l'economia del Districte i dels seus barris																				
Mesura 2.6 Creació d'espais de diàleg amb empreses del Districte																				
Mesura 2.7 Descentralització d'esdeveniments de ciutat vinculats a la promoció socioeconòmica on Horta-Guinardó incorpori un valor afegit																				

	2018				2019				2020				2021				2022			
	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4
Línia estratègica 3 Fomentar l'ocupació de les persones en situació d'atur																				
Mesura 3.1 Increment de l'atenció al veïnat en situació d'atur																				
Mesura 3.2 Accions de formació transversal i professionalitzadora adreçada al veïnat en situació d'atur																				
Mesura 3.3 Contractació de veïnat en situació d'atur per mitjà de projectes integrals amb contractació o altres mesures d'experiència laboral																				
Mesura 3.4 Accions per al foment de l'ocupació juvenil de qualitat																				
Mesura 3.5 Accions per impulsar la contractació de persones del territori per empreses amb seu social o delegació al territori																				
Mesura 3.6 Ajuts a la contractació per fomentar l'ocupació de qualitat																				
Línia estratègica 4 Promoure el treball digne																				
Mesura 4.1 Generar coneixement sobre precarietat laboral al Districte																				
Mesura 4.2 Accions d'abordatge de la precarietat laboral																				
Mesura 4.3 Impuls de la RSC a empreses del Districte																				

	2018				2019				2020				2021				2022			
	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4
Linia estratègica 5 Integrar les accions d'impuls de l'ocupació localitzades al Districte																				
Mesura 5.1 Elaboració i manteniment de dos mapes, un de recursos ocupacionals i un altre de recursos formatius, del Districte																				
Mesura 5.2 Impuls a la Xarxa de Foment de l'Ocupació d'Horta-Guinardó, així com altres xarxes que puguin sorgir de promoció de l'ocupació als diferents barris del Districte																				
Linia estratègica 6 Nou lideratge públic més directe a través de la contractació																				
Mesura 6.1 Contractació pública responsable amb clàusules socials i mediambientals																				
Mesura 6.2 Difusió de les bones pràctiques també als grans equipaments, empreses i entitats																				
Linia estratègica 7 Promoure i impulsar l'Economia Social i Solidària																				
Mesura 7.1 Promoció de nova Economia Social i Solidària al Districte																				
Mesura 7.2 Enfortir l'Economia Social i Solidària existent a Horta-Guinardó																				
Mesura 7.3 Impuls de l'Economia Social i Solidària a partir d'iniciatives comunitàries existents																				
Mesura 7.4 Accions d'acompanyament, formació i sensibilització a persones i iniciatives																				
Mesura 7.5 Visibilització d'iniciatives existents d'Economia Social i Solidària																				
Mesura 7.6 Impuls a iniciatives socioempresarials existents al territori																				

05. Recursos

Els Plans de Desenvolupament Econòmic són instruments de política pública que, a diferència d'altres intervencions de desenvolupament local de l'Administració, no es defineixen en funció d'unes partides pressupostàries prèviament establertes.

En tot cas, l'anàlisi dels recursos econòmics sí que permet establir que amb caràcter anual el Pla de Desenvolupament Econòmic d'Horta-Guinardó comptarà amb un pressupost inicial mínim d'1.250.000 €, i així continuarà durant els cinc anys d'execució. En aquest pressupost s'inclouen les actuacions d'activació econòmica del Pla de Barris de Sant Genís dels Agudells i la Teixonera.

En aquesta anàlisi cal tenir present que el Pla el formen tant les mesures específicament dissenyades i que podríem anomenar de nova creació, com les que ja existeixen i que en el marc del Pla s'ampliaran o reforçaran, així com també les intervencions territorialitzades de diversos operadors municipals que el Pla integra per la seva vocació d'espai comú d'aterratge de la dinamització del desenvolupament local del districte d'Horta-Guinardó.

Aquest és el cas de l'eix d'activació econòmica del Pla de Barris que coordina Barcelona Activa (per delegació de Foment de Ciutat que és qui lidera aquesta intervenció) i que per aquesta lògica d'integració les seves actuacions queden recollides en l'actual document.

En conseqüència, per tal que el Pla pugui tenir el rol d'agregar i fer de tractor de totes les actuacions que, al llarg de cinc anys de vigència del Pla, es considerin potencialitats que cal incorporar, cal un marc d'acció flexible i viu. És per això que es parla de pressupost inicial mínim i, per tant, quan els requeriments econòmics de les accions proposades demandin sobrepassar el pressupost anual, es treballarà per aconseguir finançament addicional, ja sigui en el marc pressupostari municipal o altres fonts de finançament. Alhora, se sumarà al pressupost la part amb la qual contribueixi el conjunt d'operadors públics i actors econòmics del territori per a l'execució completa o parcial de les mesures.

Pel que fa a la rendició de comptes anual del seguiment i avaluació de les mesures, se n'inclourà la seva quantificació econòmica per definir el cost final del Pla en cada anualitat.

A més dels recursos estrictament econòmics, el Pla de Desenvolupament Econòmic comptarà amb un equip tècnic dedicat a l'impuls i coordinació de les seves mesures. Aquest equip tècnic dedicat el conforma l'equip tècnic de la Direcció de Desenvolupament de Proximitat de Barcelona Activa al districte d'Horta-Guinardó i l'equip tècnic i directiu del districte d'Horta-Guinardó.

06. Governança

La implementació del Pla de Desenvolupament Econòmic del districte d'Horta-Guinardó requereix la definició i aplicació d'un model de Governança que incorpori totes les parts implicades en el Pla, des de les diferents àrees de l'Administració fins al teixit social, econòmic i comunitari.

Per fer efectiu el desplegament del Pla de Desenvolupament Econòmic d'Horta-Guinardó, el mateix Pla determina els següents espais de treball i concertació:

Espai de Lideratge:

Grup Impulsor del Pla de Desenvolupament Econòmic del districte d'Horta-Guinardó

És l'espai municipal de lideratge pel que fa a crear i compartir estratègia al territori, per una banda, i amb relació a la governança del procés, per una altra.

El Grup Impulsor es reuneix mensualment i el componen membres de les següents àrees i direccions de l'Ajuntament de Barcelona:

- Districte d'Horta-Guinardó (equip tècnic i de govern relacionat amb el desenvolupament econòmic i l'acció global al territori).
- Barcelona Activa: les direccions operatives de Desenvolupament de Proximitat, d'Innovació Socioeconòmica, de Projectes Integrals d'Ocupació, d'Orientació i Formació i Serveis a les Empreses.
- Foment de Ciutat (Oficina Tècnica del Pla de Barris Municipal).
- Direcció de Comerç.
- Direcció de Serveis del Comissionat d'Economia Social i Desenvolupament Local i Consum.
- Departament de Transversalitat de Gènere.

El Grup Impulsor del PDE és un instrument estratègic per promoure i fer efectiva la coordinació institucional (interdepartamental/interadministrativa) i la transversalitat (interna i sectorial) en les intervencions de desenvolupament econòmic.

Espais de coproducció

Els espais de coproducció es plantegen com uns espais **ad hoc per mesures i/o projectes**. Es farà una crida a participar a través dels diferents espais existents i el contacte amb altres entitats i empreses del Districte. Així mateix, aquests espais també es poden convocar a instàncies d'iniciatives o entitats del territori.

En aquest espai han de confluïr l'equip tècnic de desenvolupament econòmic d'Horta-Guinardó i les entitats i iniciatives del territori implicades en la mesura o projecte en qüestió i serà el mateix espai qui determini la dinàmica de desenvolupament.

Aquests espais de coproducció representen els d'operativització de les mesures, cosa que es concreta en: liderar i assignar les tasques derivades del desplegament del Pla, coordinar tècnicament i fer el seguiment, avaluació i presa de decisions per a la implementació de les mesures.

Espais de Rendició de comptes

Al territori existeixen ja diferents espais on estan presents diferents entitats de l'àmbit socioeconòmic que estan funcionant fa temps. També contemplem un possible espai de nova creació relacionat directament amb la línia de treball amb les empreses que es vol impulsar des del districte d'Horta-Guinardó.

En el marc del Pla, aquests espais es conceben com espais de rendició de comptes, per una banda, on s'explicarà l'estat d'execució del Pla i on es buscarà la complicitat i participació dels diferents agents presents, recollint les seves propostes i fomentant la seva participació, ja sigui com a espai de coproducció en conjunt o incorporant en projectes concrets la participació individual o col·lectiva d'alguns membres.

- **Xarxa de Foment de l'Ocupació:** engloba a les diferents entitats i empreses de l'àmbit sociolaboral que treballen al Districte. La convoca el districte d'Horta-Guinardó i actualment es reuneix un parell o tres vegades l'any.
- **Taula tècnica sectorial de Comerç:** instrument de participació i debat en l'àmbit de comerç, conformat principalment per les associacions, federacions i eixos comercials del territori. Es reuneixen amb una periodicitat trimestral.
- **Espais de diàleg amb empreses del Districte:** de nova creació, aquests espais estan concebuts com espais de relació directa amb les empreses. Està previst que treballin conjuntament empreses i operadors públics i privats, restant per determinar l'operativa concreta de funcionament.

Plenària de seguiment del PDE

Un cop l'any hi haurà una sessió de rendició de comptes per a totes les entitats i veïns i veïnes del Districte que vulguin fer un seguiment del PDE.

07. Annex

Entitats participants en les sessions de treball de territori descrites en el capítol 1.4; s'utilitza la denominació d'entitat que les mateixes persones assistents han utilitzat en la llista de signatures:

ENTITATS

A Granel SCCL
ACEM Guinardó
Aprise
Associació Apassos
Associació de botiguers del Baix Guinardó
Associació de Comerciants Eix del Mal
Associació de Comerciants Sant Genís dels Agudells
Associació Lluïsos d'Horta
AVV Vall d'Hebron
Casal Mas Guinardó
CETT
CFA El Carmel
Comerciants Sanllehy
Dona Cançó
Eix Maragall
Esclatec
Espai Quirhort / La Mula
Federació Cor d'Horta i Mercat
Fundació 3 Turons
Makers of tangencial
Mercat del Carmel
Mercat del Guinardó
Mercat d'Horta
Passarvia
Rocaguinarda
Sala Polivalent Montbau
Salut Mental Gràcia
Trinijove

ENS PÚBLICS

Barcelona Activa
Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum
Departament de Transversalitat de Gènere
Direcció de Comerç
Districte d'Horta-Guinardó
Foment de Ciutat
Serveis Socials
Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)